

TOHUM

FİKRE
SANATA
RUHA

ocak/şubat/mart 2016 sayı: 154

İmam Hatip modeli dünyaya yayılıyor

**Oğlum,
Müslümanlar
iyidir...**

Markar Esayan **37**

İlme adanmış
bir ömür: **İhsan
Toksarı 32**

RÖPORTAJ

Abdulhamit Kırmızı
Bugünün DM'si
yarın tarih
olacak **30**

OCAK-ŞUBAT-MART 2016
SAYI: 154

ÖNDER adına imtiyaz sahibi
HALİT BEKİROĞLU

Yayın Danışmanı
İSMİHAN ŞİMŞEK

Dergi Editörü
MERVE AKBAS

Yayın Koordinatörü
TUBA K. DİLBAZ

Yayın Kurulu
DEMET TEZCAN
ERSİN ÇELİK
NURİYE ÇAKMAK
AYŞE ÇOBAN
RAİF NAS
ŞULE YILMAZ
UMUT EROL

Düzeltili
ZEYNEP T. KESİMLİ

Tasarım-Uygulama
GÖKAY YILMAZ
MEHMET EMİN ÖZTÜRK

Kapak İllüstrasyonu
CEMİLE AĞAÇ YILDIRIM

Reklam
FURKAN GÖNGÖR

Baskı

İletişim - Yönetim Yeri
ALEMDAR MAH. YEREBATAN CAD.
SALKIM SÖĞÜT SOK. NO:7 FATİH-İSTANBUL
0 (212) 519 09 53

*Her hakkı mahfuzdur.
Dergideki yazı, fotoğraf ve
diğer görsellerin izin alınmadan veya
kaynak gösterilmeden her türlü
ortamda çoğaltılması yasaktır.*

T

ohum dergisinin ilk sayısından bugüne tam 53 yıl geçti. Dergi, Türkiye'nin çok önemli yıllarının tanığıydı. Aradan geçen 53 yılda yapılan onlarca seçim, devrilen hükümet, eylemler, kapatılan okullar, partiler, çekilen sancılar var ama her şeye rağmen kazanılan koşullar da var. Şimdi bizler bu şahitliklerle oluşturulmuş olgunluğa, yeni bir soluk ekliyoruz. Yeni bir tasarım, yeni bir ekip de...

Dergimizin 154. sayısına hem usta kalemler hem de genç yetenekler katkıda bulundu. Özgün ve dolu bir içerikle okurumuzun karşındayız.

Geçtiğimiz bir yılda, tüm dünya ile beraber Türkiye de tarihinin en önemli hadiselerinden bazıları ardı ardına yaşadı. 2016'ya ise sağlıklı, güçlü bir ülke olarak girmeyi başardık. Güçlü Türkiye'nin en önemli meselesi muhakkak eğitim sistemi. Yeni dönemde çok tartışılan bu meselenin önemli boyutlarından birini yurt dışı İmam Hatipler oluşturuyor. Kapak dosyası olarak işlediğimiz yurt dışı İmam Hatipler konusuna geniş bir yer ayırdık.

Dünya Müslümanlarını bir araya getirebilecek, çocuklarımızı ortak bir üslupla oluşturulmuş din eğitimiyle yetiştirebilecek, sınırları aşan İmam Hatip modelinin tüm dünyaya yayılması en büyük temennimiz. Bunun bazı nedenleri var. İmam Hatip modelinin dünyaya yayılması gerektiğinin en önemli göstergesi özellikle son dönemde sıkça tartışma konusu olan bazı 'radikal' ve 'ılımlı' sayılan düşünceler nedeniyle gençlerin yaşadığı savrulma. Sağlıklı olmayan din eğitiminin sonuçları dünyanın hemen her bölgesinde Müslümanların farklı sorunlarla boğuşmasına neden oluyor. İmam Hatip modeli ise dünyaya yayıldığı takdirde bu savrulmayı durdurabilecek potansiyeli taşıyor.

Bu sayının merkez söyleşisini Fatih M. Şeker Hoca ile gerçekleştirdik. Şeker, medeniyetimizin zemininin Müslümanlık olduğunun altını çiziyor. Abdülhamit Güler, 28 Şubat için çekilen 19 filmi anlatırken, kültür/sanat sayfamız için geleneksel sanatların neresinde olduğumuzu araştırıyoruz.

Ayrıca sayfalarımızda usta kalem Yusuf Kaplan'ın fikri çaba ve entelektüel çaba karşılaştırması da mevcut. Markar Esayan ise dergimiz için kaçırılmaması gereken dikkat çekici bir anımsı kaleme aldı: "Oğlum Müslümanlar iyidir".

Tohum'un yeni serüveninin hayırlı olması dileğiyle...

Merve Akbaş

İÇİNDEKİLER

04 BAŞKANDAN
Sınırları aşan
din eğitimi modeli

18 SÖYLEŞİ / NAZİF YILMAZ
Yurt dışı İmam Hatip Okulları
stratejik bir çalışmadır

21 ÇİZGİ / OSMAN TURAN

22 GÜNDEM/TUBA K. DILBAZ
İslamofobiyi
kediler mi yıkacak?

24 MAKALE/EROL ERDOĞAN
Değişim hikayemiz

28 MAKALE/RAİF NAS
İslam ortak tasavvuru

30 SÖYLEŞİ/ABDULHAMİT KIRMIZI
Bugünün DM'si
yarın tarih olacak

32 VEFA
İlme adanmış bir ömür:
İhsan Toksarı

37 MAKALE/MARKAR ESEYAN
Oğlum,
Müslümanlar iyidir...

06

DOSYA

İmam Hatip modeli sınırları aşıyor

38 RÖPORTAJ
28 Şubat'ın
19 yaşına 19 film

41 KİTAP
28 Şubat zulmü
unutulmasın diye...

42 KÜLTÜR-SANAT
Geleneksel sanatların
neresindeyiz?

46 RÖPORTAJ/FATİH ŞEKER
Türkler felsefe
yapmak için
yaratılmış bir millettir

50 MAKALE/MEHMET DİLBAZ
Avrupa'nın
göçmen sorunu

52 ELEŞTİRİ/MERVE AKBAŞ
Felsefenin
süper starı Žižek

54 MAKALE/YUSUF KAPLAN
Entelektüel çaba mı,
fikirî yolculuk mu?

60 NOSTALJİ
İrtica yaygarası

62 SÖYLEŞİ/MAHER ZAIN
Müziğim ilhamını
İslam'dan alıyor

64 AJANDA

66 KİTAP
Yaralar yazdıkça mı
kapanır?

BAŞKANDAN

Sınırları aşan din eğitimi modeli

Halit Bekiroğlu

Sehirden şehire gitmenin zorluklarının yaşandığı günlerden , ülkeden ülkeye gitmenin kolaylığının yaşandığı günlere geldik. İyisiyle kötüsüyle “küreselleşme” diye adlandırdığımız bu evre, devletler/milletler arasındaki iletişimi hız ve mesafe olarak kısaltmış görünüyor.

Böyle bir evrede birçok alan gibi eğitim alanının da küreselleşmesinden bahsetmek mümkün. Küreselleşmenin “tek tipleştiriciliği” ile post-modern yaklaşımın “karmaşıklık”ı arasındaki bu safhada, “din eğitimi” alanının sağlıklı bir yönetime yaygınlaşmasını önemsiyorum.

Menşei itibarıyla yüzyıla, bugünkü haliyle 1950'lere dayanan İmam Hatip Okulları bu ülkenin din eğitimi sürecinde son yılların en önemli belirleyicisi oldu. Bu bağlamda İmam-Hatip Okulları İlahiyatlara, Diyanet teşkilatına ve hayatın muhtelif alanlarına dönük yetiştirmiş olduğu kadrolarıyla ülkemizin kimliğinin oluşmasına önemli katkılarda bulundu.

İmam-Hatip modelinin küresel ölçekte ele alınmasının elzem olduğuna inanıyorum. Şüphesiz bu eğitim modelinin de zenginleştirilmeye ihtiyacı var; ama İslam dünyasında hal-i hazırda “en makul ve en mutedil model” olduğunu düşündüğüm bu modelin, yaygınlaştırılarak ve daha nitelikli hale getirilerek “gönül

coğrafyamız” diye adlandırdığımız tüm coğrafyalarla paylaşılmasının artık kaçınılmaz olduğunu müşahade ediyorum. Ne ifrat, ne tefrit. Ne radikal, ne ılımlı bir model. İmam-Hatip modelinin, İslam dünyasındaki mezhep, meşrep kavgalarına da engel olacağını, İmam-Hatiplerde yetişen gençlerin aşırılıklardan, yozlaşmalardan, bozulmalardan uzak bir gençlik olarak yetişeceğini ve İslam dünyasında yaşanan problemler açısından önemli bir çözüm noktası olacağını düşünüyorum.

Bir zamanlar “İslam dünyası” derken sadece Müslümanların çoğunlukta olduğu coğrafyaları kastediyorduk. Geçişkenliklerin sık ve yoğun yaşandığı 21.yy’da ise Müslümanların yaşadığı tüm bölgeleri yeni bir perspektifle ele almak ve Latin Amerika’dan Rus hinterlandına, Afrika’dan Uzakdoğu’ya, Avrupa’dan Amerika’ya kadar bütün dünyada yaşayan Müslümanlara hitap edecek ana hatlarıyla “ortak bir din eğitimi standardı” oluşturmamız gerekiyor.

Aksi takdirde “ifrat ve tefrit” arasında savrulan İslam dünyasının, bazen ılımlılık adı altında bazen de radikalizm adı altında gitgeller yazması ve kendini bir türlü toparlayamaması ile daha acı bir şekilde yüzleşmek durumunda kalacağız. Müslümanlar arasında yaşanan ırk, mezhep, meşrep vb. çatışmaların tek müsebbibi olarak dış etkenleri ele almamız, doğru bir değerlendirme gibi görünse de bizi kolaycılığa sevk etmekte ve kendi eğitim sistemlerimizden kaynaklanan

olumsuzlukların muhasebesini yapmamaya sebebiyet vermektedir.

Bu sebepten dolayı “din eğitimi alanında asgari standartlar”ı oluşturmamız gerekiyor. ÖNDER olarak bu alanda ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte çalışmalarımızı yoğunlaştırmış bulunuyoruz. Sadece teorik değil aynı zamanda pratikte de din eğitimi modellerini farklı ülkelerde uygulayanlarla yaptığımız ve yapacağımız çalışmalar sayesinde hem İmam-Hatip modelini zenginleştirmiş olacağız hem de karşılıklı etkileşimle teorik ve pratik düzlemde asgari standartlarımızı oluşturacağız.

Göç ederken denizlerde bebekler boğuluyor, tekbirler getirerek insanlar daha dün kardeş dediklerini acımadan öldürüyor, bir anda herkes birbirine düşman oluyor, düşman ilan etmek için tarihin tozlu sayfalarından eski defterler karıştırılıyor... Ve tüm bunlar maalesef İslam adına yapıyor. İslam’ın eğitim anlayışının yeniden etkili bir şekilde ele alınması ile ancak bu sorunlarımızı halledebiliriz. İmam-Hatip Okullarının yurt dışında yaygınlaşması bu yönüyle çok anlamlıdır. Yurt dışında sayıları 20’yi aşan İmam-Hatip okulları yerli modellerle birlikte yüzlerle ifade edilmeye başlandı. İnşallah yurt dışında sayılarının ve niteliğinin artmasıyla birlikte önümüzdeki on yıllarda, İslam medeniyetini yeniden inşa sürecinde İmam-Hatip modelinin küresel ölçekte etkisine tanıklık edeceğiz.

Avrupa ülkelerinde, eğitim çağındaki çocuklar için iki önemli tehlike ön plana çıkıyor. Bunlardan birincisi buldukları ülkelerin eğitim sistemi içinde kendi kültürlerinden ve değerlerinden uzak yetişmeleri ve zamanla ciddi bir yabancılaşmanın ortaya çıkması; bir diğeri ise farklı anlayışta bulunan ve ehil olmayan grupların verdiği din eğitiminin arzu edilmeyen sonuçlara yol açması.

İmam Hatip modeli sınırları aşıyor

ZEYNEP TUBA KESİMLİ

Avrupa'ya yapılan ilk göçlerden bu yana 50 yıldan fazla zaman geçti. 1960'lı yıllarda hatırı sayılır miktarda işçi, geçici bir süre için gittiğini düşünerek ülkesinden göçmüştü. 70'li yıllarda misafir işçilerin ailelerini de yanlarına almalarıyla, Avrupa'da Türk nüfusu oluşmaya başladı. Artık 'ev sahibi' olan misafir işçiler dini ihtiyaçlarını gidermek, birlik beraberliklerini korumak, maneviyatlarını güçlendirmek, maddi ve manevi değerlerini yaşatmak

için kurumlar kurdular. İhtiyaçlar doğrultusunda okullar, camiler, eğitim ve kültür merkezleri açıldı. Bu çalışmalar, sivil toplum örgütleri ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın gayretleriyle devam etti. 2012'den bu yana ise Milli Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı işbirliği ile dünya çapında bir ilki gerçekleştirdi ve 3 Avrupa ülkesinde İmam Hatip Okulu açıldı. ABD, Moğolistan ve Sydney İmam Hatip ise yolda olanlardan...

Avrupa'ya işçi olarak giden delikanlılar bugün aynı ülkede torunlarını seviyor ve Avrupa 3

nesildir Türklere ev sahipliği yapıyor. O günlerden bugünlere değişen çok şey oldu ve yeni nesil de bu değişimden nasibini aldı. Halihazırda kendini Türkçe ifade edemeyen, Türkçe yazıp okuyamayan, ancak bir turist kadar Türkçe bilen, dedesinin cenaze namazında saf tutamayan, bayramlarda el öpmeyi bilmeyen, aşure yememiş, Avrupa'ya entegre olmanın ötesinde asimile olmuş bir nesil karşılıyor bizi. Şimdilerde isimleri "Ali, Ahmet, Fatma" olan bu neslin, iki nesil sonra isimlerinin bile Müslüman-Türk kimliğini taşımayacağı konuşuluyor. Bu resim

bütün trajikomikliği ile karşımızda dururken Avrupa devletleri, anne ve babaları “Çocuklarınıza en ufak bir kötü muamelede bulunursanız onları elinizden alınız.” diyerek tehdit ediyor. Hal böyleyken anne ve babalar da evlatlarının ellerinden kayıp gitmesine şahitlik ediyor. Çocuklarını bilinçli yetiştirmek isteyen ebeveynler ise çeşitli sivil toplum örgütleri ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın vasıtası ile çocuklarına dini ve milli değerleri aktarmaya çalışıyor. Özellikle Avrupa ülkelerinde, eğitim çağındaki çocuklar için iki önemli tehlike ön plana çıkıyor. Bunlardan birincisi buldukları ülkelerin eğitim sistemi içinde kendi kültürlerinden ve değerlerinden uzak yetişmeleri ve zamanla ciddi bir yabancılaşmanın ortaya çıkması; bir diğeri ise farklı anlayışta bulunan ve ehil olmayan grupların verdiği din eğitiminin arzu edilmeyen sonuçlara yol açması.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI KAYITSIZ KALMADI

Şu zamana kadar, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın akademik eğitimle birlikte din eğitimi ihtiyacını karşılamak üzere, ülkemizdeki İmam Hatip modeline benzeyen okullar açılmıştı. Bu okullar STK'ların ve Diyanet Vakfı'nın desteğiyle ayakta duruyordu. Ancak bu okullar da gelen taleplere karşılık veremiyordu. Milli Eğitim Bakanlığı “yurt dışı İmam Hatip Okulu” projesi ile vatandaşlarımızın taleplerine kayıtsız kalmadı ve Belçika, Avusturya ve Danimarka'da İmam Hatip Okulları açtı. Sayıları 5 milyona yaklaşan yurt dışı vatandaşımızı göz önünde bulunduracak olursak, okulların MEB gözetiminde açılması büyük önem arz ediyor. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kültür ve değerleriyle olan bağlarını güçlendirmek, aidiyet duygusunu pekiştirmek için din eğitimi de veren okulları benimsiyor. Özellikle de Türk eğitim sisteminin özgün modeli olan ve milli değerlerimizi önceleyerek makul din eğitimi sunan, bu yönüyle de yurt içinde kabul görmüş İmam

Hatip Okulları'nı. Öyle ki okulların açılmasının üzerinden çok da vakit geçmemesine rağmen, okullara rağbet muazzam. Türkiye Cumhuriyeti'nin himayesinde bu tür okulların açılması da elbette vatandaşlarımıza güven veriyor.

3 OKULUMUZ EĞİTİMDE

2012-2013 öğretim yılında Belçika'nın Mons şehrinde, 2013-2014 öğretim yılında Danimarka Hindholm şehrinde, 2014-2015 öğretim yılında ise Avusturya'nın Viyana şehrinde İmam Hatip L. açıldı.

DİNİ EĞİTİM VEREBİLECEK KİMSE YOKTU

Yurt dışındaki İmam-hatip Okulları'ndan biri de Belçika'da. 1961 yılında Belçika'ya işçi olarak giden nesil, ailelerini yanında getirmemişti. Amaçları Belçika'da bir süre çalışıp, birikim yapıp Türkiye'ye geri dönmektir. Ama planda değişiklik yapmak durumunda kaldılar ve 70'li yıllarda Belçika'ya eşlerini ve çocuklarını da getirdiler. Böylece Belçika'da Müslüman bir nüfus oluşmaya başladı. Belçika'ya göç eden kesimin bir kısmı, dini bilimlerde eğitim verebilecek, danışmanlık yapabilecek düzeydeydi. Fakat hanımları bilinçlendirecek,

Bu proje niçin önemli?

Bu proje ile;

- Millî ve manevî kimliğe sahip, geçmişimiz ve geleceğimiz arasında köprü kuran, şahsiyetli ve irade sahibi gençlik yetiştirilebilecek,
- Dindarlık kimliğinin şekillenmesi için sistemli bir eğitimin olmadığı, Paris saldırısından sonra İslamofobi'nin üç kat daha arttığı Avrupa'da, Müslüman gençler çeşitli olaylardan uzak tutulabilecek,
- Müslüman kimlik ile Avrupa toplumunda hayatlarını idame ettiren bireyler, İslam'ın doğru anlaşılmasına, anlatılmasına katkı sağlayacak,
- Avrupa'daki eğitim kurumlarına devam edemeyen, dolayısıyla yurt dışında gerekli olan eğitim düzeyine ve niteliğine sahip olamayan gençler, Türk eğitim sistemi içine alınarak yarım bıraktıkları lise öğrenimini tamamlayabilecek ve öğrenciler yurt dışında iş olanaklarını artırabilecek
- Öğrenciler bilgiyi doğru kaynaktan öğrenebilecek ve aktarabilecek,
- Bu okullardan mezun olan öğrenciler; sonraki nesle bilgi aktarımında bulunabilecek, öğrendiklerini öğretebilecek, hizmet alanlar hizmet vermeye başlayacak.

bilgilendirecek, gerektiğinde fetva verebilecek yetişmiş kimse yoktu ya da ihtiyacı karşılayacak düzeyde değildi. Özellikle bayan elemanlara ihtiyaç duyuldu ve 1991 yılında İbn-i Sina İslami İlimler Enstitüsü kuruldu. 1991 yılından bu yana İslam eğitimi alanında faaliyet gösteren enstitü, 2012 yılında bünyesine yeni bir okul ekledi. Enstitü, açılan Kız İmam Hatip Lisesi'nde öğrenci yetiştirmeye devam ediyor.

ZORUNLU EĞİTİMDEN SONRA BAŞVURUYORLAR

Avrupa'da oturumu olan, 16 yaşını doldurmuş, zorunlu eğitimini tamamlamış, eğitime engel hastalığı bulunmayan kız öğrenciler; hatibe, vaize olarak yetiştirilmek üzere okula kabul ediliyor ve öğrenciler 3 yıllık eğitim programlarını tamamladıktan sonra buradan ayrılıyorlar. Eğitimi devam ettirmek isteyenler ise ihtisas eğitimi alıyor. İhtisas eğitiminin tamamı Arapça olarak veriliyor ve

Diyanet'in İmam Hatipleri de var

Türkiye Diyanet Vakfı, 1990'lı yılların başından itibaren Orta Asya, Balkanlar, Güney Doğu Asya ve Afrika bölgelerinde İmam Hatip Okulu ve İlahiyat Fakültesi açtı. Halihazırda 3 bine yakın öğrenciyi bu okullarda eğitim veriliyor. Balkanlar'da eğitime devam eden İmam Hatip Okulları'yla da müfredat ortaklığı yapılıyor. Başkent Sofya'daki Yüksek İslam Üniversitesi'nin yanı sıra Bulgaristan'da da 3 İmam Hatip Okulu açan kurum, Romanya'da ise bazı kolejlere destekte bulunuyor. Pakistan, Bangladeş, Malezya, Somali de Türkiye Diyanet Vakfı'nın eğitim hizmeti götürdüğü ülkelerden.. Fransa'nın Strasbourg şehrinde kurulan lisede ise İmam Hatip ve Fransız müfredatı birlikte okutuluyor. Okul Fransız makamlarınca da

tanınıyor ve destekleniyor. Türkiye Diyanet Vakfı'nın hedefi ise bütün coğrafyalarda eğitim kurumu açmak.

BU MODEL ÖRNEK ALINIYOR

Türkiye Diyanet Vakfı Eğitim ve Kültür Hizmetleri Müdürü olan Veysi Kaya Diyanet'e bağlı okullar sayesinde Türkiye'deki İmam Hatip modelinin ve bu alandaki tecrübe ve birikimin Müslüman ülke ve topluluklara aktarıldığını söylüyor. Kaya, bu alandaki hizmetleri şöyle anlatıyor: Açılan okulların İmam Hatip modelinde olmasına büyük önem verilmektedir. Bu okulların açıldığı Orta Asya, Balkanlar, Güney Doğu Asya ve Afrika bölgelerine bakıldığında önümüze 2 temel eğitim

modeli çıkmaktadır. Birincisi müfredatında dini eğitimin yer almadığı okulların bulunduğu ülkeler/bölgeler. Türk Cumhuriyetleri, Bulgaristan ve Romanya bu ülkelerdendir. İkinci dini eğitimin verildiği ancak Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Matematik gibi alanların müfredatta yer almadığı klasik medreselerin yoğun olduğu ülkeler/bölgeler. Pakistan, Somali gibi ülkeler bu babdan sayılabilir. Bu ülkelerde resmi okulların ve medreselerin ayrı ayrı işlediği eğitim sistemleri ve durumlar da mevcut. Ancak her ikisinin birlikte tek çatı altında uygulandığı İmam Hatip modeli örnek ve nadir bulunan bir modeldir. İmam Hatip modelinin ayırıcı özelliği, dini eğitimin, diğer sosyal ve fen bilimleri gibi temel alanların dengeli bir şekilde müfredata

yayılmıştır ki vakfımızın bu projede ulaşmaya çalıştığı temel hedef budur.

DİN HİZMETLERİNİ MEZUNLAR SAĞLIYOR

Mezunlarımızın büyük bir kısmı, buldukları ülkelerde dini hizmetlerin yürütülmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu projenin temel amacı da bu zatten. Dini eğitiminin sadece orta öğretim düzeyinde verilerek sonuca ulaşmanın mümkün olmadığını bilincinde olduğumuz içindir ki yurt dışında yükseköğretim düzeyinde de fakülte ve enstitülerin açılması sağlanmıştır. Bu bağlamda halen, Kırgızistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Somali, Bangladeş ve Malezya'da yükseköğretim düzeyinde eğitim verilen 7 okul desteklenmektedir. Türkiye Diyanet Vakfı'nca açılan

Arapça, Kuran-ı Kerim, Tefsir, Fıkıh, ve Pedagoji alanlarında çalışmalar yapabilecek, Arapça kaynakları tarayabilecek, gerektiğinde hanımlara fetva verebilecek öğrenciler yetiştirmek hedefleniyor. İhtisas eğitimi ise 2 yıl sürüyor.

İKİLİ EĞİTİM DE MÜMKÜN

2012'de açılan İbn-i Sina İmam Hatip Lisesi'nde Mesleki Açık Öğretim Lisesi Yurt Dışı İmam Hatip Programı da öğrenci kabul etmeye devam ediyor. Ortaokulu mezunu olan öğrenciler burada lise eğitimine başlıyorlar. 4 yıllık eğitim programlarını tamamladıktan sonra üniversite eğitimlerine devam etmek üzere mezun oluyorlar. Program içerisinde; Dil ve Anlatım, Edebiyat, Matematik, Geometri, Fizik, Kimya, Tarih, Coğrafya, Biyoloji, Sağlık Bilgisi, Rehberlik, İngilizce, Arapça, Kuran-ı Kerim ve Temel Dini Bilgiler dersleri veriliyor.

Enstitü; İmam Hatip Lisesi'nde okumak istemeyen, ancak İslami

bilgiler alıp Belçika okullarında eğitimine devam etmek isteyen öğrenciler için de pansiyoner eğitim hizmeti veriyor. Öğrenciler okullarına devam ederken, okulun yurtlarında kalıyor ve hafta sonu din eğitimi alıyorlar. Ayrıca ihtiyaç duyan öğrencilerin, özel derslerle derslerini iyileştirmesi sağlanıyor.

ENSTİTÜLERDE ETKİNLİK BİTMİYOR

Enstitüde yaz tatili değerlendirme programları da düzenleniyor. Programa katılan öğrencilere Kur'an-ı Kerim, Akaid, Fıkıh, Siyer, Ahlak, Tefsir, Hadis, İslam Tarihi, Hitabet, Beden Eğitimi, Dini Müzik ve Belçika kültürü ile ilgili bir kısım dersler veriliyor. Namaz günleri ve Tesettür günleri ile de öğrencilerde namaz ve tesettür konularında bilinç oluşturmaya hedefleniyor.

İLK MEZUNLAR BU YIL

4 yıl önce faaliyete geçen İbn-i

Sina Anadolu İmam Hatip Lisesi, ilk mezunlarını vermeye hazırlanıyor. Farklı ülkelerden 184 kız öğrencinin eğitim aldığı okuldan mezun olanlar, kendilerinden sonra gelenlere ders verebilecek.

İSKANDİNAVYA'DA BİR İMAM HATİP!

İskandinavya İmam Hatip Lisesi, Danimarka'nın Hindholm şehrinde, şehrin gürültüsünden, karmaşasından uzak ve nezih bir ortamda yatılı ve gündüzlü olarak eğitim veriyor. Okul bölgedeki Müslümanlara hizmet için açılmış. Avrupa ülkelerinin herhangi birinde daimi oturumu bulunan, bulunduğu ülkenin mecburi eğitimini bitirmiş olan, eğitime engel bir rahatsızlığı bulunmayanlar örgün eğitim programına kayıt yaptırabiliyor. Mesleki Açık Öğretim Lisesi Yurt Dışı İskandinavya İmam Hatip Programı'na ise Türkiye'de ortaokulu/ilköğretim okulunu bitirmiş olanlar, Türkiye'de düz lise, meslek lisesi veya dengi bir

veya desteklenen okulların iki önemli özelliği bulunmaktadır. Birincisi bu okulların yukarıda bahsettiğimiz gibi dengeli ve bütüncül bir müfredata sahip olması, ikincisi ise tamamen ücretsiz olması. Dolayısıyla bu okullara büyük bir teveccüh olmaktadır.

BAŞARILI ÖĞRENCİLERİ SEÇİYORUZ

Öğrenciler yerel ulusal sınavlarla birlikte okullarımızın da yazılı ve sözlü sınavlarına tabi tutulmaktadır. Bu okullara okulun misyonunu yerine getirecek başarılı öğrenciler seçilmektedir. Yetim ve eğitim imkanından yoksun dar gelirli öğrencilere öncelik verilmektedir.

Okulların önemli bir başka misyonu da ilgili ülkelerdeki eğitim kurumlarına birer model teşkil etmeleri. Okullarımızın henüz bulunmadığı birçok ülkenin resmi ve sivil toplum kuruluşları, o ülkelerde de vakfımız desteği ile ve İmam Hatip modelinde okullar açılması için talepler göndermektedir.

Mezunlarımızın büyük bir kısmı, buldukları ülkelerde dini hizmetlerin yürütülmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu projenin temel amacı da bu zaten.

okula devam ederken tasdikname ile ayrılanlar, Türkiye’ de Ortaöğretim düzeyindeki okullardan mezun olanlar, Türkiye’ de bir yükseköğrenim kurumundan ayrılanlar veya mezun olanlar, denklik belgelerinde belirtilen öğretim düzeylerinin yukarıdaki şartlardan birisini taşıması durumunda, yurt dışında öğrenim görmüş olanlar kayıt yaptırabiliyor. Okuldan mezun olanlar; Türkiye uyruklu İmam Hatip Lisesi diplomasını elde ederken, Danimarka’da bir HF Açık Öğretim Lisesi diplomasını da almış bulunuyor. Yani öğrencilere 2 diplomayı bir arada alma fırsatı sunuluyor. Bundan sonra ise öğrenci, Türkiye’de İlahiyat Fakültelerine yahut Türkiye’de ya da Danimarka’da başka bir üniversiteye devam edebiliyor. Öğrenci bunların hiçbirine devam etmek istemiyorsa, Türkiye’de imamlık, hatibelik, müezzinlik sınavına girerek Danimarka’da görev yapabiliyor. Okulun şu anda 24 erkek ve 27 kız olmak üzere toplamda 51 öğrencisi var.

SINAVSIZ ÜNİVERSİTE HAKKI

Viyana İmam Hatip L. idaresi Avusturya İslam Enstitüsü tarafından yürütülen bir okul. Viyana’da mecburi eğitimini tamamlamış ve 19 yaşından gün almamış öğrenciler, bu programdan faydalanabiliyor. Program 4 yıl sürüyor ve haftada 40 saat ders veriliyor. Mezun olan öğrencilere Türkiye’deki lise öğrencilerinin sahip oldukları lise denginde diploma veriliyor. Viyana İmam Hatip L., Avusturya toplumuna entegre olmuş, adalet ve özgürlük, insan hakları gibi insani kavramları özümsemiş, bilgili, hikmet sahibi genç nesiller yetiştirmeyi ilke ediniyor. Program, 2014 yılında hizmete başlamış ve tüm Avusturya’ya hizmet veren bir kurum haline gelmiş. 100 örgün 260 açık öğrencisi var. Buradan mezun olan öğrenciler, Diyanet İşleri Başkanlığı’nın imam-hatiplik sınavına girerek imam, müezzin, Kur’an kursu öğreticisi olabilecek, sahip oldukları diplomayla yabancı öğrenci statüsünde Türkiye’deki üniversitelere sınavsız

Onlarca eğitim kurumumuz var

Suudi Arabistan’ın Riyad, Cidde, Mekke, Medine ve Taif şehirlerinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Türk okulları hizmet veriyor. Bunların yanı sıra Bakanlık, Türkiye Diyanet Vakfı’nca İmam Hatip formatında açılan Bulgaristan’da 3, Romanya’da 1, Kırgızistan’da 1, Somali’de ise 2 okula destek veriyor.

yerleşebilecekler. Ancak, yurt dışında açılan bu okullardan mezun olan öğrenciler için buldukları ülkede diplomalarının buldukları ülkede herhangi bir resmî karşılığı yok.

YENİ OKULLAR YOLDA

Gelen talepler doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı, gurbetçilerin yaşadığı ülkelerde ihtiyaç tespit çalışması başlattı ve yasal zemini bulunan bütün ülkelerde İmam Hatip Okulu açılması planlanıyor. Ancak bazı ülkelerde okul açmanın yasal zeminin henüz oluşmaması sebebiyle gelen taleplerin tamamını karşılamak şimdilik mümkün görünmüyor. Avustralya Sydney’de yaşayan vatandaşlarımızın talebi ise değerlendiriliyor. Bir müjde de biz

verelim. Yakın zamanda Sydney’de de bir İmam Hatip okulu açılabilir.

DÜNYA MÜSLÜMANLARINA ORTAK MÜFREDAT

Kuşkusuz bu projelerin birden fazla sonucu olacak. İmam Hatip Okullarını gurbette yaşayan Müslümanların ayağına götürmek, hem onların yaşadığı ülkede din eğitimi almalarını sağlayacak hem de tek bir müfredat sistemi sayesinde öğrencilere sağlıklı dini bilgiler verilebilecek. Üstelik bu imam-hatip okullarından sadece bizim vatandaşlarımız değil, Avrupalı, Amerikalı hatta Afrikalı, kısaca tüm dünya Müslümanları faydalanabilecek ve böylece proje ümmetin çocuklarını her anlamda bir araya getirecek.

Uluslararası İmam Hatip

● Türkiye Diyanet Vakfı'nın desteğiyle 2006 yılında hayata geçirilen Uluslararası İmam Hatip Okulu programına ilgi her geçen yıl büyüyor. Avrupa, Asya, Afrika ve Ortadoğu'daki ülkelerden yüzlerce öğrenci programdan faydalanabilmek için başvuruyor. Mülakatlar sonucu seçilen öğrenciler, Uluslararası İmam Hatip Okulu'nda eğitim görmek üzere Türkiye'ye getiriliyor. Öğrencilerin Türkiye'de sağlıklı bir din anlayışı ile eğitilip ülkelerinde hizmet etmeleri amaçlanıyor. Yabancı öğrencilerin eğitim masraflarının tamamını Türkiye Diyanet Vakfı karşılıyor. İstanbul'da iki, Kayseri ve Konya'da birer olmak üzere Türkiye'de, toplamda 4 Uluslararası İmam Hatip Okulu bulunuyor. Öğrenciler bu okullarda başta dini bilgiler olmak üzere birçok alanda eğitim görüyor. Programa geçtiğimiz yıl 82 farklı ülkeden 2405 öğrenci başvuruda bulundu. Bu gençlerden 365'i Türkiye'de eğitim görmeye hak kazandı. Bugüne kadar Uluslararası İmam Hatip Okulu Programı'ndan 686 öğrenci mezun oldu. Bursa ve Ankara'da da okul açılması planlanıyor.

Yüksel Özgün

Kadıköy İHL Meslek Dersleri Öğretmeni

Batı ahlak sistemi çocuklar için riskli

İslami bir çevre ya da cemaatle ilişkisi olmayan çocuklar bu asimilasyon süreciyle baş başa kalıyorlar ve nihayetinde tam bir Avrupalı olarak yetişiyorlar. Şimdi böyle bir kitle varken Türkiye'nin bu girişimi sevindirici bir gelişme.

● Avrupa'da üçüncü nesil büyüdü. Yani doğduğu andan itibaren Avrupa hayat tarzıyla yetişen bir nesilden söz ediyoruz. Biz bu çocuklara müdahale edemediğimiz zaman, bu çocuklar Avrupalı olarak yetişiyorlar. Bu süreç ilkokul öncesinde başlıyor, gençlik yıllarına kadar sürüyor. Örneğin ilkokulda çocukları hayata hazırlamak için haftalık kamplar düzenleniyor. İlk bakışta çocukların kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlamak için olumlu ya da zararsız gibi gözüküyor. Ancak bu kamplarda uygulamaların süre gittiği sosyal ortamlar ve insani ilişkiler de Batı tarzı yaşam üzerinden. Dolayısıyla sistem, Batı

ahlak anlayışına dayalı dinamikler üzerinden yürüyor. Aile ve çocuk arasındaki ilişkiler de bu çerçevede devam ediyor. Ahlaki kodlarla birlikte Batı'nın tüketim şablonları ve alışkanlıkları da tüm bu süre boyunca çocuğun kişiliğine kodlanıyor.

ÇOCUKLAR ASİMİLASYONLA BAŞBAŞA

Bu dönemde İslami bir çevre ya da cemaatle ilişkisi olmayan çocuklar bu asimilasyon süreciyle baş başa kalıyorlar ve nihayetinde tam bir Avrupalı olarak yetişiyorlar. Şimdi böyle bir kitle varken Türkiye'nin bu girişimi sevindirici bir gelişme. Yalnız burada yapılacak girişimler önünde aşılması gereken bir takım engeller var. Şöyle ki, mevcut durumda da gerek Diyanet'in gerekse yerel inisiyatiflerin din dersleri konusunda çalışmaları var. Ancak bunlar süre açısından yeterli olmuyor. Özellikle değişen nesilden bahsederken, ana dilde din eğitime karşı gençler konuştukları dilce eğitim talebinde bulunuyorlar. Yine din eğitimi konusunda hükümetlerin de girişimleri var. Yerel bir takım cemaatlerle anlaşarak okullarda dini eğitim verecek din görevlileri yetiştiriyorlar. İlaveten sosyal hizmetler adı altında çocuklara devamlı olarak istekleri dışında bir şey yaptırılmayacağı aktarılıyor, bu da yukarıda bahsettiğimiz şekilde Avrupa kültürü ve onun göze hoş gelen imkanlarıyla yetişen çocukların, dini eğitime yönelik girişimlere yönlendirilmesi hususunda engel teşkil ediyor.

Ali Çiçek WONDER Genel Başkanı

Bu okulların sayısı artmalı

● Yurt dışında açılan İmam-Hatip Okulları'nın, burada yaşayan Türk toplumunun genç fertleri açısından geleceğe yönelik oldukça olumlu sonuçlar doğuracağını söyleyebiliriz. Yurt dışında yaşayan Türklerin dini eğitim eksikliği toplumun her cihetinde kendini gösteren bir sorun. Bu sorunun temelinde de dini eğitim ihtiyacını giderecek kurumların yetersizliği yatmakta. Hülasa, bu okulların kurumsal boşluğu dolduracağını ümit ettiğimden projenin önem arz ettiğini düşünüyorum. Avusturya'da İslâm resmî bir din statüsündedir. Bu sebeple okullarda İslâm dersi seçmeli olarak okutulur. Bu dersleri veren hocalar Avusturya Diyanet İşleri Başkanlığı (Islamische Glaubensgemeinschaft in Österreich) tarafından belirlenir. Avusturya'nın durumuna baktığımızda, resmî olarak dini eğitim ihtiyacı karşılanıyor gibi gözükse de pratikte bu gerçekleşmemekte. Birçok Müslüman öğrenci ve veli, İslâm dersi öğretmenlerinden ve müfredattan memnun değil. Bu eksikliği kapatmak için özellikle Türkler, hafta sonlarında

çocuklarını özel olarak dini eğitim veren kurumlara gönderiyor. Hafta sonları yapılan dini eğitim ise öğrencinin istikrarlı bir biçimde devam etmemesi durumunda, içeriğin işlenmesi bakımından zamansal olarak yeterli olmuyor. Bu sebeple İmam Hatip Okulları dini eğitim açığının kapatılmasına mutlaka katkı sağlayacaktır. Zaten Avusturya devlet yetkilileri de bunun farkında olduğu ve konuya eleştirel yaklaştığı için, İmam Hatip Okulu ile ilgili ne yazık ki olumsuz haberler yapıldı.

GÜVENLİK MESELESİ GİBİ GÖRÜYÖRLAR

Avusturya ve bazı Avrupa ülkeleri İslâm meselesini milli güvenlik meselesi olarak görmekte. Geçtiğimiz sene İslâm Kanunu'nda öngörülen değişiklikler için yapılan konuşmalarda, Avusturya Halk Partisi'nden Reinhold Lopatka "Biz

bu yasayı 8,5 milyon vatandaşımızın güvenliği için çıkarıyoruz." demişti.

Avusturya'nın nüfusu 9 milyon, Avusturya'daki müslüman nüfusu ise 500 bin civarındadır. Demek istenilen şey aslında çok açık. Avrupa'daki her ülkenin İslâm ve İslâmî eğitimle ilgili korkuları var. Bundan dolayı bizzat Türkiye'nin açtığı İmam Hatip Okulu ilk hedef oluyor. Biz biliyoruz ki, meyve veren ağaç taşlanır.

İmam Hatip Okulları'na sahip çıkarak sayılarını artırmamız, içerik kalitesini geliştirmek için çalışmalar yapmamız gerekiyor. Yurt dışındaki vatandaşlarımız projeye tahmin edilenden daha fazla ilgi gösterdiler. Halihazırda Viyana'daki İmam-Hatip L.'ye alınacak öğrenciler özel olarak seçilmektedir. Bunun sebebi tabii ki talep yoğunluğu. Mekanlarımız ve eğitim kadromuz genişletilirse daha da teveccüh gösterebileceğini düşünüyorum.

Yakup Torun Viyana İmam-Hatip Eğitim Merkezi (IHBZ) Müdürü

İyi bir nesil için öncüler çıkıyor

● Türklerin Avrupa'ya göç etmesinin üzerinden 50 yıldan fazla bir zaman geçmesine rağmen eğitim alanında yeterli çalışmanın yapılmamış olması, gençlerimizin ihmal edilmiş olması açıkçası Türkiye için bir kayıp idi. Böyle bir projenin hayata geçirilmiş olması ise sevindirici. Bu okullarda eğitim alacak öğrenciler kendi dinini, kültürünü öğrenecek, geleceğe özgüvenle bakacak ve iyi bir neslin yetişmesine öncülük edecek. Yurt dışındaki okullarda, Türk çocuklarına isterlerse, haftada 1 saat İslâm dersi veriliyor. Fakat bu dersler çocukların kendi dinlerini

öğrenmelerinde yetersiz kalıyor. Bu sebeple Avrupa'da İmam Hatip Okulları'nın açılması çok kıymetli. Hem böyle bir çalışma dini eğitimdeki açığın kapatılmasına da katkı sağlayacaktır. Ancak bu okulların bütün Avrupa'ya yayılması gerekiyor. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, devletin kendilerini sahiplenmesinden ve İmam Hatip L. projesinin hayata geçirilmiş olmasından ötürü çok memnunlar. Viyana ve diğer şehirlerde yaşayan ailelerin, Viyana İmam Hatip L. ile ilgili bilgi almaları, çocuklarını nasıl kaydettirebileceklerini sormaları, araştırmaları halkımızın projeye olan ilgisini göstermektedir.

Doç. Dr. Cihad Demirli

İstanbul Ticaret Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

Eğitimin bütüncül bir bakışla ele alınması gerek

Ülkemizin, farklı coğrafyalarda gerek oradaki vatandaşlarımızın gerekse de o toplumun hizmetine sunduğu çeşitli projelerin önemi birçok açıdan ele alındığında elbette yüksektir. Mevzu eğitim olunca da pekâlâ ayrı bir hassasiyet durumu oluşmaktadır. Nitelik eğitim, nesilleri etkileyen ve toplumların dönüşümünde rol alan diğer tüm faktörlerden çok daha derin ve

kalıcı etkilere sahiptir. Her bir okulun kurulacağı ilgili ülkenin dinamikleri; psikolojik, sosyolojik, ekonomik, hukuki, siyasi, felsefi başta olmak üzere farklı boyutlardan ele alınmalı ve özgün stratejiler üzerine kurgular yapılmalıdır. Örneğin ilgili ülkede çağ çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını karşılarken, o ülkenin baskın eğitim yaklaşımlarından ve yasal uygulamalarından etkileneneği göz ardı edilmeyecektir.

MESELE SADECE DİN EĞİTİMİ DEĞİL

Okulların maddi ve maddi olmayan varlıklarının oluşturulmasında tek bir modelden hareket edilmemelidir. Burada önemli olan husus, İmam-Hatiplere yönelik zaman içerisinde toplumumuzun yüklemiş olduğu misyondan ayrılmamaktır. Mesele sadece din eğitimi olarak ele alınarak sığlaştırılmamalıdır. Diğer tüm her şey farklılık arz edebilir, etmelidir de. Bu nedenle yurt dışı İmam-Hatip Okulları'na yönelik sürecin tasarımı ve yönetimi açısından ayrı teşekküle gereksinim duyulacaktır. Buna "Her ülke için nasıl bir nesil yetiştirilmek isteniyor?" sorusunun güncel cevabından başlanmalıdır. Ne yazık ki herhangi bir yere okul kurulması gündeme geldiğinde halen akla hemen fiziksel ve teknik altyapının inşası gelmektedir. Başlangıçta bu makul bir kaygı gibi gelse de eğitimin bütüncül bir bakışla ele alınması gerektiğini ve okulların maddi varlıkların ötesinde nitelikli öğretmen, yönetici ve eğitim programı gibi maddi olmayan değerlerinin kaliteli olmasına yönelik çabanın daha çok olması gerektiğini söyleyebiliriz. Ayrıca ilgili ülkelerde resmi kurumların yanında oradaki vatandaşlarımızla ve onların kurdukları STK'larla işbirliğinin yüksek olmasına gayret edilmelidir.

Avrupa'da oturma oturumu olan, 16 yaşını doldurmuş, zorunlu eğitimini tamamlamış, eğitime engel hastalığı bulunmayan kız öğrenciler; hatibe, vaize olarak yetiştirilmek üzere okula kabul ediliyor ve öğrenciler 3 yıllık eğitim programlarını tamamladıktan sonra buradan ayrılıyorlar.

Mustafa Dirier

Tanzanya Rehema Vakfı Eğitim Sorumlusu

Afrika'nın kaderini değiştirebiliriz

● Tanzanya Rehema Vakfı, kaliteli Müslüman eğitimci yetiştirmek adına Safina Öğretmen Okulu'nu açtı ve bu okul yıllık ortalama 90 adet sınıf öğretmeni mezun veriyor. Ülke Müslümanları adına Meslek Yüksekokulları arasında model olan Safina Öğretmen Okulu, lise ve ortaokul düzeyi için bir İmam Hatip modeli olarak "Suffe Açık İmam Hatip Programı"nı başlattı. Kısa sürede ciddi talep gören program, 2015 yılında 10.000 başvuru aldı ve başvuranlar arasından 50 öğrenci seçildi. Seçilen bu öğrencilerin bir kısmı Uluslararası İmam Hatiplere gönderildi. Bu program bize Tanzanya'da model olacak bir İmam Hatip'e ihtiyaç duyulduğunu gösterdi. Yüzde 65'i Müslüman olan Tanzanya'da bulunan mevcut İslami okulları canlandırmak, İslami ve insani eğitime yeni bir bakış açısı getirmek için model olacak bir İmam Hatip Lisesi ve Ortaokulu açılması elzem durumda. Geçen

yıllık başvuru sayısını da göz önünde bulunduracak olursak, yapılacak olan İmam Hatip Okulları fazlasıyla rağbet göreceklerdir.

ZEKİ ÖĞRENCİLERE EĞİTİM İMKANI

Doğu Afrika ülkeleri arasında bulunduğu konumdan ötürü çevresi ile sıfır sorunu ve iç karışıklardan uzak olan Tanzanya, İmam Hatip Okulu açılması için çok uygun bir ülke. Açılacak olan okullara Doğu Afrika birliğine mensup çevre ülkelerden de öğrenci getirilmesi mümkün olabilir. Tanzanya'da mevcut okulların tamamı ücretli eğitim verdiği için, maddi imkansızlıklardan ötürü okuyamayan zeki öğrenciler de bu sayede okuma imkânı bulacaklar. Tanzanya'nın geleceği olacak bu çocukları en iyi seviyede bir eğitim ile yetiştirmek, Afrika'nın kaderini değiştirmekle eşdeğer olacaktır.

Mesut Koca

Viyana İHL Müdürü

İHL'nin katkısı büyük

● Viyana İmam Hatip L. öğrencilerine hem dini hem kültürel açıdan olumlu katkılar sağlarken özellikle içinde yaşanılan topluma entegre olmuş ve Avusturya yasalarına uyumlu bir gençlik yetiştirmeyi gaye edinmiştir.

Abdulhalim İnam

Belçika İbn-i Sina Anadolu İHL Müdürü

Burada yetişenler yeni nesillere hizmet edecek

● Burada yetişmiş olan

çocuklarımız yine kendileri gibi burada yetişecek olanlara hizmet yapmış olacaklar, yeni nesillere faydalı olacaklar ve çok büyük bir boşluğu doldurmuş olacaklar. Özellikle hanımların irşadında, onlara dini bilgileri öğretmede üzerlerine düşenleri yapmış olacaklar. Bu toplum içinde yetişmiş olanların, Avrupa'da iyi eğitim almış olanların, yine kendi toplumuna hizmet etmesi, kendi bünyesini besliyor olması, Avrupa'da kalıcılığın bir göstergesi.

Doç. Dr. Mehmet Turan Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

En ideal ve uygun eğitim modeli

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, millet olma bilinci ve şuurunu koruma

hususunda azami gayret gösterdiler. Anne ve babalar, dindar bir nesil yetiştirme kaygısındalar.

Çevre, okul-sınıf-arkadaş ortamının kültürel yozlaşmaya sebep olacağı ise bir gerçek. Teknolojinin de buna ciddi anlamda

katkısı var. İnternet, kitle iletişim araçları

vb. birçok unsur çocuklarımızı temel ahlaki değerlerimiz olan

okuma, dinleme, konuşma, ahlak, edep, terbiye, söyleşi, akraba ziyareti, aile içi iletişim, kültürel sohbetler ve söyleşiler vb. den uzaklaştırıyor.

Buna dayalı olarak robot misali duygusuz, hissiz, şuarsuz bir nesil yetişiyor. Yurt dışında hizmet veren İmam Hatip Okulları'nın özellikle

şuurlu, dindar neslin yetişmesinde bir nüve yani tohum rolü üstleneceğini öngörmekteyim. Edep ve terbiyeyi

şiar olarak kabul etmiş olan İmam Hatip Okulları'nın ahlaki-kültürel yozlaşmayı asgariye çekeceği kanısındayım. Bu kanaate binaen İmam Hatip kültürüyle yetişmiş gençlerin; cevval, faal, şuurlu, pratik hareket edebilen; olay, durum ve problemlerde at gözlüğüyle değil baykuş gözü timsali bakabilen, eleştirel düşünebilen,

sorgulayıcı, tartışmaya açık olabilen, yeri geldiğinde civanmert, sebatkar ve kararlı bireyler olacağına inanıyorum.

BU MODEL DÜNYA İÇİN ÖNEMLİ

Mevcut İmam Hatip Okulları'ndaki gibi dini ve fenni ilimlerin bir arada verildiği modeller,

en ideal ve uygun eğitim modelleridir. Bizler eğitim sisteminde eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütmekteyiz. Öğretim talimdir. Eğitim ise terbiye. Birçok istenmedik davranış, hem toplumu hem de insanlığı ciddi anlamda tehdit etmektedir. Bu yönüyle öğretim temelli bir eğitim modelinden ziyade, eğitim temelli bir eğitim modeli hem Türkiye hem de tüm ülkeler için daha önemlidir. Dolayısıyla İmam Hatip Okulları eğitim temelli bir eğitim modelini en iyi yansıtmaya çalışan bir okul-model-kültür-programıdır. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bu projeye ciddi anlamda katkı sunacağını, sahipleneceğini, ilgi duyacaklarını öngörüyorum. Osmanlı'yı her zaman tahattur etmeye, model almaya çalışan ve çabalayan felsefi bir devlet politikasının yurtdışı ayağında İmam Hatip Okulları olan bir anlayış, lokomotif olacak ve bu model gelecekte tüm Avrupa'ya yayılacaktır diye düşünüyorum.

Osmanlı'yı her zaman tahattur etmeye, model almaya çalışan ve çabalayan felsefi bir devlet politikasının yurtdışı ayağında İmam Hatip Okulları olan bir anlayış, lokomotif olacak ve bu model gelecekte tüm Avrupa'ya yayılacaktır.

Hal Ekleri
araba
araba-y-1
araba-y-a
araba-(da)
araba-dan

Türkiye'deki seküler yönetimler döneminde, ihtiyaç görmezden gelinmiş, toplumsal talepler yok sayılmıştır. Gelinen noktada, elhamdülillah, son yıllarda taleplere cevap verilmeye başlanmış olması sevindiricidir. Ancak mevcut durumda talebin tam anlamıyla karşılandığını söyleyebilmek mümkün değil.

Fatih Serenli ÖNDER Ankara Temsilcisi

Bu okullar yumuşak güç unsuru

Yurt dışı İmam Hatip Projesi, Türkiye'nin önemli bir kamusal hizmet ve diplomasi girişimidir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve Müslüman milletin din eğitimi ihtiyacına doğrudan hitap eden ve Türkiye'nin refik ülkelerle ilişkilerine katkıda bulunabilecek önemde hayati bir projedir. Çok yönlü faydalarından özellikle eğitim diplomasisi hususundaki uzun vadeli çıktılarını kayda değerdir. Uluslararası arenada ülkeler mukayeseli avantajlarını kullanarak diğer ülkelerle ilişkilerini geliştirebilmek ve etkileşimi artırmak için farklı diplomasi seçenekleri kullanırlar. Kanaatimce, İmam Hatip Okulları; Türkiye'nin uluslararası alandaki yumuşak güç unsurlarından biridir. Okullarımız komşu coğrafyalarda eğitim sistemine katkıda bulunurken diğer taraftan yetiştirdiği orta nesil ile kalıcı kültürel ve sosyal köprüler kurulmasına vesile olmaktadır.

SEKÜLER YÖNETİMLER GÖRMEZDEN GELDİ

Yurt dışında yaşayan Müslüman nesillerimiz, İslam dinini örgün bir ortamda öğrenme imkanından maalesef mahrum olarak yetişmektedir. Türkiye'den giden vatandaşlarımız da Diyanet İşleri Baş-

kanlığı veya belli bazı sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu yaygın eğitim fırsatları ile bir noktaya kadar ihtiyaçlarını karşılasalar da bu yeterli olmaktan uzaktır. Bu bilinen bir vaka iken, Türkiye'deki seküler yönetimler döneminde ihtiyaç görmezden gelinmiş, toplumsal talepler yok sayılmıştır. Gelinen noktada, elhamdülillah, son yıllarda taleplere cevap verilmeye başlanmış olması sevindiricidir. Ancak mevcut durumda talebin tam anlamıyla karşılandığını söyleyebilmek mümkün değildir.

BARIŞA KATKI SAĞLAR

Yakın vadede vatandaşların bir ihtiyacı karşılanmış, önemli bir hizmet açığı kapanmış olacaktır. Uzun vadede ise kaliteli dini eğitim almış, düşünce, dil ve fikir birliği olan orta bir nesil yetişecektir. Dinimiz İslam'ın temsilcisi olacak olan taze nesiller ümit ederiz ki tüm dünyanın barış ve istikrarına katkı sağlayacaktır. Şunu da bu vesileyle eklemek isterim. Bu süreçte okullarımızın dünyada uygulanan uluslararası eğitim modellerinin standardına yükseltilmesi ve hatta onlarla rekabet etmesi, uluslararası geçerliliğe sahip bir akreditasyona kavuşturulması önem arz etmektedir.

Ahmet Kaan

ÖNDER Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Başkan Yardımcısı

İmam Hatipliler ümmete önder olacak

Yurtdışı İmam Hatip Okulları ve Uluslararası İmam Hatip projelerinin ana amaçlarından biri yurt dışında bizden bir şey bekleyen ailelerin çocuklarını alıp, Türkiye'de İslami önemleri olan evlatlar olarak yetiştirmek.

Daha üst perdeden söyleyecek olursak, ümmete yol verecek, ümmete önder olacak nesillere yol açmak. Bizim imam hatip modelimiz Efendimiz 'in tavsiye ettiği vasat ümmet tarzında evlatlar yetiştirebileceğimiz okullar. Türkiye modelimizde çocuklar hem dini hem fen bilimleri görüyorlar. Daha sonrasında uluslararası veya ulusal üniversitelerde devam ediyorlar. Bütün ümmet coğrafyasının beklentisi Türkiye'deki bu modelin oralarda da uygulanması yönünde. Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı ve önemli isimlerin birçoğu imam hatip mezunu. Biz uzun vadede bu tür sonuçların devamını bekliyoruz. Bu okullarda yetişen arkadaşlar sadece imamlık veya hatiplik yapmıyor. Farklı alanlarda başarı kaydedebiliyor.

Ahmet İhsan Deniz Mina Hindholm Yatılı Okul Müdürü

Manevi boşluğu doldurmamız lazım

Yurt dışında yaşayan gerek genç gerekse yetişkinlerin düşmüş olduğu bir boşluk vardır. Bu özellikle manevi bir boşluktur; kendini bulamama ve iki kültür arasında sıkışıp kalma. Bu proje ile İmam Hatip bünyesinde eğitim gören öğrencilerimizin başta kaybolmuşluktan kurtulup kendini ve özlerini bulmaları başlıca amacımızdır. Manevi değerlerin yok olmaya yüz tuttuğu bir kıtada kendi değerlerini öğrenmeye, hissetmeye ve uygulamaya geçen bir kitle oluşuyor. Genel anlamda yurt dışında dini eğitimde eksiklik olduğu bir gerçektir. Devlet okullarında verilen eğitim bir dini inancı derinlemesine değil de kıyaslama yaparak ayrıca hissettirmeden uygulayan bir ders sistemi. Avrupa'da yetişen gençlerin bir çoğunun yaşadığı sorunların başında ise manevi boşluk geliyor. Bu boşluğu doldurmak yerine, ne yazık ki daha fazla sorgulayan ve dini inançlarından uzaklaşan bir nesil yetişiyor.

DOĞRU EĞİTİMİ VEREBİLİRİZ

Bu projenin gençlerimize katkısı, eğitim kurumlarında verilen eksik bilginin yanı sıra ailelerin de kültürel ve dini karışımın oluşmuş eksik ya da yanlış bilgileri ortadan kaldırıp gençlerimize dini eğitim ve bilgiyi en doğru şekilde vermesidir. Bu bağlamda kendi dinleri olan İslam'ı öğrenip en doğru şekilde hayatlarında uygulamak, temsil etmek ve gerektiğinde en güzel ve bilinçli şekilde topluma yansımaktır. İmam Hatip Lisemiz bir buçuk yıllık eğitim döneminde gençlerimize farz görevlerinin yanı sıra güzel ahlaki öğretmeyi hedeflemiştir. Toplumda Müslümanlara bakışın her geçen gün olumsuzlaştığı gerçeğini düşünecek olursak, gençlerimiz bir buçuk yıllık kısa bir süre içinde gerek eğitimlerini en güzel şekilde ilerletiyor gerekse

öğrendiklerini hayata geçiriyor. Bulduğumuz bölgede insanların kafasındaki Müslüman profilini değiştirmede büyük bir katkı sağlıyorlar.

VATANDAŞLARIMIZ DESTEKLİYOR

Başta İmam Hatip projemize sıcak bakmayan vatandaşlarımız gençlerimizdeki değişimi gördükçe bu projeyi daha güvenilir görmekle birlikte destekleyici girişimlerde bulunmuşlardır. Şu anki eğitim sisteminde gençlerimiz hem düz lise hem de İmam Hatip Okulu'nu beraber okumaktadır. Bu birçok anlamda gençlere ders baskısı gibi görünse de çok düzgün ve disiplinli çalışmanın sonucu olarak gençlerimizde iki diplomayı aynı anda alacak olmanın verdiği heyecan var. Bu başlangıçta toplum tarafından zor bir proje gibi görünmüş olsa dahi, insanın istediği zaman her şeyi başarabileceğini ve ilim yolunda çekilen sıkıntıların Allah'ın rızasıyla hareket eden öğrenciyi olgunlaştırıp yükselttiğini görmeleri ve inanmaları toplumda genel anlamda olumlu bir bakış açısı oluşturdu. Elhamdülillah!

Hem dünyamızı hem ahiretimizi kurtarıyoruz

İskandinavya İmam-Hatip Lisesi'nde eğitim gören öğrencilerden biri de Esmenur Aktaş. Aktaş, tek hedefinin iyi bir eğitim alabilmek olduğunu ancak en büyük korkusunun da dünyevi işlere yoğunlaşmak olduğunu söylüyor. Aktaş şunları ifade ediyor: "Ben dünya hayatımı kurtarıyorum, ahiret hayatımı yakmaktan korkuyordum. Tek amacım her ikisini de Allah'ın yardımı ile yürütebilmek. Bu okulda bunu başaracağıma inanıyorum." Aynı okulun öğrencilerinden Ravza Nur Çokçetin ise daha önce eğitim gördüğü yerlerde bir şeylerin eksik olduğunu kendini bulamadığını hissettiğini söylüyor. Şu anda aldığı eğitimden çok memnun olduğunu söyleyen Çokçetin hikayesini şöyle anlatıyor: "Aslında buraya geldiğimde acaba dediğim oldu ama zamanla o acabalar yok olup şükürlere dönüştü. Burada eğitim tam istediğim gibi. Zorlandığım zamanlarda sürekli yardım edecek insanların olması, kuralların çok disiplinli ve sistematik bir şekilde uygulanması ve her alanda şartların bizim ihtiyaçlarımızı giderecek şekilde olması biz öğrencilere çok büyük bir kolaylık sağlıyor."

Yurt dışı İmam Hatip Okulları stratejik bir çalışmadır

RÖPORTAJ: MERVE AKBAŞ

Yurt dışında açılan İmam Hatip Okulları din öğretimi konusunda, dünya çapında ortak bir üslup geliştirmesine ön ayak olacak. Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü Nazif Yılmaz, İmam Hatip Okulları'nın pek çok dünya ülkesinin ilgisini çektiğini ve özgün bir model olarak gündeme geldiğini söylüyor. Gurbetçi gençlere milli değerlerimizin aktarılması hususunda bu okulların stratejik bir çalışma olduğunun altını çizen Yılmaz ile yurt dışında açılan İmam Hatip Okullarını konuştuk...

■ **Yurt dışına açılan İmam Hatipler çok sayıda insanın din eğitimi gereksinimini karşılayacak. Aslında bu projenin sonuçları üzerine konuşmamız lazım. Bizim yaptığımız araştırmalarda gördüğümüz kadarıyla gurbetçiler bu durumdan memnun, öğrenci de. Peki uzun vadede bu atağın sonuçları neler olacak?**

Bakanlığımızın temel görevlerinden birisi vatandaşlarımızın eğitim ihtiyacını karşılamaktır. Yurt içinde olan vatandaşlarımızın eğitim ihtiyacı ne kadar görevimiz ise yurtdışındaki vatandaşlarımızın ihtiyacını karşılamak da o kadar bizim görevimizdir. Son yıllarda yurtdışındaki vatandaşlarımızın sorunlarıyla daha yakından ilgilenilmektedir. Eğitim sorunu bunların başında gelmektedir.

Artık vatandaşlarımız da çocuklarının eğitimi hususunda daha duyarlı davranmaktadır. Özellikle kendi kültürünü ve değerlerini yeni nesillere vermek isteyen vatandaşlarımız imam hatip okulları benzeri okulların açılması yönünde Bakanlığımızdan yoğun talepte bulunmaktadır. Ülkelerin yerel şartları, yerel mevzuatı elverdiği müddetçe biz de vatandaşlarımızın taleplerini karşılayabilmenin çabası içerisindeyiz. Bu konuda Türkiye Diyanet Vakfının çalışmalarını ve katkılarını da burada zikretmek lazım.

ÖZGÜN BİR MODEL

Ülkemizde gün geçtikçe halkın yoğun ilgisini ve teveccühünü kazanan İmam Hatip Okulları'nda, fen ve kültür derslerinin yanı sıra islâmî ilimlerle ilgili dersler modern eğitim ortamlarında, eş zamanlı olarak okutulmaktadır. Bu yönüyle İmam Hatip Okulları pek çok dünya ülkesinin ilgisini çekmekte ve özgün bir model olarak gündeme gelmektedir. Hem yurtdışındaki vatandaşlarımız hem de Müslüman ülkeler ve topluluklar İmam Hatip modelinin kendi ülkelerinde de açılmasını istemektedirler.

Uzun vadede vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı tüm ülkelerde mutlaka İmam Hatip benzeri bir okul açılması ve bizim birikimlerimize ihtiyaç duyan ve talep eden her ülkeye,

NAZIF YILMAZ

Farklı ülkelerde farklı din ve kültürlerle karşı karşıya kalan yeni nesillerin kaybedilmesi tehlikesi çok büyüktür. Tarihi süreç içerisinde görülmüştür ki dini değerlerinden kopanlar milli değerlerden de süratle uzaklaşmaktadır. Bu bağlamda milli kültür ve değerlerimizin yabancı ülkelerde yaşayan genç kuşaklarımıza aktarılması misyonunu üstlenen yurtdışı İmam Hatip Okulları stratejik bir çalışmadır.

topluluğa gerekli katkının sağlanması temel hedefimizdir.

■ **Müfredat üzerinde durursak, oradaki öğrencilere Türkiye'den mi kitap gidiyor? Tamamen buradaki İmam Hatip Okulları'nın ders programının aynısı mı uygulanıyor? Kitapların eğitim dili nedir, bu konuda ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?**

Bazı ülkelerde açılan İmam Hatip Okulları Türkiye'deki okullarımızla aynı müfredatı takip ediyor, eğitim dili de Türkçe. Ülkemizdeki okullardan hiçbir farkı yok. Bu okulların kitapları ders materyalleri Bakanlığımızca sağlanıyor.

Bazı ülkelerde ise yerel program ve İmam Hatip meslek dersleri programı birlikte uygulanıyor. Bu okullarda İmam Hatip meslek dersleri ağırlıklı olarak Türkçe veriliyor ve bu derslere ait kitaplar da Bakanlığımızca sağlanıyor.

■ **Bize müjde olarak verebileceğiniz, yeni yerlerde açılacak İmam Hatip Okulları var mı?**

Farklı ülkelerde yaşayan vatandaşlarımızdan gelen talepler var. Bunlar Yurtdışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğümüzce değerlendiriliyor. Son olarak Avustralya Sydney'de yaşayan vatandaşlarımızı **temsilen bir heyet** geçen hafta konuyla ilgili görüşmelerde bulunmak üzere Türkiye'ye gelerek bizimle ve Bakanlığımızın ilgili birimleriyle görüşmeler yaptılar. İnşallah bu vatandaşlarımızın gayretleri ile Sydney'de bir okulumuz olmasını arzu ediyoruz.

■ **Bu projenin Türkiye için önemi nedir sizce? Politik olarak nasıl yorumlanmalı?**

Her şeyden önce İmam Hatip modeli özgün bir modeldir. Eğitim sistemimizin bir parçası olarak faaliyet yürüten İmam Hatip Okulları, ülkemizde uygulanan eğitim politikalarına uygun olarak varlığını devam ettirmektedir. Okulların, millî eğitim sisteminin bir parçası olması, eğitimdeki bilimsel gelişmelerden ve yeni uygulamalardan, modern eğitim yaklaşımı ve yöntem-tekniplerden yararlanılmasını sağlamıştır. Ayrıca, okulların çağın gereklerine göre donatılmasına ve eğitim alanındaki yeniliklere uygun olarak yönetilmesine imkan oluşturmuştur. Bu okullarda İslâmî ilimler, geleneksel ve modern metodu birleştiren bir tarzda verilmekte, içinde yaşadığımız çağın ihtiyacını karşılayacak bir yaklaşımla öğretilmektedir. Bu yaklaşım, mezunlarının dünyayı ve içinde yaşadıkları toplumu tanımalarını ve ideal bir şahsiyet olarak yetişmelerini sağlamaktadır. Öğrencilerimizin çağın gereklerine uygun şekilde yetişmeleri sağlanırken diğer yandan dini ve kültürel değerleriyle kuşanmaları da sağlanmaktadır.

Ortak din öğrenimi müfredatı geliştiriyoruz

● Din Öğretimi Genel Müdürlüğü olarak son altı aydır yürüttüğümüz ve tamamlanmak üzere olan bir çalışmamız daha var. Ülkemizin din eğitimi alanındaki tecrübelerinden yararlanmak isteyen Müslüman ülkeler ile içinde Müslümanların yaşadığı ülkelerdeki toplulukların öğrenim çağındaki çocuklarının din eğitiminde kullanılmak üzere farklı dillere tercüme edilmesi planlanan ortak ve özgün bir din eğitimi müfredatı düşüncemiz var. Türkiye dışındaki ülkelerde yaşayan Müslümanların çocuklarının istifade edebileceği bir program hazırlıyoruz. Bu program 1-12

sınıf arasındaki bütün öğrencileri kapsıyor. Programda İslam'ın temel konularına yer verildi ve farklı dini yorumlara uyarlanabilecek bir niteliğe kavuşturuldu. Bu çalışma yapılırken üniversitelerin, sivil toplum örgütlerinin ve 50'ye yakın ülkeden gelerek Ülkemizde lisans ve lisansüstü eğitim alan misafir öğrencilerin görüşleri alındı. Halen kazanımları yazılıyor kısa süre içinde tamamlandığında sizin bahsettiğiniz şekilde dünyanın dört bir yanında yaşayan Müslümanlara istedikleri takdirde din eğitimi hususunda ortak bir müfredat imkanı sağlamış olacağız.

BU OKULLAR TECRÜBE AKTARIMI

Açılan okullar, ülkemizde başarıyla uygulanan ve halkımızdan büyük kabul gören İmam Hatip modelini isteyen ülkelerde modellenmesi farklı ülkelerde yaşayan Müslüman kardeşlerimiz ile soydaş ve akraba topluluklara bir tecrübe aktarımı, paylaşımı olarak görülmelidir. Ancak yurtdışında kendi vatandaşlarımıza yönelik olarak açılan okullar elbette stratejik bir adım olarak da değerlendirilmelidir. Çünkü farklı ülkelerde farklı din ve kültürlerle karşı karşıya kalan yeni nesillerin kaybedilmesi tehlikesi çok büyüktür. Tarihi süreç içerisinde görülmüştür ki dini değerlerinden kopanlar milli değerlerden de süratle uzaklaşmaktadır. Bu bağlamda milli kültür ve değerlerimizin yabancı

ülkelerde yaşayan genç kuşaklarımıza aktarılması misyonunu üstlenen yurtdışı İmam Hatip Okulları stratejik bir çalışmadır.

■ **Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın din eğitimi ihtiyacına yönelik şimdiye kadar neden bir şey yapılmadı?**

Daha önce de yurtdışında Suudi Arabistan, Libya ve Kuveyt gibi birkaç ülkede Bakanlığımızın himayesinde okullar vardı. Ancak bunlar ilköğretim ve lise formatında okullardı. Ancak son yıllarda vatandaşlarımızın eğitim alanında getirdiği farklı taleplerde dikkate alınmaya başladı. Bu büyük devlet olmanın da bir gereğidir. Vatandaşlarımız hangi alanda eğitim talebinde bulunursa o alanda eğitim hizmeti sunmak hem temel vatandaş-

lık hakkının hem de eğitim hakkının tam olarak kullanılabilmesini sağlamak için bizim temel vazifemizdir.

■ **İmam Hatip'lerin açıldığı ülkeler bu adımları nasıl karşılıyor? Nasıl tepkiler alıyorsunuz?**

Her ülkenin yerel şartları eğitim ile ilgili özel mevzuatı var. Yerel şartlara saygı gösterip işbirliği yapıldığında ve ikili anlaşmalara bağlı kalarak hareket edildiğinde ciddi bir sorun çıkmıyor. Ancak Her ülkenin hassasiyetleri, içinde barındırdığı toplulukların, inanç gruplarının farklı algı ve tepkileri mümkündür. Bunlarda karşılıklı görüşmeler yoluyla halledilebilmektedir. İmam Hatip Okulları'nın açıldığı ülkelerdeki Müslüman topluluklar ve ülkeler son derece memnuniyetlerini ifade etmektedirler.

İslamofobiyi kediler mi yıkacak?

Batı dünyasının el birliğiyle zihinlere kazıdığı Müslüman imajı artık öyle bir seviyeye geldi ki, bir imamın kedi sevgisi “normal” bir hareketin sonucu değil de acımasız insanlar dünyasında var olma mücadelesi veren bir “direniş” gibi görüldü...

TUBA K. DİLBAZ

Geçtiğimiz haftalarda “kedi seven imam” fotoğrafı sosyal medyaya düştü. Binlerce beğeni aldı, üzerine yüzlerce yorum yapıldı. Fotoğraf dünya basınında yer alacak kadar gündem oldu.

Fotoğrafın hikayesi Aziz Mahmud Hüdayi Cami’nde başlıyor. Caminin imamı Mustafa Efe, soğuk kış günlerinde ibadethanenin kapılarını kedilere açmıştı. Kediler camiye ev edindiler. Bu tablo cemaatin gözünden kaçmadı, o anları fotoğrafladılar. İmam ve kedilerinin fotoğrafları önce sosyal medyaya, ardından haber bültenlerine konu oldu. Dünya medyası da olaya ilgisiz kalmadı. Kısa sürede yayılan fotoğraf karelerin tartışılma nedeni, “kedi seven Müslüman” ayrıntısıydı. Zira kareleri paylaşırken yanına iliştirilen yorumlar, Batılı zihinlerde yer etmiş Müslüman imajına yapılan bir itirazı da barındırıyordu. Sanki Müslümanın kedi sevmesi garip bir durummuş gibi!

Hikaye buraya kadar âlâ!

Özellikle sosyal medya kanalıyla zihinlerimizi ve gönüllerimizi inciten onca karenin arasında kucağında kedi ile vaaz veren imam fotoğrafının çoşkuyla karşılanması sevindirici olduğu kadar düşündürücü de. Batı dünyası-

nın el birliğiyle zihinlere kazıdığı Müslüman imajı artık öyle bir seviyeye geldi ki, bir imamın kedi sevgisi “normal” bir hareketin sonucu değil de acımasız insanlar dünyasında var olma mücadelesi veren bir “direniş” gibi kabul gördü.

“MÜSLÜMAN İMAJI”

Sadece bireysel olarak değil bütün bir İslam dünyası olarak bin 400 yıldır farklı farklı imtihanlardan geçtik/geçiyoruz. İçinde bulunduğumuz dönem ise belki de imtihanların en zorlarından biri, “Müslüman imajı” dönemi. Dünyanın bütün sınırlarını görünmez kılan “küreselleşme” efektine rağmen, “Müslüman” algısı her geçen gün pek çok boyutta derinleşmeye ve keskin çizgilerle ayrılmaya başladı.

Yeni bir düşman arayışına giren “süper güç”ler, hedefine “Müslüman”ı koyduğundan beri ayrırtıcı tavrını destekleyen tektipleştirme zorbalığına da hız verdi. Öyle ki “İslamofobi”nin tırmanıp tavan yapmasının etkileri, büyük bir yalnızlığa itilme kaygısını tetikleyen “ben de

herkes gibiyim” refleksini de beraberrinde getirdi. Bu tektipleşme arzusu kültürel emperyalizmin ekmeğine bal sürmekten farklı bir şeye hizmet etmiyor.

SİNEMA BELLEĞİNDE MÜSLÜMAN ALGISI

11 Eylül olaylarından sonra sinemayla başlayan “etiketleme” ve “terörist ilan etme” sevdası, terör örgütleri üzerinden savaşçılık oynandığı bu zaman diliminde sosyal meydana da “ışgüzar” yönü sayesinde adeta aşka dönüştü. Zihinlere terörist Müslüman resmini çakmaya çalışan Hollywood yapımlarının yanında sayıları az da olsa, “bütün Müslümanlar teröristtir” algısını kırmaya

yeltenen tek tük ses yükseltmeleri de izliyoruz.

Müslümanları iyi gösteren -asında olduğu gibi gösteren -bir filmi, uçak kaçırma üzerine kurgulanmış senaryoda terörist çıkmayan doktoru, kedi seven imamı, evde kendi imkânları ile yaptığı saat bomba zannedilen Ahmed’i heyecanla sahipleniyoruz. Bu “korkunç Müslüman” algısına karşı verilen ters bir tepki aslında.

HİÇ BİZDEN KORKULUR MU?

Üzerimize yapıştırılmaya çalışılan, yanlışlarla dolu bir Müslüman imajına itirazla başlayacak her şey. Bunu yapacak olan da bütün hastalıklarının tedavisinin ifrat ve tefrit arasında bir orta yol olduğunun bilinciyle yetişecek nesiller. Şekilciliğin aldatıcı kolaylığına kapılmadan çağın yöntemlerini doğru kullanarak yetiştirilmiş bir nesil... Bayrağı teslim almakla kalmayıp yıllar evvel surda açılan o mukaddes edikten geçerek tüm dünyaya bayrak bayrak yayılacak olan bir nesil... İşte o nesli özliyoruz...

MUSTAFA EFE

Imam Hatipli yıllarımızda Rasim Özdenören, Sezai Karakoç, Nuri Pakdil, Cahit Zarifoğlu, Mustafa Kutlu, Yaşar Kaplan, Abdurrahman Dilipak gibi Türkiyeli yazarları severek okurduk ama onlardan daha çok tercüme kitaplar başvuru kaynağımız haline gelmişti. Arada tek-tük edebiyat eserleri olsa da, tercümelerin çoğunluğu tevhit ve davet konularıyla ilgiliydi. Kitaplarımı okuduğumuz yazarlar arasında Mısır'dan Hasan El-Benna ve Seyyid Kutup, Pakistan'dan Muhammed İkbâl, Mevdudi ve Muhammed Hamidullah, Suriye'den Cevdet Said, Said Ramazan El-Buti ve Said Havva, Lübnan'dan Fethi Yeken, İran'dan Ali Şeriatî, Hindistan'dan Hasan Nedvi ve Filistin'den Edward Said'i sayabilirim. Hemen hemen 'İslamcı' grupların çoğunda bu yazarların kitapları elden ele dolaşır, ders halkalarında kitaplardaki konular tartışılır, notlar çıkarılarak kitapların iyi anlaşılmasına gayret gösterilirdi. Üniversiteye geçtiğimde tercüme kitaplar okumayı sürdürsem de, yerli yazarlar listem çok genişledi. Zihnimin doğru bir yere konumlanması bu aşamadan sonra oldu diyebilirim.

TERCÜME KİTAPLAR DÖNEMİNDEN
EĞİTİM VE KÜLTÜR PROJELERİYLE
DÜNYAYA AÇILIM SÜRECİNE

Değişim hikayemiz

EROL ERDOĞAN

TERCÜME KİTAPLARA İLGİNİN SOSYOLOJİSİ

Sanıyorum o yıllarda tebliğ usulleriyle ilgili elden ele dolaşan tek yerli kitap Ahmet Önkal'ın 'Resulullah'ın İslam'a Davet Metodu' idi. Ahmet Önkal Hoca'nın kitabını da severek okurduk ama diğerleri gibi bize kallavi gözükmezdi. Bizdeki bu duygu, kitabın içeriğiyle ilgili değil tamamen sosyo-psikolojikti. Geriye doğru baktığımda, tercüme kitapların daha iyi olduğuna dair yaklaşımımızın temelinde iki psikolojik gerçeğin olduğunu görebiliyorum. İlki, kitapları tercüme edilen yazarların hepsi, kendi ülkelerinde rejime karşı mücadelede bulunmuş, fikirlerinden dolayı hapse düşmüş, bazıları da idamla cezalandırılmıştı. Çilekeş hayatları onların kitaplarına daha sıcak yaklaşmamızı sağlıyordu. Çünkü onlar bedel ödemişlerdi. İkinci gerekçe ise, yerli yazarların sonuçta laik-seküler ve İslam'a mugayir eğitim sisteminin feleğinden geçmiş olmalarıyla ilgili çocuk zihnimizde oluşan kuşkulardı. Oysa örgün eğitim sisteminin dışında, bu yazarların yetiştiği kuşatıcı bir irfan geleneğinin varlığını ancak üniversiteli yıllarımda anlayabilmişim. Nurettin Topçu'yu, Erol Güngör'ü, Said Halim Paşa'yı, Cemil Meriç'i, Said Ülgener'i lise dönemimde veya üniversiteli yıllarımda başlarında tanıyabilseydim benim için daha iyi olacaktı. Said Halim Paşa'nın "Buhranlarımız"ı okuduğumda fakülte ikinci sınıftaydım. Mehmet Akif'in İstiklal Marşı dışında başka bir dünyası olduğunu geç kavramak da benim ve akranlarımdan büyük kayıplarından sayılır.

Bizim kuşağın Osmanlı ve Türkiyeli yazarları az tanıyor olması, yaşitlarımızın bir tercihi değildi elbette. Dindar ve muhafazakâr gençler ile İslami grupların tercüme kitapları tercih etmesinin arkasında, stratejik planlamaların olduğuna dair, zaman zaman bazı iddialar

gündeme geliyor olsa da, yukarıda anlattığım iki sosyo-psikolojik gerekçe zaten başlı başına yeter sebep. Üstelik tercüme kitaplara duyulan ilginin bir benzerini yine o yıllarda oruç ve bayram günlerinin tayinleri ilgili de yaşamıştık. İstanbul İmam Hatip Lisesi'nde okuduğum yıllarda Ramazan ve bayram günleri öncesinde hiç değişmeyen merak, Suudi Arabistan, Pakistan, Suriye ve benzeri ülkelerde hilalin görülüp görülmediği idi. O ülkelerden gelen bilgiler kulaktan kulağa yayılır, bazı insanlar gelen habere göre karar alırlar; Ramazana başlama ve bayram yapma günlerini belirlerdi.

O yıllarda, ben, Ramazan ve bayram günlerinde Diyanet takvimine itibar ettim.

Böyle davranışım, o günkü devlet yönetimine çok güvendiğimden değildi. Osmanlı'dan getirdiğimiz güçlü bir takvim geleneğimizin olduğunu düşünüyordum. Daha önemli ise, her zeminde Suudi Arabistan'ı 'Suudi Amerika' diye hicvederek eleştirenlerin o devletten gelen bilgiye göre amel etmelerini çelişkili bulur ve itibar etmezdim.

TÜRKİYE'NİN SAHİP OLDUĞU DURAĞAN BİRİKİM

Selçuklu ve Osmanlı coğrafyası İslam düşüncesinin yanı sıra tıp, astronomi, mimari gibi pek çok alanda, sonraki nesillere sağlam miraslar bıraktı. İslam medeniyeti ve İslam düşüncesinin merkez coğrafyası diyebileceğimiz Anadolu ve Mezopotamya toprakları üzerinde yaşayan herkes, halen bu tarihi birikimin ikliminde büyüyor. Türkiye'de yaşayan insanlar, İslam düşüncesinin kaynaklarına ulaşma ve somut kültürel varlıklara şahitlik konusunda, dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan milletlere göre daha fazla imkâna sahip. Milliyetçilik ve ulus devletleşme rüzgârları, toprak kayıpları ile oluşan yenilgi psikolojileri, yapmacık sınırlarla

Bu satırları "Tamam işte başarıyoruz." hissiyatıyla yazmadım, sadece değişim sürecine işaret ediyorum. Yoksa Müslümanlar olarak tüm insanlığın ihtiyacı duyduğu "yeni sözü" henüz söyleyebilmiş değiliz. Muhtevaya dair ciddi problemlerimiz var, aşmamız gereken yaklaşım sorunlarımız var, almamız gereken mesafe çok.

milletlerin birbirine yabancılaşmaları, kültürel mirasla bağların zayıflatan inkılapların ilan edilmesi gibi pek çok sebep, Anadolu'yu özgüven, birikim, üretim noktasında yoksun ve garip bıraktı.

Tercüme kitapların aşırı ilgi görmesi, demokrasi-hilafet tartışmalarında gözlerin sürekli dışarıda olması, Ramazan hilalinde bile başka ülkelere gelecek haberlere dikkat kesilmesi, işte bu gurbet/yabancılaşma döneminde kendine fazlasıyla yer buldu.

MEDENİYET VE BİLİM MİRASIYLA GURBETİMİZİN SONA ERMESİ

Son yıllarda rüzgârın tek yönlü esmediği konusunda çoğumuzun hemfikir olduğunu düşünüyorum. Elbette kitaptan sinemaya, müzikten tiyatroya, bilimden sanata kadar her

**Artık Osmanlı,
Selçuklu ve ilk
dönem Türkiye
ilim-bilim,
düşünce, sanat,
medeniyet
birikimiyle
insanımız
arasındaki
engeller azaldı,
gurbet büyük
ölçüde bitti.**

alanda yine dünyanın her ülkesinden yapıtlar/ürünler ülkemize geliyor. İslam düşüncesine ilişkin eserler de aynı şekilde farklı dillerden Türkçe'ye tercüme edilmeye devam ediliyor. Bu akış hiç azalmadan artarak devam etmeli.

Ancak yeni süreçte bir fark var; artık Osmanlı, Selçuklu ve ilk dönem Türkiye ilim-bilim, düşünce, sanat, medeniyet birikimiyle insanımızın arasındaki engeller azaldı, gurbet büyük ölçüde bitti. Böylece, tüm kusurlarına rağmen, gittikçe gelişen hürriyet ortamı dini düşüncede yeni isimler ve yeni eserlerin doğmasını sağladı. Bu süreçte, dindarların siyaset, bürokrasi, üniversite, matbuat ve medya dünyasında varlık göstermeleri üretimi daha da arttırdı. Eski ile iletişim ve yeniden üretim aşamasının sonraki adımı, daha önce kitapları tercüme edilen coğrafyalara sosyal, kültürel ve dini açılımlar yapmak olarak kendini

gösterdi. Türkiye'nin Afrika ve Balkan açılımının yanı sıra TİKA, Yunus Emre Enstitüleri, YTB ve D-8 tarafından yürütülen hizmetlerin hepsinde, Türkiye'nin bu yeni medeniyet perspektifli ayağa kalkış ve fikri üretim döneminin izlerini görmek mümkün.

ETKİLEŞİM GÜCÜ YÜKSEK YENİDEN ÜRETİME BAŞLAMAK

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı-TİKA'nın çalıştığı ülke sayısı 140'ı geçti. TİKA'nın çalışma alanları, mimariden eğitime, sağlıktan tarıma, restorasyon işlerinden turizme kadar geniş bir alanı kaplıyor. Türkiye'nin kültürel mirasını, dilini, sanatını tanıtmak, Türkiye'nin diğer ülkeler ile dostluğunu geliştirmek, kültürel alışverişini arttırmak, bununla ilgili yurt içi ve yurt dışındaki bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak amacıyla 2007'de kurulan

Yunus Emre Enstitüsü ise 30 civarında ülkede 40'dan fazla kültür merkezi ile hizmetlerini yürütüyor. Yunus Emre Enstitüsü'nün iki veya daha fazla kültür merkezinin bulunduğu ülkeler şunlar: Almanya, Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Mısır, Romanya. Başbakanlığa bağlı müsteşarlık düzeyinde bir kamu kurumu olarak 2010 yılında kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ise yurtdışındaki vatandaşlarımız, soydaş ve akraba topluluklarımız ile Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilere yönelik çalışmalarını her yıl geliştirerek ve çeşitlendirerek yürütüyor. D-8 (Gelişen Sekiz Ülke-Developing Eight) ise kendisine üye sekiz ülke arasında pek çok siyasi, sosyal, kültürel faaliyetleri koordine ediyor.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla MEB Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından 15'ten fazla ülkede açılan okullar, hem kendi ülkemizin çocuklarına hizmet veriyor hem de eğitim ve kültür alanında o ülkelerle ciddi bir etkileşim zemini oluşturuyor. Suudi Arabistan, Libya, İran, Afganistan, Kuveyt, Belçika, Danimarka, Avusturya, Romanya, Moldova, Azerbaycan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan'da 70'den fazla okul bu amaçla faal olarak çalışıyor. Bu okulların içinde İmam Hatip Liseleri de var. İmam Hatip Liselerinin bulunduğu ülkeler; Suudi Arabistan, Belçika, Avusturya ve Danimarka. MEB dışında Diyanet'in yurtdışında yürüttüğü eğitim hizmetlerini ve bu amaçla kurulmuş ya da desteklenmekte olan İlahiyat Fakülteleri ve İmam Hatip Liselerini de bu kapsamdaki başarılı işler olarak sayabiliriz.

Yurt dışında açılan üniversitelerden özellikle bahsetmek isterim. Bunların başında IUS-Uluslararası Saraybosna Üniversitesi geliyor. Sivil girişimlerle açılan IUS 2004-2005 öğretim yılından itibaren eğitim-öğretime devam ediyor.

Üsküp'te 2006'da açılan Uluslararası Balkan Üniversitesi bir başka önemli sivil girişim. Kazakistan ve Türkiye ortaklığıyla 1991'de kurulan Ahmet Yesevi Üniversitesi ise yurt dışı üniversitelerimizin öncüsü sayılır. 1990'larda eğitime başlayan Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nin kurucu ülkelerinden biri de Türkiye. Diyanet'in iki çalışmasına da değinmeliyim. 1989 yılında Rusya Başkurdistan Ufa'da bir mescit olarak açıldıktan sonra hızla gelişerek 2003 yılında üniversiteye dönüşen Rusya İslam üniversitesini, Diyanet her yönüyle destekliyor. Ayrıca Diyanet, İstanbul'da Türkçe, Arapça ve İngilizce eğitim verecek uluslararası üniversite kurma kararı aldı. Benzer bir üniversitenin, Kürtçe dil ilavesiyle, Diyarbakır'da da açılması arzumu belirtiyim.

Türkiye'ye özgü olan İmam-Hatip Okulları'nın bazı ülkeler tarafından model alınması, son yıllarda kurulan insani yardım kuruluşlarımızın dünyanın dört bir yanına yardım götürmeleri ve oralandaki kuruluşlarla işbirlikleri geliştirmeleri, İDSB-İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği'nin geniş bir coğrafyada yaptığı çalışmaları, Türkiye'de sayıları hızla artmakta olan misafir öğrencileri ve

bu çerçevede yapılmakta olan faaliyetleri, Türkiye'deki üniversite ve sivil toplum kuruluşlarının dünyanın her köşesinde paydaşlarıyla yaptıkları sempozyum, çalıştay, seminer, konferans, kitap fuarı ve benzeri etkinlikleri de bu bahse dahil edebiliriz.

TÜRKÇEDEN DÜNYA DİLLERİNE EDEBİ VE FİKRİ ESERLER

Yazıya, tercüme kitaplar ile başlamıştım, Türkçeden diğer dillere son dönemde çevrili yapılan eserlerle ilgili bazı bilgileri de paylaşayım. Eskiden beri Türkçe'den dünya dillerine çeviriler yapılıyor ancak son yıllarda dindar ve muhafazakâr yazarların eserleri de dünya dillerine tercüme edilmeye başlandı. Mesela Sadık Yalsızuçanlar'ın 7-8 eserinin farklı dillere çevrilmiş olduğunu görünce sevdim. Çocuk yayıncısı Melike Günyüz'ün de son birkaç yılda, 5-6 çocuk kitabı farklı dillere tercüme edildi. Dünya dillerine eserleri tercüme edilen yazarlar arasında Tarihçi Erhan Afyoncu, Yazar-Romancı Yavuz Bahadıroğlu, Şair Ömer Erdem de bulunuyor. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerinin

çoğu, 2000'li yılların başından itibaren dünya dillerine tercüme edilmişti.

Abdülbaki Gölpınarlı, Halil İnalçık, Necip Fazıl Kısakürek, Muzaffer Ozak, Sezai Karakoç, İsmet Özel, Mustafa Kutlu, Mevlana İdris, Mustafa Ruhi Şirin,

Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu da eserleri farklı dillerde yayınlanan yazarlarımızdan bazıları. Tam bir liste yapmaya kalkarsak, çok sayıda ismin bu listeye gireceğini sanıyorum. Ayrıca tekke, dernek ve vakıflar tarafından pek çok dini kitabın farklı dillere çevrilerek okuyucuya ulaştırıldığını biliyoruz.

DEĞİŞEN NE OLACAK, NE OLMALI?

Bu satırları "Tamam işte başarıyoruz." hissiyatıyla yazmadım, sadece değişim sürecine işaret ediyorum. Yoksa Müslümanlar olarak tüm insanlığın ihtiyaç duyduğu 'yeni sözü' henüz söyleyebilmiş değiliz. Muhtevaya dair ciddi problemlerimiz var, aşmamız gereken yaklaşım sorunlarımız var, almamız gereken mesafe çok. Sonuçta iki yüz yıldır dünyayı modernizm yönetiyor ve İslam medeniyeti miras bakımından zengin olsa da henüz durağan. Üstelik İslam ülkelerinin içinde bulunduğu siyasi sorunlar ile gittikçe yaygınlaşan İslamofobi, İslam düşüncesinin yeniden üretilmesi ve yaygınlaşmasının önünde büyük engel oluşturuyor.

Yazı boyunca anlattığım değişimi, Türkiye'nin fikir-kültür ihraç etmesi gibi de görmüyorum. Göz ardı edilmiş, pasif kalmış, durağanlamış bir birikimin, dünya ile iletişime ve etkileşime geçmesi olarak yorumluyor ve bu yeni hareketlenmeye seviniyorum.

Bu etkileşim, felsefeden sanata, siyasetten eğitime, mimariden müziğe kadar pek çok alanı etkileyecektir. Bunun için düşünce, felsefe-irfan, bilim, sanat, edebiyat, mimari ve eğitim alanındaki üretimlerimizi, tartışmalarımızı ve etkileşimlerimizi arttırmalıyız.

Eskiden beri

Türkçeden dünya dillerine çeviriler yapılıyor ancak son yıllarda dindar ve muhafazakâr yazarların eserleri de dünya dillerine tercüme edilmeye başlandı.

İslam ortak tasavvuru

RAİF NAS

Ümmetin çocukları aynı tedrisattan geçince, aynı kaynaklardan beslenince, aynı referanslara güvenince ve aynı gökyüzüne bakınca ne kadar çok şeye sahip olduğumuzu fark edecekler. Bu, tek tipçi bir yaklaşımı benimsemek demek değildir.

Içinde bulunduğumuz zaman diliminde ümmetin hal-i pür melali hepimizin malumu. Bu hususta yaşadıklarımız, gördüklerimiz, duyduklarımız, kanaatimizi pekiştirmede kifayet eder miktardadır. Ümmetin bu noktaya gelmesindeki sebepler üzerine ciltler dolusu tezler de hazırlanabilir. Her bir ihtisas alanı, kendi mecrasından tespitler ve tekliflerde de bulunabilir.

ÖNDER olarak bizim mecramız malumdur: İmam-Hatip Okulları. Biz diyoruz ki: Yurt dışı İmam-Hatip Okulları bu yarayı tedavide önemli bir yerde durmaktadır.

Ortak müfredat, ortak dili; ortak dil, ortak tasavvuru; ortak tasavvur da ortak hareketi getirir. Ne zaman ki aynı kavramlara aynı anlamları yüklersek, Batı'nın paradigması yerine kendi tevhidi anlayışımızı ihya ve ikame edersek, kendi anlam haritamızı üretir, kendi epistemolojimizi tespit edersek, işte o vakit doğudan batıya kuzeyden güneye akıllarımız, gönüllerimiz ve ellerimiz birbirine ulanacak ve ümmet olacağız inşallah.

Birimizin ölüsüne diğerimiz seviniyorsa, birimizin zaferi diğerimizin sonuyorsa, birimizin nârası diğerimizin çığlığına karışiyorsa burada ümmetten, cemaatten, hareketten söz edilemez.

Her bir İslam beldesi bir şer odağının yörüngesindeyken, kendi İslam'ının hâkimiyeti için savaş(tır)ıyorken hangi vahdetten söz edilebilir ki!

Ümmetin çocukları aynı tedrisattan geçince, aynı kaynaklardan beslenince, aynı referanslara güvenince ve aynı gökyüzüne bakınca ne kadar çok şeye sahip olduğumuzu fark edecekler. Bu, tek tipçi bir yaklaşımı benimsemek demek değildir. Zenginliklerimiz elbette ki farklılıklarımızdan kaynaklanmaktadır; ancak bu farklılıklar bir gül bahçesindeki farklı renkleri gibi güzelliği artıran farklılıklardır. Tıpkı bir orkestra gibi: Tamburu, bağlamayı, neyi, udu, defi, kanunu, kopuzu vesaire bütün İslam milletinin çalgılarını tek bir bestede uyumlu bir şekilde çalmak gibi. İşte bu güftenin yazılması, çocuklarımızın aynı iklimi solumalarıyla olacak ve bestesi de her bir coğrafyamızın enstrümanlarıyla çalınacaktır. Tam da o vakit bu ses tüm dünyanın kulaklarına degecek, gönüllerine girecek ve dünyayı cinnetten cennete dönüştürecektir.

Merhum şair Erdem Beyazıt'ın mısralarındaki gibi:

*“Gün olur toprak uyanır uyanır böcekler
Sarı bozkır titrer çıplak dağlar yeşerir gök yıkanır kirli
dumanlardan
Su coşar deniz kabarıp canlanır ölü şehirler
Yemyeşil bir rüzgâr eser yıldızlar arasından.
Şimdi siz taşıyorsunuz müjdenin kurşun yükünü
Çatlayacak yalanın çelik kabuğu
Sizin bahçenizde büyüyecek imanın güneş yüzü çocuşu.”*

Bugünün DM'si yarın tarih olacak

Doç. Dr. Abdulhamit Kırmızı ile Türkiye'nin tarih yazım serüvenini, tarih usulünü, Avrupa merkezli tarih yazımının etkilerini ve gelecekte nelerin "belge" olabileceğini konuştuk.

RÖPORTAJ: ZEYNEP TUBA KESİMLİ

Evveliyatında ibret almak için başlayan tarih yazımı 19. yüzyıldan sonra modern devlete sadık tebaa yetiştirmek için kullanılıyor ve devlet merkezli bir tarih yazımı ortaya çıkıyor. 20. yüzyılda ise sekülerleşme, batılılaşma, modernleşme paradigması içinde yazılan bir tarih var. Tarih yazımının geleceği hakkında ne öngörüyorsunuz?

Ulus-devletler dünyasında tarihçiler dünyayı kendi aralarında bölüş-tüler ve hepsi körlerin fili tarifi gibi onu, filin tuttukları kısmından ibaret sandılar. Yani tarihi incelediği sınırlı alandan elde ettiği bilgiden ibaret sandılar. Halbuki tarih, tarihçiden de onun içinde yaşadığı milli sınırlardan da, ulusalcı zihniyetinden de daha büyük. Tarihlerimiz üstüne birkaç numara büyük elbise giymiş palyaçonun haline benziyor. Bizde tarih, Türk'ün ve Türkiye'nin tarihi olmaktan ibaret kaldıkça bırakın fetih rüyası görmek, Avrupa-merkezli tarihleri ölçüsüzce eleştirmek bile sakildir.

■ Neden?

Çünkü Avrupa-merkezli ve mer-

cekli tarih yazımının en kötü etkisi, tarihe kendini gerçekleştiren ulus zaviyesinden bakmak, her ulusun kökenlerinden başlayarak ulus-devletle taçlanan bir hikaye yazmaya yönelmek oldu. Bu bakımdan, Türkiye'de de milli tarihçilik Avrupa ülkelerinin hikayelerini örnek alarak, Türklüğün tarihini Türkiye Cumhuriyeti'nde bitecek şekilde yazılabirdi. Osmanlı tarihi, bütün varis ülkelerde milli yörüngelere girilerek yazıldı. Türkiye'de de Osmanlı tarihçiliği kendini Türkiye Cumhuriyeti sınırlarına hapsetti. Misal, Osmanlı şehir tarihçiliği dendiğinde yapılan çalışmalar, çoğunlukla Anadolu şehirleri üzerinedir ya da biyografi dendiğinde yazılan hayatlar çoğunlukla sadece ulusun hikayesine katkıda bulunacak şekildedir. Halbuki imparatorluk hiçbir etnik unsurun,

hiçbir varis ulus-devletin sınırlarına sığmayacak bir üniteler, bir milletler ve ümmetler topluluğudur.

BÖLGE GELİŞMELERİNİ ANALİZ EDERKEN CEHALETİMİZLE YOL BULUYORUZ.

Türkiye'de Avrupa veya Amerika tarihçiliği tutmamışken, Afrika, Hind, Çin tarihçiliği hiç gelişmemişken, büyük jeostratejik ya da tarihsel derinlik iddialarıyla ortaya çıkmak, fincancı katırlarını ürkütmek yanlış. Derinlik topyekun olur, vücutta bir uzuv diğer uzuvlardan bağımsız ve oransız büyümmez. Balkan dillerini bilen tarihçilerimiz neredeyse yok. Bölge uzmanlarımızın olmadığı, Arap ülkeleri dağılırken kafamıza dank etti.

■ Peki, Osmanlı tarihçiliği?

Elbette Osmanlı tarihçiliğinde de kıpırdanma var, eski sınırlar yavaş yavaş ihlal ediliyor, kaçak adımlarla, sırtını duvara vererek. Sanki vizeler kalkmış gibi, ortak alanlar ve zeminler oluşuyor, başka uzmanlıklarla birlikte çalışmayı gerektiren.

■ Bundan sonra ne olacak?

Artık bütünü anlamaya yönelik bir tarihçilik olacak, etnosantrizm aşılacak. Konular işlenirken lokal, ulusal ve global birbirine bağlanacak. Bu da yeni imparatorluk tarihçiliği, küresel tarihçilik, kesişen tarihler, bağlantılı tarihler, ulus-ötesi tarihler yazılacak demektir.

"Karşılaştırmalı tarih" hep Avrupa devletleri ile karşılaştırma demektir, artık karşılaştırma üniteleri çeşitlenecek. Çok yönlü bir değişim var tarih yazımında, sadece en önemli yönüne değinmiş olduk.

■ Galiba bu değişimin bir yönü de kaynakların çoğalması ve çeşitlenmesi. Artık herkes

ABDULHAMİT KIRMIZI

hakkında pek çok bilgiye rahatlıkla ulaşabiliyoruz ve ortada bir bilgi çokluğu/kirliliği var. Bu durum gelecekteki tarih yazımını nasıl etkileyecek? Mesela atılan tweetler, paylaşılan fotoğraflar, internet sitelerinde yer alan haberler “belge” niteliği taşıyacak mı?

İleride muhtemelen mahremiyet alanı daha da daralacak. İmeylleriniz, dm’leriniz, sms’leriniz gibi şimdi size ait görünen özel yazışmalarınız bile kaynak olacak. Bu illa Wikileaks gibi ifşa olaylarıyla olmayacak, muhtemelen yasal olacak. Yüzyıl önce çoğu mektup yazanlar, günlük tutanlar, fatura biriktirenler, poz verenler bunların bugün tarih kaynağı olacağını bilmiyorlardı. Kamusal ve mahremiyetle ilgili algılayış ve anlayışlarımız değiştiçe kaynaklarımız da değişecek.

■ **Yaşanan bir mevzuda, bunun geçmişine bakma, olayın arka planında yüzyıllara dayanan bir oyun, sistemli bir hamleler silsilesi aramak adeta “moda” haline geldi. Bu yaklaşım bizi hakikate, gerçek bilgiye götürür mü yoksa bu bakış açısına “hastalıklı” diyebilir miyiz?**

Beklenmedik halleri, olay anında ihtimallerin çokluğunu, çoğulluğunu, koşulların dayattığı ani durumsalıkları, sapmaları, olasılıkları, zorunsuzlukları, tesadüfleri, tevafukları göz önünde bulundurmayan bir tarih anlayışdır bu. Tarihselleştirme zihnimizin ister istemez meylettği bir yorumlama biçimi, bilmediklerimizi bildiklerimizi irtibatlandırarak anlamaya çalışırız. Bu bağlantıları kurarken kronolojiye kör teslimiyet bir mantık sorunudur. Hastalıktan ziyade bir yanlış düşünüşdür, hatalı bir akıl yürütüşdür. Bizim insanımız bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmayı sever. Bu vusulsüzlükler usulsüzlük-tendir muhakkak. Tarih usulü geçmişiy yorumlarken böyle hatalara düşmemeyi öğretir. Tabii, geçmişiy büyük planlarla, komplo teorileriyle, tarih kanunlarıyla açıklamaya çalışmak bir alışkanlık haline gelirse hastalık olur. Bunlar biraz da fikir tembelliğidir, dünü ve bugünü anlama hevesiyile

Osmanlılar sanki önceki yüzyıllarda gavurdular da şimdi asıl bu uygulamalarla Müslümanlığı idrak ettiler, eski sapkınlıklara son verdiler. Hayır, bu dinamiğini İslam öğretisinden alan bir ahlaklanma değildir. Bu ahlaklaşmadır, muhafazakarlaşmadır, mutaassıplaşmadır. İmparatorluk sınırları daraldıkça İslam anlayışları da daralıyor. Necip Fazıl’ın “kaba softa, ham yobaz” dediği tip çoğalıyor.

anlama kabiliyeti arasındaki orantısızlıktan kaynaklanan bir kolaya kaçışdır. Tarihte kanunlar yoktur, varsa bile bize ayan olamaz. Onları tanrıyı oyna hevesindeki fani tarihçi uydurur. Pardon, tarihçi demişim.

■ **Toplumun muhafazakarlaşmasından dem vuran bir kesim olsa da siz “Osmanlı’dan bugüne toplumumuz giderek daha çok muhafazakarlaştı. Osmanlıların rahatça dillendirdikleri ifadeleri şu zamanlarda göremiyoruz.” diyorsunuz, neden?**

19.yüzyılı İslamcılar bile uzun süre bir laikleşme ve sekülerleşme serüveni olarak okudular. Tanzimat’a karşı bilendiler; sanki zamanın bir dilimine düşman olabilirmişsin gibi. Bu muhteşem bir ironidir, Tanzimat düşmanlığı İslamcıların Avrupa-merkezci okumalardan kaptıkları bir hastalıktır. Çünkü realiteye baksalar

hoşlarına gidecek, mesela, sıbyan okullarında kızlar erkekler ayrı okutulmaya başlıyor, bugünün İslami anlayışlarına daha münasip gelecek başka birçok uygulama başlıyor. Hatta büyük bir tarihçimiz 19.yüzyılı İslamlaşmanın zirvesi olarak tanımlar. Acizane fikrimce İslamlaşma olarak görünen vakia aslında bir anlayış daralmasıdır, yaygınlaşan bir taassup ve kabızlaşmadır. Birçok alanda 19.yüzyılda bir daralma var. İslamlaşma gibi görünüyor. Osmanlılar sanki önceki yüzyıllarda gavurdular da şimdi asıl bu uygulamalarla Müslümanlığı idrak ettiler, eski sapkınlıklara son verdiler. Hayır, bu dinamiğini İslam öğretisinden alan bir ahlaklanma değildir. Bu ahlaklaşmadır, muhafazakarlaşmadır, mutaassıplaşmadır. İmparatorluk sınırları daraldıkça İslam anlayışları da daralıyor. Necip Fazıl’ın “kaba softa, ham yobaz” dediği tip çoğalıyor.

İlme
adanmış
bir ömür

İHSAN TOKSARI

AYŞE ÇOBAN

2015 yılının son günlerinde hayatını ilme adanmış bir ismi, İhsan Toksarı'yı ahirete uğurladık. ÖNDER'in ilk başkanlarından biri olan Toksarı ismi İmam-Hatip camiası için oldukça önemli. 1951 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri'nin çabalarıyla kurulan İstanbul İmam Hatip Okulu'nun ilk öğrencilerinden biriydi İhsan Toksarı. İmam-Hatiplerle kurduğu ilişkiyi de ömrü boyunca sürdürdü. 1934'de Kırıkkale'de doğan Toksarı, öğrenimine İlahiyat ve Hukuk okuyarak devam etmişti. Entelektüel birikimi ve geniş düşünce dünyasıyla o dönem öğretmenlik yaptığı gençlere yol gösterdi, örnek oldu. Milletvekilliği de yaptı, vaizlik de. Anadolu'nun farklı kentlerinde farklı görevlerde bulundu. İmam-Hatip Liselerinin artması için ömrü boyunca uğraştı. Toksarı, çok sayıda dini eseri de Türkçeye kazandırmıştı. Toksarı Hoca'yı öğrencilerine, arkadaşlarına, ailesine ve sevenlerine sorduk...

BİR RÜZGAR GİBİ GEÇTİ HAYATIMIZDAN

Hüseyin Akın

Şişli İmam- Hatip Lisesi'nin 1 ya da 2. sınıfındayken İhsan Toksarı dersimize dışarıdan fedakarca giren bir öğretmendi. Öğretmenlerden farklı bir tarafı olduğunu fark ediyorduk. Hem öğretmen tipolojisi yoktu hem de çok derinlikliydi. Bir öğretmende göremediğimiz bir derinlik görürdük kendisinde. Kendisi de satır aralarında bu okula niçin geldiğini söylüyordu. Hatta şöyle bir sözü vardı: “Üç beş Müslüman yavrusuna bir şeyler öğretmek için geliyorum.” Bunu söylemekteki kastı yaptığı fedakarlığı açığa vurmak değil, “siz çok önemlisiniz” vurgusunu yapmaktı. Sanayi Mahallesi'ndeydi bizim okul. Derme çatma bir okuldu. Şu an Türkiye'de belli bir yerlere gelmiş, piyasada namzet bulmuş kişilerin bazılarını derslerimiz boş geçmesin diye dışarıdan derslere gelirlerdi. İhsan Hoca da bu şekilde Felsefe, Psikoloji, Sosyoloji ve Mantık derslerine girdi. Biz Nurettin Topçu'nun mantık kitabını okuyorduk. Nurettin Topçu'nun ismini ilk kez İhsan Toksarı'dan duydum. Benim okuduğum dönem, muhafazakâr insanların çocuklarını okutmak için alternatif bir yer aradıkları bir zamana tekabül ediyor. Çocuklarımız dinlerini öğrenerek bir okuldan mezun olsunlar gagesine bir alternatif teşkil ettiği için, Anadolu insanı çocuklarını İmam-Hatip Liselerine veriyordu. Ben de o gaye ile İmam-Hatibe verildim. Okuma temayüllü biri değildim. Böyle bir dönemde İhsan Toksarı sosyolojik anlamda bizim yaşadığımız muhiti çok iyi okuyan biriydi. Bize August Comte'dan vs çok bahsederdi mesela. Yüksek entelektüel zaviyeden eleştiriler getirirdi. Bir tarafla ilahiyatçı bir tarafla hukukçu ve bir tarafla da siyasetçidir. Milletvekilliği yapmış ve Arapça konusunda da nüfuzlu birisidir. O dönemde ve hatta o dönemin öncesinde de Mısır, Pakistan, Cezayir gibi yerlerdeki Müslüman entelektüellerin kitaplarını

tercüme etmiştir. Mesela Mevdudi'nin kitabını da tercüme etmiştir, mütercim tarafı da vardır. Bir gün kitapçılar çarşısından Mevdudi'nin eski bir kitabını aldım. Baktım çeviren İhsan Toksarı. Gözümde daha bir büyüdü. İki yönden büyüdü; bir, Mevdudi'nin kitabını çevirmesinden dolayı, ikincisi de bizim hocamız olmasından dolayı. “Bizim hocamız neymiş?” dedim. Yanına bir Batı dili de ilave ederek Arapça'yı mutlaka öğrenin derdi. Arapça'yı bilmeyeni muhatap almazdı. O dönem İslamcılık tartışmalarının çok olduğu zamandı. Biz “kahrolsun” ile “yaşasın” arasında bir yerdedik. “Kendini yetiştirme” dediğimiz şeyi ilk kez vurgulayan oydu.

ADINI DUYUNCA OTURUŞUMUZU DÜZELTİRDİK

İmam-Hatiplerin yakın tarih boyunca maruz kaldıkları birtakım şeyleri bize anlatırdı. Meclis'te

laikçi baskıları hafifletecek tarzda girişimlerde bulunmuş, bunun çok mücadelesini vermiştir. Emsalleri gibi sadece koltuğu zapteden bir adam değildi. Birikimini sadece bilgi değil, rehberlik olarak da aktarırdı. Nurettin Topçu'nun Maarif Davası'nda anlattığı öğretmen profiline çok yakındı. Bilgi nakilcisi değildi sadece, bir anlayış, bir duyarlılık kazandırma, bir adres gösterme ve bizim kanımızı kaynatma noktasında işlev gören birisiydi. Onun için hafızamızda kaldı. Mezun olduktan sonra bile İhsan Toksarı dediğinde oturduğumuzu düzeltirdik. Arkadaşlarımızdaki “liseden sonra üniversiteyi kazanacağız” motivasyonunu sağlamada İhsan Toksarı'nın çok büyük rolü vardır.

Batı'ya değer olarak empoze etmek istediklerine temkinli yaklaşım onun medeniyetini alma şeklinde bir yaklaşımı vardı. Memleket değerleri üzerinde duruyordu. Yerli olmak vurgusu yapardı. Bu toprakların hakikatini es geçmeyen bir tarafı vardı ama üst değer İslam'dı onun anlayışına göre. Zaten bu toprakların yoğunluğu öz İslam'dı ve bunu sürekli vurgulardı. Medeniyetimizi, mültebatımızı yeni nesillere aktarmak söz konusu ise bunun yolunun tamamen kişinin bu topraklardaki medeniyet unsurlarının ve kuşakların çok iyi bilinmesinden geçtiğini söylerdi. Alperenler nasıl ki Anadolu'nun Müslümanlaşması için diyar diyar gezdiler, fedakarlıkta bulundular, İhsan Toksarı da kent hayatının bir yığın imkanlarını kovalamak varken, onları bırakarak Anadolu'dan göçmüş olan bu halkın çocuklarına karşı sorumluluk bilinciyle onun uğrunda çalıştı. İhsan Hoca kolayla yaşayabilecek bütün imkanlara sahipken zoru seçti. Ben onu hiçbir zaman “İmam-Hatiplilik” dediğimiz kimliği zamanla beraber üzerinden atmak için hiç düşünmeyen biri

olarak görüyorum. İmam-Hatipliliği çok önemserdi. Zaten İmam-Hatip Liselerinin teşkilatlanması noktasında da ilk hamleyi yapan kişilerdendir. Yapıp ettiklerini manşete çıkarmayan, insanın gözüne sokmayan bir tarafı vardı. Klasik din adamı formatının dışında birisiydi. Onun camide anlattıklarını, entelektüel birisi bir kültür merkezinde dinliyormuş gibi dinlerdi. Zihinsel birikiminin ve dini bilgisinin zekatını vermek gibi mesuliyet duygusuyla Yeni Camii’de, Fatih Camii’nde ve başka camilerde vaazlar verirdi. Biz onu Nurettin Topçu’nun “millet mistikleri” dediğimiz kuşağının son halkası olarak görüyoruz. Çok hareketliydi, beden dilini çok iyi kullanırdı.

YÜRÜYEN BİR KİTAP

Mehmet Akif Ersoy ve Necip Fazıl gibi insanların biyolojik olarak ölmüş olduklarını; ama zihnimizde ve kalbimizde uzun süre insanları yönlendirme nokta-i nazarından yaşayacaklarının altını çizmişti. Necip Fazıl’ın bize bu kadar önemli bir insan olduğunu ne edebiyat öğretmenimiz ne de başka bir öğretmenimiz anlatmıştı. Yürüyen bir kitap gibiydi içimizde. Biz kitaplarla büyüdük, ancak yazarlarla tanışmamıştık. Ama sınıfımızın içerisinde böyle entelektüel sorumluluk bilincine sahip nev-i şahsına münhasır kişinin olduğunu farkındaydık. 1983’ten 2015’e kadar görmemiştim. O arada sadece fikirlerini biliyorduk, bir karşılaşma olmamıştı. En son Tarabya’da küçük bir camide karşılaştık kendisiyle. Çok sevindim. Tam çıkarken elini öptüm, Şişli İmam- Hatip Lisesi’nden öğrencinizim dedim, çok sevindi, kucakladı. “Şimdi ne yapıyorsun?” dedi. “Öğretmenlik yapıyorum” deyince çok sevindi. Sanki ektiği tohumun meyve vermesi gibi bir sevinçti bu. Bir iki sene dersimize girmiştir. Bir rüzgar gibi geçmiştir hayatımızdan; fakat hiç unutulmaz ünlemler bırakmıştır. Öğrencilik hayatı dışında hiç görüşmedik ama hep görüşüyormuşuz gibi hayatımıza etki etmişti.

HAYATINI DİNE ADADI

Selçuk Toksarı

Ben Hoca'nın ikinci eşinin oğluyum. Benim babalığımı kendisi. 31 yıldan beridir babamdır. Bizim sesimiz yükselmiştir anneye karşı. Biz asilik yapmışızdır, o hep teskin etmiştir bizi. 31 yıl boyunca kızıp da "öteye git!" dediğini duymadım kendisinden. Oğlum yumuşak sesli olun, namazınızı mutlaka kılın şeklinde nasihatler verirdi. Kendisinin altı ablası vardı. Dedem namazlarında Rabbine, "bana erkek evladı ver, senin yoluna adayacağım" diye niyaz edermiş. Öyle bir dua edermiş ki babaannem bile duymuş. Ondan önce dört beş tane erkek evladı olmuş ya doğmadan ölmüşler ya da bebek yaşta ölmüşler. Onun yolunda yürüsün diye bütün malını mülkünü önüne sermiş. Yani Hoca, dedemin kabul olmuş duasıydı. Bütün hayatını dine adadı.

HASTALANSA BİLE KURSA GIDERDİ

Babam hep idareciydi, hiçbir zaman suratını asmazdı. Her öğreteceği şeyi sempatik olarak öğretirdi. Karısına karşı da mükemmeldi. Benim üvey babamdır; fakat öz babanın yapmayacağını bana yapmıştır. Kendisi İsmailağa Kuran Kursu'nda tek kuruş almadan öğrenci okutmuştu mesela. Hem parasını vermiştir hem derslerine girmiştir. Hastalansa bile "oğlum gideceğiz" demiştir.

7-8 yaşındayken elinde Kuran-ı Kerim'le öğreneceğim diye giderken jandarma yakalamış. "Sen bunu nereden, nasıl alırsın?" diyerek dayak atmışlar. Babamın kafasındaki tek şey; ben o Kuran-ı Kerim'i alıp da nasıl babamın yanına kaçardım. Bugün bir çocuğu karakola alsalar, dövseleler anne-babasını inkar eder; ama o nasıl Kuran'ı alıp babamın yanına

kaçarım diye uğraşmış. Sonunda Kuran'ı alıp babasının yanına kaçıyor.

"YA İZİN VERİN YA İSTİFA EDERİZ"

Sarıyer İmam-Hatip Lisesi'yle beraber iki-üç tane İmam-Hatip'in açılmasında ve izninin alınmasında öncülük etmiştir. O zamanlar İmam-Hatip açmak çok zordu. Süleyman Demirel'e "Bu okulların açılması lazım!" dediğinde, Süleyman Demirel'in "Ya şimdi zamanı mı İhsan Bey?" şeklinde karşılık vermesi üzerine "Ya izin verirsin ya istifa ederiz" demiştir. Onun için şimdi İstinye İmam-Hatip Lisesi var. Tekirdağ'da yedek subayken babama diyorlar ki "Gel bize vaaz et!" Komutanından izin alıyorlar, vaaz etmeye başlıyor. Daha sonra bir üst komutanı babamı çağırıyor. "Senin hakkında şikayet var diyor." "Tamam o zaman, ben de vaaz etmem" diyor. O komutanın odasına halktan birilerini ve babamı da çağırıyorlar ve diyorlar ki "şikayetçi kim?" Tekirdağ'ın ilerleri gelenleri ve halk öyle bir şikayetin olmadığını söylüyor. "Biz İhsan Bey gibi birini bir daha bulamayız buralarda, böyle bir şahıs buraya gelmişken bırakın halk faydalansın" diyorlar. Babam orada bir İmam-Hatip Derneği kuruyor. Edirne'de ilk İmam-Hatip'in temellerini kendisi atıyor. Buradakiler hep içerler dediklerinde "Yok! Bunların içinde feyiz var, iman var" diyor ve İmam-Hatip'in yapılmasında direttiyor. Oranın ilerleri gelenlerinden bir tanesi "Bu adamın aylık geliri 100 lira, 90 lirasını buraya bağışlıyorsa ve bununla beraber bana da borcunu ödüyorsa ben de bunun altında ezilemem" diyor ve o daha fazla yardım ediyor.

DERDİ İSLAM'I YAŞAMAKTI

Üzeyir Çayırılı

Üsküp doğumluyum. Biz Üsküp'ten 1956'da geldik ve o sene hocayı tanıdık. Aynı zamanda Üsküp'te hafızlığımı yaptım. Hocayla iki parmak gibi hep yan yana gittik. Ne dediyse onu yaptık. İslam'ın esaslarını yaşattı. "Allah yolunda ticaret yapın" minvalindeki ayet üzere Allah ile ticaret yapmayı ve tamamen Allah'a teslimiyetle hayatı sürdürmeyi telkin etti bize. Muhlis bir kul olarak tanıdım ben onu. Memleketimizi bırakıp göç ettik buraya. İhsan Hoca gibi bir alimi Cenâb-ı Hak karşımıza çıkardı ki bugün biz saygın olduk memlekette. Biz de onun yolunu takip ettik. Zeytinburnu'nda altı bin öğrencilik bir İmam-Hatip Okulu yaptık. Sanayiciyim ben. Okulu yapıp arsasıyla beraber Milli Eğitim'e bağışladık. İhsan Hoca Efendi'nin bütün derdi, İslam'ı A'dan Z'ye sapmadan yaşamaktı.

KARDEŞLİĞİ ÖNCELEDİ

Mehmet Akif

Yaklaşık on senedir tanıyorum hocamı. Kendisinin aydın biri olduğunu gördüğüm için ardi sıra gittim. Epey feyiz aldık. Koruyan, kuşatan bir yapısı vardı. Yapıcı düşündü. Birlik olun derdi hep. Tanışma toplantılarında kendimizi takdim ettiğimizde "kardeşiniz" diye takdim ederdi. 40 kişi bile olsa herkes için aynı şeyi söyletirdi. Bunu da bizim içimizde yaydı. Alışkanlık haline getirdi. Ben yoktu, kardeşlik vardı konuşmalarında da. Kardeşiniz hitabını hep öne koyardı.

HİZMET EHLİ BİR İNSAN

Metin Uzun

Ben hocayı 1989 yılından beri tanıyorum. Bizim hocalığımızı yaptı, bizi yönetti diyelim. Bizim ufkumuzu açtı. Hatta İmam-Hatip'le ilgili bir hikayesi vardı. Tekirdağ'da askerken ilk İmam-Hatip'in orada yapılmasına ön ayak oldu. İmam-Hatip'in ilk öğrencilerinden olduğunu biliyorum. İslam'ın yayılması için nerde bir toplantı varsa oraya koşardı. Geçen gün anlattılar; herkesin yardım ettiği bir yer varmış Üsküp'te; fakat hocanın yardım yaptığı bilinmiyormuş. Meğer hoca herkesten habersiz bir zarfın içine yüklü meblağ koymuş ve göndermiş. 270 öğrenciyi baştan aşağıya giyindirecek şekilde içinden para çıkmış. Yani gönlü tok, gösterişten uzak biriydi. Biz onu hizmet ehli bir insan olarak tanıdık.

DAİMA TOKSÖZLÜ

Hakkı Yüksel

Hem hafızdır hem iki fakülte bitirmiştir. 60 seneye yakın da kürsülerde millete vaaz etmiştir. Siyaseti yaptığı takdirde de şeriatından da sapmamıştır. Kendisi daima toksözlü, gerçekleri söyleyen biriydi. Biz aşağı yukarı 20-25 senedir tanışıyorduk. Her cumartesi günü toplanır sohbet yapardı. Allah menzilini mübarek etsin.

ONUN TERBİYESİYLE YETİŞTİK

Abdulkadir Çakır

Bizler onun sohbetleriyle, onun hoşgörüsüyle, şefkatiyle verdiği cemaat terbiyesiyle yetiştik. Her evimize geldiğinde çocuklarıma şefkat gösterirdi, hala da aradan 20 küsur yıl geçmesine rağmen damat diye iltifat ederlerdi bana. Böyle bir insan zor yetişir. Onu her zaman için dualarla anıyoruz. Rabbim böyle güzel insanlar bahşetsin.

SAMİMİ BİR İNSAN

İlyas Atik

Ben rahmetli İhsan ağabeyin arkadaşlarındım. İstanbul İmam-Hatip Okulu 1957 senesi mezunlarındım. Ben okula başladığım sene, kendileri son sınıf talebesiydi. O zamandan beri çeşitli vesilelerle tanışırız. Zeki, gayretli, samimi bir insandı. Arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi inandığı davada taviz vermezdi.

BULUNMAZ BİR DEHAYDI

Mehmet Aydın

İhsan Hoca bulunmaz bir dehaydı. 30 senedir tanıyoruz. Bizim sohbetlerimiz oluyordu, o vesileyle tanıştık. O kendisini İslam'a vakfetti ve ondan hiç taviz vermedi. Hiç para pula bakmadan hizmet etti. Her nerede arasan bulabilirdin. Vaizliği ücretsiz yaptı, insanlığa faydası olsun diye. Bize İmam-Hatip Okulları'nda çektiği çileleri de anlatıyordu. Allah'tan onu cennete koymasını niyaz ediyorum.

İSLAM ÜLKELERİNİ GEZİN

Mustafa Karakuş

İslam ülkelerinin gezilmesi gerektiğini söylerdi. Literatüre ulaşmak için öncülük ederdi. O zaman Arapça eserler Türkiye'de yoktu. Mesela fakülte yıllarında Beyrut'tan sipariş vererek bazı kitaplar getirttiğimizi hatırlıyorum. Varlık meselesiydi o kitaplara ulaşmak. Benim üzerimde en çok etki eden yönü ehl-i sünnet vurgusuydu. O zamanlar İran devrimi olmuştu. Bu bizim için de bir emsal teşkil ediyordu, gönlümüz ordaydı. Gençlerde İran'a yakınlaşma vardı. Herkes oraya ilgili faaliyetler yapıyordu. Biz Şia'nın iç yüzünü o dönemde İhsan Toksarı'dan öğrendik. Celalettin Ökten Hoca ismini de biz ondan öğrendik. Celalettin Hoca'nın fedakarlıklarını, İmam-Hatiplik şuurunu önce kendisinden duyduk. İmam-Hatip mezunlarının ilklerinden ve o dönem mezun olanlar çok dolu dolu insanlardı. İhsan Toksarı aldığı ücreti okula bırakır, ihtiyacı olan öğrencilere de üzerine koymak suretiyle dağıtırdı. Aşkla şevkle onun ifadesiyle "üç beş Müslüman evladına faydalı olma gayesiyle" bütün mesaisini bu yolda harcardı.

KOZAYI YIKMAK İÇİN HUKUK OKUDUK

Ali Çalışır

Şişli İmam-Hatip'te bizim derslerimize girmişti. Hocanın babacan, heybetli görüntüsü ve ses tonu zihnimde kalan en belirgin özellikleridir. Arapça'nın esasında nasıl öğretileceğini ben onda gördüm. Bize kızdığı zaman "Çek bakayım emsile-i muhtelife'yi!" derdi. Onun sayesinde 24 sıgayı öğrenmişim. Özellikle ehl-i sünnet üzerinde çok dururdu. Zeki öğrencileri özellikle İlahiyat'a yönlendirirdi. Hizmetten kaçmayıp ufuk açıcı olmuştur bizim için. Üniversiteyi biz ondan duyduk. Kozayı yıkmak için Hukuk Fakültesine gittik, avukat olduk.

TOHUM'U BERABER ÇIKARDIK

Faruk Kaya

Ben 1958'de İstanbul İmam-Hatip Okulu'na başladığım zaman, İhsan Hoca mezun olmuştu. Fatih Camii'nde vaazlarını dinliyorduk. Mezun olunca beni dernek toplantılarına davet etti. Naim Kahraman, Abdullah Hoca, İhsan Toksarı tefsir dersleri veriyordu. Sonra Toksarı Ankara'ya gitti. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda başmüfettiş oldu. Sonra siyasete girdi. 1966 yılında 6-7 sene önce kurulmuş derneğe katıldım. İhsan Hoca, ağabeylik yaptı bize, öncülük etti. Toplantılarımızda heyecan vardı. Birlikte Tohum dergisini çıkarmaya devam ettik. İhsan Hoca, öğretmenlik de yaptı. Öğretmenlik de yaptı. Öğretmene ihtiyacı olan okullarda haftada sekiz saati ücretsiz olmak suretiyle din kültürü derslerine de girdi. İmam-Hatip camiasını gayretli bir şekilde tanıtan biriydi.

MARKAR ESAYAN

Oğlum, Müslümanlar iyidir..

Bizler çok kapalı ve korku dolu bir toplumda yetiştik. Daha sonra, herkesin kendi benzerleri ile içine tikiştiği kompartimanlardan çıkmaya başladık. Son 13 yıldır bu dışarı çıkma, birbirinin içine karışma süreci yaşıyoruz. Böylelikle dertler, hikayeler, acılar ve bir hayatın tüm yönleri birbirine karşıyor. Hasbihallerde hep bu ton var. Sanki uzun zamandır ayrı düşüğümüz kardeşimize, "Sen buralarda yokken benim başıma neler neler geldi" diye anlatır haldeyiz. Tabii, o da bize...

Haliyle benim çocukluğum bir kompartımanda geçti. Çok sert, loş zamanlardı. Kendi benzerlerimizle yaşamının verdiği güvenlik dışında, daraltıcı bir tarafı da vardı. Hayatın zenginliği, çeşitliliğinden uzak kalmıştık. Benim için de Türkler, Kürtler, bir bütün olarak Müslümanlar öteki dünyanın yabancılarıydı. Ama "onlara" fazladan önyargı beslemek için özel şanslarım oldu.

Bunlardan birisi Ohannes Amca'ydı. Babamın seksen yaşlarındaki yeğeniydi. Hayatının ciddi bir bölümü Sivasta, memlekette geçmişti. Orada fayton imalatı yaparmış. Kendisi bir saz aşığıydı. Yanlış kanser teşhisi yüzünden nefes borusunu ve sesini kaybetmişti. Saz çalarken türkü söyleyememeye çok içerenirdi.

Beni çok sever ve hayata hazırlamak için yaşanmış hikayeler anlatırdı. Müslümanlarla ilgili ilk izlenimlerimi ona borçluyum. Ve konu ne olursa olsun tekrarladığı şu sözü aklıma hep kazınmıştır: "Evladım, Müslümanlar iyidir.."

Ohannes Amca'ya göre, onlardan bize zarar gelmezdi. Onlar yüreklerinde Allah korkusu ile yaşayan, ekmeleklerini

paylaşan, Ermenilere kardeşleri gibi davranan insanlardı. Ohannes Amca'nın farkında olmadan yaptığı bir ayırım beni etkilerdi. Hani kötüler de vardı ve yaşananlar da ortadaydı ama, Ohannes Amca bana, "Onlar Müslüman değillerdi, Müslüman öyle şey yapmaz, Müslümanlar iyidir" derdi.

Bu Anadolu köylüsü adam, o kadim hikmeti ile bana aslında çok önemli bilgiler veriyormuş. Allah razı olsun ondan. İnsanları kategorize etmemeyi ondan farkında olmadan öğrenmiştim. Kafamda Müslüman-Hıristiyan, Türk-Ermeni gibi kategoriler yerine iyiler-kötüler şeklinde daha gerçekçi bir karşıtlık oluşmasında onun katkısını unutmamam. Yani hayatım, babam ve anam başta olmak üzere, bu büyüklerimin beni doğru düzgün bir ahlaki-insani rotaya

sokmasına göre gelişti ve Müslümanlara dönük "beyaz" etkisine omuz silkmemde bu bana yardımcı oldu. Bu eğilimin Ermeni cemaatinde çok yaygın olduğunu zamanla fark ettim. Ermeniler, Müslümanları kategorize etmez ve onları kendilerinden sayar, sever, içine kabul eder. Aynı ilişki biçimini Kudüs'e kadar görürsünüz. Ermeniler mesela Filistin davasında hep Müslümanların yanında olmuşlardır.

Bunu Anadolu köklerimiz ve oradan yayılan birlikte yaşama hafızasına borçluyuz. Yani ben aslında Ohannes Amca'dan bin yıllık bir ilişki biçiminin özünü iktisap ediyormuşum.

Keşke Ohannes Amca yaşasa ve son 13 yılın değişimini görseydi. Sanırım bana şunu mutlaka tekrarlardı: "Evladım, Müslümanlar iyidir.."

28 Şubat'ın 19 yaşına 19 film

RÖPORTAJ: UMUT EROL

28 Şubat postmodern darbesinin 19. yıl dönümünde, 19 yönetmen, 19 kısa filme imza atıyor. Sancak Medya'nın TRT için hazırladığı "28 Şubat" konulu projenin koordinatörü ise Abdulhamit Güler. Güler, "19 ayrı film, 19 ayrı hikaye ve yönetmen, 19 ayrı bakış demek. Meselenin trajik boyutunu ele alan var, trajikomik boyutunu ele alan var... Bunun yanında ilk defa böyle bir şey yapılıyor olması avantajımız" diyor.

■ **Türk demokrasi tarihinin en kara lekelerinden biri, 28 Şubat... 19. yılında 19 yönetmen, 19 film. Proje nasıl doğdu, nasıl başladı?**

Ben 28 Şubat 1997'de lise son sınıfta öğrenciydim. O dönemde süreci yönlendiren medyanın bizi nasıl denek olarak kullandığını ve manipülasyonda nasıl aktörler olduğunu görünce bir medya mensubu olmaya karar verdim. Birilerinin gidip bu işi doğru yapmadığı takdirde hep bunların yaşanacağını düşünmüştüm. Bu şekilde medya mensubu olduk, bir yandan sinemay-

ABDULHAMİT GÜLER

la irtibatım devam etti. 28 Şubat'ın etkileri Türkiye'den yavaş yavaş silinmeye başladığı zaman sinema alanında bu konuyla alakalı hiçbir şey yapılmadığını gözlemledim. Bu gözlemlerim netleşince de bu konu ile ilgili bir şey yapılmalı dedik. Şahsen böyle bir proje hazırladım. Daha sonra TRT'ye gittik. Projeyi kabul edip arkasında durdular. Şu an gerçekleştirebilmek için çalışmalarımız devam ediyor.

■ **Neler olacak projede, neler göreceğiz?**

Bu yıl 28 Şubat'ın 19. yıl dönümü ve bu sayıya binaen 19 ayrı kısa film çekilecek. Yönetmenler arasında ödüllü, kendisini ispat etmiş, uzun metraj film çekenler de var belgeselciler de. Her biri 28 Şubat döneminde yaşanan mağduriyetlere ayrı bir açıdan bakacak. O tarzda bir iş çıkarmış olacağız inşallah.

■ **Bu soruyu herkes sormuştur tahmin edebiliyorum, bir kez de biz soralım. Neden 19 ?**

19'un özel bir sebebi yok açıkçası. Biz 18'de yola çıkmıştık ancak yetişmedi, o zaman 19 oldu. Yani daha az da olabilirdi daha çok da olabilirdi. 28 Şubat reşit oldu diyoruz. Buradan

yola çıkacak olursak belki ben projeyi hazırladığımda 18. yıldönümünden önceydi. 28 Şubat reşit oluyor demiştik, 19 itibarıyla 28 Şubat reşit oldu deyip böyle bir gönderme yapabiliriz. 19 sayısı özellikle bunu ifade ediyor. Hani bunun ne önemi var diyecek olursak, 28 Şubat'ın üzerinden 19 sene geçmiş olması demek o dönem 1997'de 8-10 yaşında olan birinin en fazla az çok idrak edip hatırlayabileceğini düşündüğümüzde bugün itibarıyla 27-28 yaşının altında olan hiç kimse 28 Şubat'a dair bir yaşanmışlığa sahip değil. Onun dışında 30-35 yaşa kadar olan bir dilimde yaşadıklarını belki o dönem hakkıyla idrak edebilmiş değil. Bu da bizim nüfusumuzun bugün belki yarısını temsil ediyor ve yani özellikle yazılı birçok eser 28 Şubat için ortaya çıkmış olsa da haberler, röportajlar, belgeseller yapılmış olsa da film bağlamında sinema noktasında şu anki gençliğe doğrudan hitap edebilecek pek eser yok.

■ Siz peki hangi hikayeyi filme alacaksınız, yaşanmış bir hikaye mi?

Ben Yakup Köse'nin hikayesini anlatacağım. Yakup Köse, 28 Şubat sürecinde 14 yaşındayken bir gece baskın ile evinden alınıyor ve o yaşta, terör örgütü üyesi olmak ile suçlanıyor. Yargılanıyor ve idama mahkum ediliyor. Daha 14 yaşında ama ağır ceza mahkemesinde yargılanıyor, çocuk mahkemesinde değil. Çocuk hapisanesine girmesi gerekiyor ama oraya bırakıyorlar. Yetişkinlerle beraber hapisanede büyüyor. 10 yıl yatıyor hiçbir somut

delil yok. İtham edilen şeylerin de bir tutarlılığı yok. Kelimenin tam manası ile havadan sudan sebeplerle 10 yıl... Hayatının çocukluk döneminden gençliğinin son demlerine kadar hapisanede geçiren birisi.

■ Filmin adı ne olacak peki?

Filmimizin adı 'Miki Maus-Yakup Yok'. Mesele biraz bugün biraz da yaşanmışlıklar üzerine. Yani yaşananların çok inanılır ve kabul edilebilir olmadığını vurgulayacak. İronik ters-ten bakan bir hikayeyi filme alacağız.

■ Abdulhamit Güler'in 28

Şubat'la ilgili unutamadığı şey var mı, böyle bir anınız var mı?

28 Şubat sürecinde dediğim gibi lise son sınıfa gidiyordum. Bursa Merkez İmam Hatip Lisesi'ndeydim. O dönemde erkek imam hatip liseleri çok kalabalıktı. Ben okula girdiğimde 6 bin öğrencisi vardı, toplamda

8 bin öğrenci. Kız öğrencilerin okulu ayırdı. Eylemler sırasında şu an ismini hatırlayamadığım bir öğrencinin kamyonun altında bacağı kalmıştı. Daha sonra da bacağı kesilmişti. Bursa'da buna benzer ilginç şeyler yaşanmıştı. Bugün herkesin gezmeye gittiği Bursa Ulu Cami etrafında polisten kaçtığımızı hatırlıyorum... Bir de tabi biz o dönem bu katsayı kararının ilk mağdurlarıyız. Yani 97'de mezun oldum ama üniversiteye girişim 99'u buldu. Katsayı uygulaması da 99'da başlamıştı. Dolayısıyla o katsayı uygulamasının ilk mağdurları olarak doğrudan fakülteye giremeyenlerdenim. Yaşadığımız bu sıkıntıyı unutamıyorum. Ama esas unutamadığım ise o dönemde medyada dönen kurgulanmış hikayeler. Büyük oranda gerçek olmayan ya da kurgulanmış gerçek gibi gösterilen olaylar... Esas unutamadıklarımız onlar. Haber bültenlerinden inmeyen işte "dindarlar başörtülüler" ifadeleriyle yapılan haberler... Bir de manipülasyon için kullanılan isimler; Müslüm Gündüz, Fadime Şahin, vs. Hani başta da söylediğim gibi o dönemde televizyonu çok izlerdik, tartışma programlarını, haber programlarını. Bütün hayatımız onun üzerinden bina ediliyordu.

Yakup Köse 28

Şubat sürecinde

14 yaşındayken

bir gece baskın

ile evinden

alınıyor ve o yaşta

terör örgütü

üyesi olmakla

suçlanıyor.

Kendimizi ifade edebildiğimiz çok az mecra vardı. O tartışma programlarına çağrılan mağdurlar daha çok dayak atılmak için çağrılrsa da, izleyip bir şekilde bizleri ifade edebilecek isimleri takip ediyorduk. Galiba esas unutulamayacak şey medya manipülasyonuydu.

■ **Şimdi böyle bir projeyi başlatmanız, genç nesil o filmleri izleyip 28 Şubat'ı belki de daha iyi anlayacak, idrak edecek. Siz bugünün gençliğine, İmam Hatip nesline baktığımızda 28 Şubat'ı gerçekten idrak etmiş bir nesil görüyor musunuz?**

Bizim camianın yetişkinlerinin özellikle son iki üç sene itibarıyla düşüğü ciddi bir hata var. Zamanı okumak diye bir şey var, zamanın ruhu diye bir şey var. Eskiden bir kuşak aşağı yukarı 18 yıl demekti. Yani dede 60 yaşında ise baba 40 yaşındadır, oğlan 20 yaşında. İşte torun da 3-5 sene sonra doğar. Ama artık o kuşak farkları da değişti. Özellikle teknoloji ve sosyal medya, yeni mecralar sebebiyle 20 yıl olan kuşaklar 5 yıla kadar indi. Bunu düşününce 19 yıl önceki İmam Hatip neslinin aynı olması, dünyaya aynı bakması, meselelere aynı bakması zaten mümkün değildir. Bu bir tespit, aynı bakmasınlar zaten. Kesinlikle aynı bakmasınlar. Çünkü zaman değişti, ruh değişti, her şey değişti. 20 yıl önce bu tür bir mağduriyetle ilgili bir proje yapılacak olsa bunun ismi kısa film yada sinema olmazdı. Gösteri olurdu, sempozyum olurdu ya

Yüzlerce sayfayla, onlarca haberle, binlerce başlıkla verebileceğiniz şeyleri bir kısa filmle verebilirsiniz. 28 Şubat'ı anlatmaktan çok sinema sanatının etkisi ile yaşatma işlevi söz konusu. Bunu başarabilecek miyiz bilmiyorum.

da konferans olurdu. O zamanın ruhu onu gerektiriyordu. Çünkü o dönem cep telefonu yok, evde internet diye bir şey yok. Manzara ortada iken o nesil ile bu nesli doğrudan benzeştirme zaten yanlış olur. Ancak o soruya şöyle bir cevap vermek gerekir. Bu kuşakları azaltan, bu dünyaya bakışı, zamanı, ruhu değiştiren şey tabii bir takım şeyleri de dejenere etti. Biz az çok mücadelenin içinde olmuş kişileriz, daha çok mücadelenin içinde olan kişiler var. İşte ben medyada mücadele ediyorum, başkası başka alanlarda mücadelenin içindeydi.

Bizim meseleye bakışımızla şu anki gençliğin bakışı aynı değil. Çünkü onlar doğrudan yaşamamışlar, ikincisi bizim yaşadığımız zamanın şartları ortamları araçları bugünle bir değil. Biz daha içselleştirmiştik her şeyi, daha zor tüketiyorduk. Bizim yaşadığımız şeyler içimizde kaldı ama bugünün gençleri artık çok kolay tüketiyor. Her bakımdan çok kolay tüketiyor. Onların bilgisi, fikri, acısı, hüznü, sevinci her şeyi bir tüketim aracı olduğu için bu noktada da safların biraz daha seyrekliğinden bahsedilebilir. Burada kimseyi suçlamıyorum. Dediğim gibi bu zamanın ruhu ile alakalı bir şey. Bu zamane gençleri ister istemez biraz daha yüzeysel yaşıyorlar. Ama ben buna rağmen çok umutluyum.

■ **Bu 19 farklı hikaye 28 Şubat'ın bilinmeyenlerine ışık tutabilecek mi? 28 Şubat'ı anlatma noktasında ne kadar başarılı olacak?**

Bir defa sinemanın anlatmanın ötesinde bir işlevi var. Televizyon, yazılı basın, işitsel basın, internet. Bunların hepsi zaten her sene-i devriyesinde 28 Şubat'ı bir şekilde anlatıyorlar, belgeseller yapıyor, yazılar yazılıyor. Ama sinemanın bu anlatımın dışında 'gerçeklik oluşturmak' diye bir işlevi var. Her sanat dalında olduğu gibi. Ancak sinema diğer bütün sanat dallarını içinde barındıran ilginç bir niteliğe sahip. Bu sebeple daha etkili olabiliyor, daha kalıcı olabiliyor ve zamanın ruhu dediğimiz şeyi daha fazla bünyesinde barındırabiliyor. Böyle baktığımız takdirde bizim filmlerimiz anlatmaktan, doğrudan iletmekten ziyade kendi senaryoları ve kendi kurguları içerisinde gerçeklik oluşturacak. Bu gerçeklik ile 28 Şubat'la ilgili hiçbir şey yaşamamış olanlara bir şeyler yaşatmış olacağız. Şöyle bir avantajımız da var. 19 ayrı film, 19 ayrı hikaye ve yönetmen demek 19 ayrı bakış demek. Meselelenin trajik boyutunu ele alan var, trajikomik boyutunu ele alan var... Bunun yanında ilk defa böyle bir şey yapılıyor olması avantajımız ki daha ilgi çekici olacak ve ilk olması sebebiyle daha çok kişiye ulaşabileceğiz.

Hedef kitlenin o dönemi yaşamayan gençler olduğunu düşündüğümüzde onlara ulaşmanın en etkili yollarından biri kısa film.

Bin yıla azmetmiş zulüm unutulmasın diye...

Tezcan'ın kitabında 28 kadın 28 Şubat şahitliklerini anlatıyor. Her biri kendi hikayesini en yalın ve anlaşılır haliyle kaleme almış. O günlerin mimarı olan isimler nedeniyle mağduriyet yaşayan bu tanıklar, sadece kendilerini değil on binlerce kadını daha temsil ediyor.

YUSUF ŞİMŞEK

Türkiye tarihinin en önemli siyasi dönemeçlerinden biri olan 28 Şubat'ın üzerinden 19 yıl geçti. O dönemde yaşanan zulüm, bazı hafızalardan neredeyse silinmiş durumda. Demet Tezcan'ın geçtiğimiz yıl çıkan, "28 Şubat - 28 Tanık / Bin Yıla Azmetmiş Zulüm" isimli kitabı bize o günlerde yaşananları yeniden hatırlatacak, gaflete düşülmesine engel olacak bir eser. Bu yüzden Tezcan da kitabın amacını açıklarken şu cümleyi kullanıyor: "Kayda geçsin, tarihin akıp giden sularına verdiği ahımı gelecek zamanlara taşıyın diye, unutulmasın diye, unutulup gaflete düşülmesin diye..."

TANIKLARI O GÜNLERİ ANLATTI

Tezcan'ın kitabında 28 kadın 28 Şubat şahitliklerini anlatıyor. Her biri kendi hikayesini en yalın ve anlaşılır

haliyle kaleme almış. O günlerin mimarı olan isimler nedeniyle mağduriyet yaşayan bu tanıklar, sadece kendilerini değil on binlerce kadını daha temsil ediyor. Tam da bu nedenle eser, 28 Şubat'ın 'anıtlaşan mücadele'sini anlamak için önemli bir belge niteliğinde.

AYNI HİKAYENİN KAHRAMANLARI

Kitapta hikayelerine yer verilen 28 şubat mağduru olan kadınların hepsi, yani Sündüs (Yıldız) Aslan da, Ayşe Karsak da Şükran Erdem de aynı hikayenin farklı kahramanları. O gün yaşanan acıların farklı köşelerini, ayrıntılarını, bilinmeyenlerini aktarıyorlar okura. Olaylar, isimler, mekanlar farklı olsa da yaşanan zulüm hep aynı. Kimi insafsız insanlara, kimi de vefalı yol arkadaşlarına rastlamış. Bazılarının yolculuğu ise daha ıssız,

bazıların ki oldukça kalabalık. Ancak hepsi 'bin yıl sürecek' denilen bu sürecin izlerini hala taşıyorlar. Hala canlı anılara sahipler.

DEVLET ZORUYLA HAYATIN GASP

Kuşkusuz kitaptaki her hikayenin ayrı bir önemi var. 28 ayrı olayı dinlerken 28 kadının da mağduriyetlerden ötürü örselenmiş olduklarını görüyoruz. Elif Uzunpınar'ın kendi hikayesini anlattıktan sonra kurduğu şu cümleler ise 28 Şubat mağdurlarının hissettiklerini özetler mahiyette: "Acı, soğuk, yalnızlık, hüznün, yurt baskını, gözaltı, panzer, cop, sorgu, soruşturma, 2911, TCK 312, duruşma, BÇG, darbe, DGM, uyarı, kınama, uzaklaştırma..."

Okulu bırakan kızlar, kendini bırakan kızlar, yüreğini bırakan kızlar, yarınlarını bırakan kızlar... Meğer ne çok sebep varmış hatırlamamak için çaba sarf etmeye... Daha düşünürken kalpte başlayan sızı... Devlet imkanları ve zoruyla insan hayatının ve bir kuşağın gasp edildiği utancın adı 28 Şubat."

Geleneksel sanatların neresindeyiz?

Son on yılda geleneksel sanatlara olan ilgi bir hayli arttı. Elbette bu artış bu sanatların gelişimini-değişimini de beraberinde getirdi. Kimilerine göre hâlâ sarayda yapılan eserlerin birer kopyasını üretiyoruz, kimilerine göreyse geleneksel sanatlar modern dünyaya adapte oldu.

ZEYNEP BETÜL ERHUN

Bir milletin yönetim şeklinin değişmesi onu köklerinden ne kadar kopartabilir, sorusunun yaşayan en canlı örneği Türkiye Cumhuriyeti'dir. İnkılaplar yoluyla yüzyıllardır biriktirdiği tüm kültür değerlerini ve hazinesini bir çırpıda kaybeden bu millete, uzun yıllar geçmişinden utanarak yaşamak öğretildi. Bu kayıpların en büyüğü ise sanat alanında oldu. Nesiller boyunca kültürel kodlarımızı oluşturan, inancımızla şekillenen, ruhumuza ve manevi dünyamıza ışık tutan eserler bir anda değer kaybetti. Yerine Batı'dan gelen ve bizi ne estetik açıdan ne de ruhsal olarak tatmin eden heykel, resim gibi unsurlar yerleştirildi. Oysa minyatürden hat'a, ebrudan cilt sanatına bütün sanatlarımız doğduğu, geliştiği ve yaşadığı dönemde siyasi, sosyal ve ekonomik hadiseleri yorumlayan, yol gösteren bir görev ifa ediyordu. Yerine getirilmeye çalışılan sanatlar

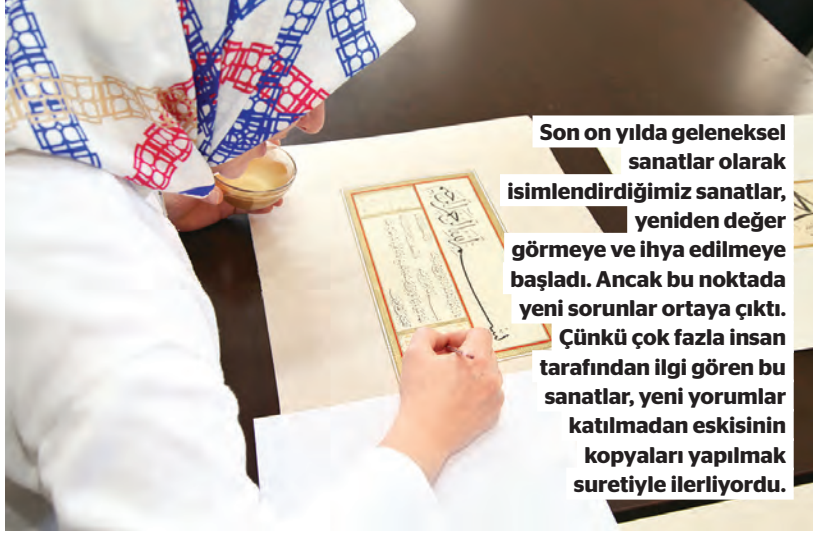
Düzenlenen yarışmalar, açılan kurslar, atölyelere verilen desteklerle yeni ustadlar yetiştirilmeye çalışılsa da birçok memnuniyetsizlik ortaya çıktı.

ise kültürel kodlarımıza ve inanç dünyamıza tamamen ters şeyler barındırıyordu.

TATLI BİR HATIRA MI?

Bu kopuş süreci uzun yıllar devam etti. Son on yılda ise geleneksel sanatlar olarak isimlendirdiğimiz bu sanatlar, yeniden değer görmeye ve ihya edilmeye başladı. Ancak bu noktada yeni sorunlar ortaya çıktı. Çünkü çok fazla insan tarafından ilgi gören bu sanatlar, yeni yorumlar katılmadan eskisinin kopyaları

Son on yılda geleneksel sanatlar olarak isimlendirdiğimiz sanatlar, yeniden değer görmeye ve ihya edilmeye başladı. Ancak bu noktada yeni sorunlar ortaya çıktı. Çünkü çok fazla insan tarafından ilgi gören bu sanatlar, yeni yorumlar katılmadan eskisinin kopyaları yapılmak suretiyle ilerliyordu.

Hüseyin Kutlu / Hattat

AYNI ÇİZGİYİ TAKİP EDERSEK KAYBOLMAYIZ

Gelenekli sanatlarımızın bugünü ve yarını ile ilgili tartışmalar olduğu söyleniyor hep. Her şeyden önce bizim kültürümüzde tartışma diye bir şey yok. Sohbet ve müzakere var. Ehliyet ve vuküfiyet sahibi olgun insanlar kendi doğrularını dayatarak değil, düşüncelerinin doğru olup olmadığını anlama tevazu ve edebiyetle müzakereye iştirak ederler. Müzakere, tartışma olduğu gibi enanîyet ve dahi şeytaniyet ortam bulamaz. Gelenekli sanatlarımızın doğuşu ve gelişim çizgisi gözden geçirildiği vakit, hep kendisi olarak devam ettiği görülür. Biz ise ümmet olarak yolunu kaybeden, kendi olma yerine teşebbüh illetiyle başkalaşan yitlikler durumundayız. Kaybolduğumuz noktaya geldikten sonra aynı çizgiyi (gelenek) takip ederek yürümeyi başarabilirsek kaybolmadan yol almış ve ilerlemiş oluruz. Kaybolmuşluğumuzun farkında olmadan ya da bu kaybolmuşluğu kabullenmiş hal içre her ne eylersek eyleyelim, her ne cihetten bakarsak bakalım bunların hepsi kaybolmuşluk üzerine bina edilecek kayıplar cümlesindedir.

Gelenekli sanatlarımızın ait olduğu medeniyetin inkârden gelip yok sayıldığı ve yaşanmadığı ve yaşanamaz kabul edildiği bir dünyada temelsiz bir tartışma yapılmış olmuyor mu? Hulâsa edecek olursak, bu mevzu şeş cihetiyle düşünülüp müzakereye muhtaç görünüyor. Bence ağız olanların değil, fikri olanların konuşması bizi doğru ve faydalı neticele-re götürür.

yapılmak suretiyle ilerliyordu. Büyük bir kısım içinse hâlâ geçmişten kalan tatlı bir hatıra, bir nostalji gibi görülmeye devam etti. Yani geleneksel sanatlar geçmişte bırakıldı ve bugün bu sanatlar geçmiş halleriyle yaşanmaya çalışıldı. Tabi yeniden yorumlayanlar, modern sanatlarla birleştirip yeni bir tarz geliştirmeye çalışanlar da oldu. Bu kez de, geleneksel sanatlar ruhundan koparılıyor, anlamı sapırılıyor tartışmaları başladı. Düzenlenen yarışmalar, açılan kurslar, atölyelere

verilen desteklerle yeni üstadlar yetiştirilmeye çalışılsa da birçok memnuniyetsizlik ortaya çıktı. İşin erbabı üstaplardan kimileri bu kadar ilgi görmesinden daha fazla insana ulaşabilmek adına memnunken, kimileri kıymet kaybettiğini düşündüğünden memnuniyetsizdi. Peki geleneksel sanatların gelişmesi için yapılanlar ne denli doğru? Yeniden yorumlamalar ne kadar yarar, ne kadar zarar veriyor? Taklitler aslını yüceltiyor mu, yoksa kıymetlerini mi yitiriyor?

Bizim sanatlarımızın icracıları her şeyden önce Allah'a kul olduklarının bilinciyle sanatlarını icra ederler dolayısıyla bizim sanatlarımızda özgürlüğün hudutları «Allah'a kullukla» sınırlıdır. Sanatı özgürce icra ediyorum dersiniz ve sözelimi ebru tekniğini kullanarak resim yaparsanız yarın "nü" resimler yapmaya başlarsınız.

Alparslan Babaoğlu/Ebru sanatçısı

BATI DEĞERLERİYLE İSLAM SANATLARI DEĞERLENDİRİLEMEZ

■ Türk İslam sanatları ile Batı sanatlarının çıkış noktaları ve yapılış amaçları farklıdır. Bu nedenle batı sanatları için kullanılan söylemleri, argümanları bizim sanatlarımız için kullanamazsınız.

Batı sanatçısı gördüğünü aynen resmetmeye çalışırken İslam sanatçısı bundan kaçınmıştır. Batı sanatlarının hepsi için (sinema, tiyatro, grafik, karikatür, resim, heykel vs.) "Sanat sanat için midir, sanat toplum için midir?" sorusunun cevabını tartışmak ve "sanatı kullanarak topluma sosyal mesaj vermek" mümkündür. Ancak sözelimi hüsn-i hat ya da tezhip için "Bu sanatlar, sanat için mi yapılır yoksa toplum için mi yapılır?" tartışması, ya da hüsn-i hat ya da tezhip ile "topluma sosyal mesaj vermek"

söylemi abesle iştigaldir. Aynı şey bütün gelenekli sanatlarımız için geçerlidir.

Bu çıkarımlar ışığında; Batı sanatlarını anlamak ve açıklamak için kullanılan argümanlar ve hükümler ile istihlaları, bizim sanatlarımızı anlamak ve açıklamak için kullanamazsınız. Bir başka deyişle Batı sanatlarını değerlendirirken kullandığınız gözlüğü, bizim sanatlarımızı değerlendirirken değiştirmeniz gerekir, aynı gözlükle ikisine de bakamazsınız. Çünkü İslam sanatlarının tamamı Allah rızasını kazanmak için ortaya çıkmıştır ve ne sanat için ne de toplum için yapılmaktadır.

Sonuç olarak; "Sanatta kural olmaz, sanatın tekamülü için yenilik şarttır, yenilik yapılmayan sanat değil zenaattır, kendini tekrarlayan şey sanat değildir,

taklitte sanat olmaz, sanat özgürlükten beslenir sanat duyguların özgür bir biçimde ifade edilmiş şeklidir” gibi söylemler, Batı sanatları için söylenmiş ve geçerli olan söylemler olup, bizim sanatlarımız için geçerli değildir. Bizim sanatlarımız için bunları söylerseniz yanlış gözlük kullanıyorsunuz demektir.

Frederic Schiller “Sanat, özgürlük tarafından emzirildikçe büyür” dediyse ya da Oscar Wilde “Sanat, taklidin bittiği yerde başlar” dediyse bunu ebru, tezhip, minyatür ya da hüsn-i hat için değil resim, heykel gibi Batı sanatları için söylemiştir. Bu sözleri örnek göstererek bizim sanatlarımız için çıkarımda bulunamazsınız. Sözelimi; Türk süslemesinin ana unsurları olan Rumi ve Hatayi motiflerini asla aynı dal üzerinde kullanamazsınız ya da minyatürde bir padişahı gerçekte boyu çok kısa bile olsa, vezirinden daha küçük çizemezsiniz. Yaparsanız bu “Ben yaptım oldu” olur. Gelenekli sanatlarımızın hiçbirisi, duyguları ifade için yapılmaz. Bizim sanatlarımız taklitte, yani meşkle öğrenilir. Önce ustalar taklit edilir. Taklitte çok başarılı olmadan kendi tavrınızı, tarzınızı, üslubunuzu oluşturamazsınız.

Bizim sanatlarımızın icracıları her şeyden önce Allah’a kul olduklarının bilinciyle sanatlarını icra ederler. Dolayısıyla bizim sanatlarımızda özgürlüğün hudutları «Allah’a kullukla» sınırlıdır. Sanatı özgürce icra ediyorum dersiniz ve sözelimi ebru tekniğini kullanarak resim yaparsanız yarın farklı resimler yapmaya başlarsınız. Ya da ebruyu çiniye alırsanız yarın bu çiniye bizim kültürümüzde Allah’ın ismini temsil eden laleyi de alır evinizin tuvaletine yapıştırır def-i hacet ederken bu laleyi seyretmeye başlarsınız. Bunları yaptığımızda yaptığınız şey ebru olmaz “Ben yaptım oldu” olur.

Buraya kadar anlatılanlar ışığında gelenekli sanatlarımızın Batı sanatları gibi değerlendirilmeden, gelenekleri çerçevesinde, yenilik yapıyoruz diye dejenerasyona sebep olmadan icra edilmeleri ve yüzyıllardır nasıl tekamül ettilerse aynı şekilde tekamül etmelerinin beklenmesi doğrudur.

Gürcan Mavili /Cilt sanatçısı

SANAT TAKLİTLE GELİŞMEZ

Bizim sanatlarımızın geleneği vardır. Yani geçmiş çok uzun yıllara dayanır. Çok az sayıda emektar hocalarımız, usta-çırak ilişkisi içerisinde ve maddiyata dayanmadan tamamen gönüllülük çerçevesinde günümüz hocalarını yetiştirmiştir. İslam medeniyeti tarihinde bugün adına klasik sanatlar ya da geleneksel sanatlar dediğimiz tüm sanatların; oluşum, gelişim ve olgunlaşma dönemleri vardır. Bu sanatların çoğunu, günümüzde de icra eden zanaatçı veya sanatçılar bulunuyor. Kimisi taklit ederek, kimisi ondan

esinlenerek, kimisi de tamamen aykırı usul ve tavırlar geliştirerek çalışmalarına devam ediyor. Sanat; kopya ve taklit ürünler ile hiç bir zaman gelişmemiş ve gelişmeyecektir. Sanat; ancak yeni arayışlarla ve özgür çevrelerde gelişme göstermektedir. Uygulayıcıların eleştirilmesi doğal ve çok normal bir süreçtir. Ancak eleştirinin yanında yenilikçi düşünceyi, güncel sanat uygulayıcılarını yok sayıp görmezden gelmenin, sayısı her geçen gün artan gelenekli sanat uygulayıcılarını olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyorum.

İslam medeniyeti tarihinde bugün adına klasik sanatlar ya da geleneksel sanatlar dediğimiz tüm sanatların; oluşum, gelişim ve olgunlaşma dönemleri vardır. Bu sanatların çoğunu günümüzde de icra eden zanaatçı veya sanatçılar bulunuyor.

Türkler felsefe yapmak için yaratılmış bir millettir

RÖPORTAJ: İSMAIL USLU

■ **Söyleşimize şu soruyla başlayalım. Zihniyet dünyamızın merkezine neyi oturtuyorsunuz?**

Elbette ki Türk mayasını yerleştiriyoruz. Medeniyetimizin tarihi zemini ve aktüel çerçevesi Müslümanlıktır. Hayat tarzımız İslâmiyet içinde teşekkül eder. Herkesi birbirine bağlayan ağ ve bağ budur. Nazımda ve vezinde vadiler farklı olsa da istikametler aynıdır. Şüphesiz Müslümanlık mühimdir. Milletimiz orada mahzuz olur.

■ **Anlaşıyor ki Türk mayası ile Müslümanlığı kastediyorsunuz.**

Görebildiğim kadarıyla “Türk mayası” terkinin ilk defa Cevdet Paşa’dan ilhâm alarak Yahya Kemal kullanır. Üstâd âdetâ Balkanların elimizden gidişine ağıt yakar: “Türk memleketinin asıl sırrı Türk’te imiş. Arnavudu, Çerkesi, Kürdü, hâkim ve metin millet kitlesi eden Türk mayası imiş”. Cevdet Paşa, aynı gerçeğe Selçuklu ve Osmanlıların tarih sahnesine çıktığı zamanlardan bahsederken dikkat çeker. Osmanlıya vedâ ettiğimiz modernleşme devrinde her iki devleti de bedevî Türklerin kurduğuna vurgu yapar. Bu demektir ki medeniyet yolundan geri dönüş muhal olsa da bedâvet hayatındaki sadeliğe dönmek elzemdir. Hâlâ ataleti ortadan kaldıracak hareket ve imkânların manzumesi oradadır.

■ **Bu aksiyon içinde insan kendini nasıl arayıp bulacak?**

Mâtürîdî’den Cevdet Paşa’ya uzanan çizgide görüleceği üzere İslâm’ın şartlarından biri de cihaddır. Savaşın gayesi; en yüksek saâdete erişmektir. Bu noktada dört taraf hep düşman imiş diyerek, Türkler’in devamlı olarak teyakkuz içerisinde olmasını ihtar eden Orhun Âbideleri’ndeki sözleri hatırlayalım. Selçuklulara göre ok atmak, at koşturmak gibi bir işe yarayanlardan başka, hiçbir oyunu oynamak caiz değildir. Çünkü bunların gayesi kâfirlere karşı gaza ve cihaddır. Klasik dönemin Müslümanı savaşı zıfâf gecesinde olmakla aynıleştirir. En önemli vasfımız askerliktir. Kunduracı dükkanında zabıt çizmesi

İstanbul Medeniyet Üniversitesi’nde doçent olarak görev yapan M. Fatih Şeker Türk-İslam tasavvurumuzun geçmiş, bugünü ve geleceği üzerine ciddi çalışmalar yapıyor. “Osmanlı Entelektüel Geleneği, Türk Entelektüel Tarihinin Teşekkül Devri, Türk Zihniyet Dünyası ve Hayat Felsefesi” gibi ufuk açıcı kitaplara imza atan M. Fatih Şeker ile Türklerin zihniyet dünyası üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik.

görsel derhal selâmı basan bir millettendir bahsediyoruz. Biz dinen, ahlâken askerlik için yaratılmışız diyen Namık Kemal gibi Hegel de hâdisenin farkındadır: Osmanlı Yeniçeri Ocağı demektir. Doğrudur. Cevdet Paşa’mıza göre Yeniçeri Ocağı’nı kaldırmak devleti ortadan kaldırmaktır.

ZÂHİDÂNE BİR HAYAT ANCAK BEDÂVET ORTAMINDA MÜMKÜNDÜR

Klasik Türk insanını

bulabileceğimiz nokta tasavvuf olduğuna göre kılıç sallayarak Allah’la irtibat kuran bir tecrübe arkamızdadır. Tekbir sesleri ile kılıç şakırtıları birbirine karışır. Tam bu noktada, lezzetle yediği kuru ekmeğe talim eden hareket hâlindeki bedevînin hayatını İbn Haldûn’un Mukaddime’de tasavvufun ta kendisi olarak tasvir ettiğini unutmayalım. Fârâbî de felsefe yapmak için zâhidâne bir hayatı şart koşar. İbn Sînâ ve Gazzâlî amelî akıldaki kemâle ermeyi riyâzetle kayıtlandırır. Zâhidâne bir hayat ancak bedâvet ortamında mümkündür. Bu bakımdan hayat tarzı itibarıyla felsefe yapmaya en uygun insanlar Türklerdir. Selçuklu ile Osmanlı’yı bedevî Türkler kurduğuna ve milletlerle devletler Osmanlı’da kemâle erdiğine göre mesele kendiliğinden aşikâr hâle gelir.

Nitekim ribatlarda gazilere hocalık yapan Mâtürîdî, Kitâbu’t-Tevhid’de Allah’a verilmesi gereken nitelikleri heyulaya yükleyen Aristo’ya, felsefe dersi verir. Savaşmak, düşmanları faziletli hâle getirmektir diyen Fârâbî Eflâtûn’a zikir çektirir. Cihada hayat verecek potansiyeli Oğuzlarda gören Gazzâlî, Tehâfütü’l-Felâsife’de Grek felsefesini fetheder, filozoflara dalâletten çıkmanın yollarını gösterir. Hükümdârların kılıca yüklediği fonksiyonu kaleme veren, fikirle cihâd eden Alâeddin-i Tûsî, İslâm’a muhâlefet edenleri Aristoteles’e dövdürür. Şairleri mısralarla cihad eden kimseler olarak vâfeden Sehî Beg, Aristo’ya Kânûnî Sultan Süleyman Hân’ın huzurunda diz çöktürür. Medreseden aldıklarıyla gazâ meydanına çıkan Fuzulî, Aristoteles’i, Kur’ân-ı Kerîm’i dikkate alarak fikir yürütür hâle getirir. Kalemini kılıca dönüştüren Ahmed Midhat Efendi, Tosloy’un Kant’ı anlamak ondan geçer dediği Schopenhauer’u sıygaya çeker. Onu başlangıç itibarıyla akılları hayrette bırakacak derecede muntazam ve

müdekkikâne bulduğu hâlde sonunu güdük bulur. Bu nedenle eline pasaportunu verdiği gibi gönderir. “Hakkı bir zalime ihtar, o ne şahane cihâd” sözünü hayata geçiren Hazret-i Âkif de Alman metafiziğini biradan ibaret görür.

■ **Cumhuriyet döneminde entelektüel bir kimlik inşa edilebildi mi? Siyasi çıkmazların temelinde bu problem mi var?**

Osmanlı’ya kıyasla Cumhuriyet suyu çekilmiş bir nehre benzer. Ateş dumansız, genç günahsız olmaz. Türkiye geçmişin bir devamı

olmaktan ziyade bugünün bir parçasıdır. Bugünle hesabı görmesi gerekirken maziye karşı perhizkâr bir tavır alır. Hayatla kitap birbirini tutmaz. Tasavvurla icrâ arasındaki makas açılır, nazariyâta fiiliyat birbirinden bağımsız hâle gelir. Eski âlem devamı imkânsız bir hâl alır. Yeni ise varılması mümkün olmayan bir aşama hâline gelir. Türkler bu şekilde fikirle realite arasında donup kalırlar. Meydan-ı siyaset, meydan-ı imtihan olur. İyi niyetin varlığı icraat kabiliyetinin yokluğunu hafifletmez.

■ **Entelektüel geleneğin irtifa**

kaybetmesi ile devletin sorunlar karşısında acziyete düşmesi arasında bir bağ var mı?

Mukayese standardını kendimizde değil başka yerlerde arıyoruz. Her şeyi yeni baştan nizamlamak ve kurmak, çözüp dağıttığımız unsurlarla tabi ki mümkün değildir. Siyasî manzara fikrî manzarayı elbette ki tetikleyecektir. Bu zaviyeden bakıldığında modernleşme devrinin zihniyet dünyası ve hayat felsefesi, Hazret-i Âkif’in Safahat’ındaki kerâmetçe tesadüf ifadesindedir. Bu anlayışta Allah ve kader yerini tesadüfe terk eder. Cenab-ı Hakk’a olan inancın yeni baştan tesis edilmesi lazımdır. Takdir olan nasîb elbette gelir. Üst tarafı kıyas buyurulsun deyip geçelim.

“MÜCERRET ADAMLARI YERLİ ZANNETMEKTEN BİR AN EVVEL VAZGEÇMELİYİZ”

■ **Klasik dönemle modern dönemi yan yana koyduğumuzda, âlimlerle onların yerine talip olanlar arasında ciddi farklar göze çarpıyor. Bugün din adına konuşanların zihinleri ne ölçüde gelenekten beslenmiştir?**

Mazide ikrâr edilen pek çok şeyi bugün nâmına inkâr eden bir gürûh karşındayız. “Dişi deve inleyince boduk deve ses verir” sözünde olduğu gibi biri susuyor diğeri konuşuyor. Bizde mi zaç ayrılığın çoğu zaman fikir ayrılığı gibi görülür. Bu ayrılık kökten yanlıştır. Bunlar çeneyi kesip sakalı okşarlar. Hemen her sazda hattâ zurnada bile maharet sahibidirler. Buraya ait olmayı sürdürmek artık Sırat Köprüsü’nden geçmek gibi bir şeydir. Hâlbuki geleceğe dair her endişe, geçmişle kurulan irtibat sayesinde bir kıymet ifade eder. Fârâbî, Mâtürîdî, İbn Sinâ, Gazzâlî, İbnü’l-Arabî, Mevlânâ, Ankaravî ve Bursevî halkın hakikate ancak menkıbевî olandan geçerek ulaşabileceğine dikkat çeker. Ma’külâtı mahsûsata benzeten bir strateji takip eder. Otantik olanı simgelere ve suretlere büründürür. Kabağın özü muhafaza ettiğini gözden kaçırmaz. Bunların

“Türk mayası” terkiбini ilk defa Cevdet Paşa’dan ilhâm alarak Yahya Kemal kullanır.

yerine talip olan hocalar ise bütün mesailerini kabuğu parçalamaya verirler. Tarihî tecrübenin doğru gördüğü şeyleri eğri görürler. Maziyi sırtımızdan atmaya, her şeyi ait olduğu yerden uzaklaştırmaya çalışırlar. Metafizîği boğarlar. Dinin örf ve âdetler vasıtasıyla halkın dünyasına istikamet verdiğini bir türlü anlamak istemezler. “Vilayet terk edilir, âdet terk edilmez” diyen Kaşgarlı Mahmûd’a kulak vermezler. Milletimize mahsus şeyleri hiç sevmezler. Bu ülkenin geleceğine Fatiha okurlar. Bunlara memleket işlerini tevdi etmek, kediye peynir tulumu emanet etmeye benzer. O hâlde mücerret adamları yerli zannetmekten bir an evvel vazgeçmeliyiz. Karacaoğlan gibi “Kötüler köpr’olsa üstünden geçmem/ Taşkın suya uğradırım yolumu” diyen âdemlere ihtiyaç var. Hem de ekme gibi su gibi. İrâde-i cüz’iyyelerine sahip çıkacak kişiler lazım. Aksi takdirde bu gidişle zararı izale etmeye kudretimiz yoktur deyip köşemize geçip olup bitenleri seyretmek zorunda kalacağız. Nolaydı herkes haddini bileydi deyip geçelim.

TÜRK ENTELEKTÜEL GELENEĞİ VE ŞİİR

■ **Günümüzde, bir dünya görüşünü hâkim hale getirmede şiirin imkânları kullanılabilir mi? Kullanılıyorsa günümüz şiiri hangi dünya görüşünü hâkim hale getiriyor?**

Şâirler Türkçe’nin lezzetini tadan insanlardır. Dilde kemâle erme düşüncede kemâle ermeyle irtibatlıdır. Bu demektir ki estetik olanın peşine düşmek hayat ve cemiyetle sıkı bir ilişki içine girmeye engel değildir. Yahya Kemâl düşünceyi his hâline getirebilecek vasıf ve meziyette olduğu için Süleymaniye Camii’ni yeni baştan inşa edebiliyordu. Mimar Sinan’ın taşla tuğla ile yaptığını kelimelerle yapabiliyordu. Hâliyle şiirin bir dünya görüşünü bağrında taşıdığı gösterilebiliyordu. Klasik dönemde Yunus Emre ne ise modern

Mâtürîdî’den Cevdet Paşa’ya uzanan çizgide görüleceği üzere İslâm’ın şartlarından biri de cihaddır. Savaşın gayesi; en yüksek saâdete erişmektir.

dönemde Yahya Kemal odur. O, bizim Yunus’ta kemâle eren ve uygunluk noktasına varan bir Türkçe ile dünya görüşümüzü anlatır. Bu bakımdan Fârâbî ile İbn Sînâ’nın şâirlere peygamberâne bir fonksiyon vermeleri tesadüf değildir. Cevdet Paşa’nın dikkat çektiği üzere eski filozoflar ilim ve itikadlarını şiirle yayarlar. Yûsuf Has Hâcib, Yazıcı-zâde Mehmed Efendi, Kemâl Paşa-zâde, Gelibolulu Âli, Bursevî, Cevdet Paşa ve İbnülemin gibi cins mütefekirlerin cümlesinde şâirâne bir damar vardır. İslâm’ın şiir-i felsefesi de tasavvuttur.

Düşünce veciz olduğu nispette kalıcı olur. Elmalılı Hamdi Efendi klasik şiiri Kur’an tefsirinin emrine verir. Zaman zaman klasik şâirlerden mısralar aktarıp, âyette tam olarak kastedilen şeyi şâire bırakır. Şiire can

Kalemimi kılıca dönüştüren Ahmed Midhat Efendi, Tosltoy’un Kant’ı anlamak ondan geçer dediği Schopenhauer’u sıygaya çeker.

vermek aslında şiir vâsıtasıyla bir fikri ve hissi diriltmektir. Bu bakımdan hissi fikir, fikri de his hâline getiren şiir sanatı, hakikatin müşahhas hâle gelmesini temin eder.

“Şiiri, entelektüel yapar” diyen Yahya Kemal haklıdır. Fuzuli ile Schopenhauer’un kanaati de bu doğrultudadır. Türk entelektüel geleneğinde şâirler mütefekkir oldukları için amelî hikmete sahip olanlarla aynı dâire içine alınır. Bugüne gelelim. Fikre hâkim olarak hislere hükmetmek için Yahya Kemal’den başlayıp, Şeyh Gâlib Dede’den geçip, Fuzuli ve Baki’ye kadar çıkabilecek, kemâl-i lezzetle okunabilecek kıratla kimler var onlara bakmak lazımdır. Dünya görüşü olmayan, fikrin söze kılavuzluk ettiğini bilmeyen, Türkçe fukarası adamlara itibar etmemek lazımdır.

Avrupa'nın göçmen sorunu

MEHMET DİLBAZ

"Ne ekersen onu biçersin" Türk atasözü

Arap Baharı adı altında başlayan ve Müslüman ülkelerin sözde! öz-gürleştirilmesi adına başlatılan iç savaşların doğal sonucu, son iki yıl içinde artan bir hızla görülmeye başladı. Kendi doğdukları ve yaşadıkları şehirler yıkılan, harap olan insanlar hem can güvenliğini koruma hem de yeni bir hayat kurma umudu ile sınırlarına en yakın ülkelere sığınmaya başladılar. Mağrib ülkelerinden en büyük göç dalgası İtalya'ya doğru oluyor, Suriye ve Irak'ta yaşayan halk ise ilk etapta Türkiye'ye sığınırken, şanslarını daha büyük ülkelere denemek isteyenler

komşumuz Yunanistan'a kaçak yollarla gidip oradan daha büyük bir Avrupa devletine geçmeye çalışıyor.

BİZ SİZİN TOPLAMA KAMPINIZ DEĞİLİZ

Yüzyıllar boyunca sömürgeleri vasıtası ile Afrika'nın ve doğunun (çoğunlukla Müslümanların yaşadığı topraklar) nerdeyse bütün kaynaklarını sömüren ve karşılıksız akan ham madde ve petrol sayesinde şu an yaşadıkları müreffeh hayata kavuşan Batı devletleri, ilk defa ciddi olarak karşı karşıya kaldığı bedel ödeme durumunun şokunu atlatabilmiş değil. Sert kurallar vasıtası ile kurmuş oldukları toplum düzeni, kendi

katkıları yüzünden eğitimsiz ve işsiz kalan kitlelerin gelmesi ile ciddi bir tehdit altında. Bunu, zamanında işgal ettiği ve kaynaklarını sömürdüğü mağrib ülkelerinden gelen Arap göçmenler ile Fransa yaşadı, yaşamaya da devam ediyor. Gözlerinin önündeki bu tecrübeden dolayı hayli endişeli olan Avrupa devletleri işi en son "Biz Türkiye'ye ne kadar para gerekiyorsa verelim, mülteciler orada kalsın ve bize gelmesin" noktasına kadar getirdi. Yalnız hesaplamadıkları bir şey var ki bu sızıntı bir defa başladı ve artık durdurmak mümkün değil. Ayrıca sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın Almanya Başbakanı Angela Merkel'e söylediği "Biz

**Sosyal medyada
bebeğin cansız
halinin fotoğrafları
dolaştı, dolaşmaya
devam ediyor,
yalnız garip
olan şu ki bol
ünlemlı yazılar
eşliğinde paylaşım
yapanların büyük
bir kısmı Taksim'de,
Kızılay meydanında
dilenen Suriyelileri
görünce suratını
ekşitiyor.**

sizin toplama kampınız değiliz” çıkışı son derece önemlidir. Gayri ahlaki bir şekilde göçmenlerin arasından eğitilmiş, dil bilen ve belirli zenginliğe sahip olanları koşulsuz kabul eden Batı devletlerinin bu sinsice oyununu bozmak gerekiyor. Çok da uzun olmayan bir zaman içinde, sayılan gitgide artan mültecilerin alışık olmadıkları bir devlet düzenine zorlandıklarında kitlesel isyanları başlatacaklarından da emin olabiliriz.

SURİYELİ GÖRÜP YÜZÜ EKŞİYENLER

Bilindiği gibi Türkiye’de 2 milyon civarında Suriyeli mülteci yaşıyor. Geçtiğimiz aylarda Bodrum’da,

Yunanistan’a kaçak yollardan geçmeye çalışan Suriyelileri taşıyan bir teknenin batması sonucu ölenler arasında bulunan ve cenazesi sahile vuran Aylan Kurdi isimli bebeğin görüntüsü hepimizi derinden sarstı. Sosyal medyada bebeğin cansız halinin fotoğrafları dolaştı, dolaşmaya devam ediyor. Yalnız garip olan şu ki bol ünlemlı yazılar eşliğinde paylaşım yapanların büyük bir kısmı Taksim’de, Kızılay meydanında dilenen Suriyelileri görünce suratını ekşitiyordu. İnsani duyarlılığı, sadece sosyal medya üzerinden paylaşım yapmaktan ibaret sanan ve böylece insan olmanın temel vasıflarından olan “kardeşinin derdi ile dertlenme” kısmından bihaber insanlarımız var. “Dünyanın bir ucunda kardeşinin ayağına diken batsa onu yüreğinde hissedene kişidir müslüman” diyen bir peygamberin ümmetine bu kadar duyarsızlık yakışmıyor. Ayrıca Suriye krizi başladığında kardeşlik hükmü gereğince hemen kapılarını açan ve milyonlarca muhtaç insana koşulsuz bakan Türkiye’nin hepi topu alacağı 10 bin göçmen için yaptığı halkla ilişkiler çalışması neticesinde tüm dünyada popüler olan Kanada kadar ilgi görmemesi de meselenin diğer bir acı boyutu.

Yazının başında dediğimiz gibi ne ekersen onu biçersin. Hakan Albayrak bir zamanlar ne güzel söylemişti,

“Her şey bir rüzgara bakıyor abi / Bakma esrar çekip mayıştıklarına / Bir gün var ya bir gün bu Mağribli çocuklar / Bir gün yakacaklar Paris’i” Artık hesap günü geldi çattı. Düşünme sırası Avrupa’da...

Felsefenin süper starı Žižek

MERVE AKBAŞ

Žižek’ı aklımıza yeniden düşüren, geçtiğimiz aylarda Cumhurbaşkanlığı sözcüsü İbrahim Kalın’la Slovaj Žižek arasında geçen polemik. Polemiğin nedeni Žižek’in New Statesman’de yayımlanan “Türkiye hakkında konuşmalıyız” başlıklı makalesi.

Slovaj Žižek adını son zamanlarda ne kadar çok duyuyoruz, farkında mısınız? Ünlü filozofun kâh dünyanın en önemli gazetelerinde dünyanın nasıl kurtulacağı üzerine yazıları yayınlıyor, kâh bir pop starla olan sohbeti masaya yatırıyor. Uluslararası basının olduğu kadar Türk basınının da göz bebeği Žižek. “İstanbul’da yaşamaya başladığına” inanacak kadar çok görüyoruz onu Türk gazetelerde, dergilerde. Bu nedenle, düşüncelerini “pazarlamayı”, “satmayı” bilen, kendinden bahsettirmenin gizli formülünü çok iyi kavramış Žižek için “yaşayan önemli bir filozof” değil “dünyanın en popüler filozofu” demeyi uygun buluyoruz.

KALIN İLE POLEMİK

Žižek’ı aklımıza yeniden düşüren, geçtiğimiz aylarda Cumhurbaşkanlığı sözcüsü İbrahim Kalın’la Slovaj Žižek arasında geçen polemik. Polemiğin nedeni Žižek’in New Statesman’de yayımlanan “Türkiye hakkında konuşmalıyız” başlıklı makalesi. Türkiye’yi; IŞİD’i desteklemek, yaralanan IŞİD üyelerini tedavi etmek ve IŞİD petrolünün Türk topraklarından geçişini kolaylaştırmakla suçlayan Sloven felsefeci yazısında, Türkiye’nin, 24 Kasım’da, Rus savaş uçağını IŞİD hedeflerini bombaladığı için düşürdüğünü de imâ ediyor. Bu tutarsız iddialara Kalın yine bir makaleyle cevap verdi. Žižek’in yanlışlarını da tek tek açıkladı. 23 Aralık’ta Al Jazeera’de yayımlanan

İbrahim Kalın

makalede Kalın, “Žižek’in Türkiye’nin IŞİD’e gizlice yardım ettiği yönündeki yalan iddiaları, Moskova’nın bu günlerde dile getirdiği klişelerin

bir tekrarı. Komik olan şu ki, aslında Rus propagandasına katı muhalefetiyle bilinen Žižek, iş Türkiye'ye saldırmaya gelince Moskova ile aynı safta yer alıyor" diyordu. Dahası Žižek'in yazısında kullandığı referansların çoğu güvenilir olmadığını da ortaya koyuyordu. Türkiye'deki sol gruplar arasında popüleritesi oldukça yükselen Marksist felsefeci Žižek ise yeni yazısında durumu toparlamaya çalışarak, 'bazı arkadaşlarının' ilettiği bilgilerle ve internette yaptığı aramalarla makalesini oluşturduğunu dile getirdi. Şaşırılmak elde değil! Ünlü feylesofumuz Žižek, google'layarak, doğrulatmadan yazı yazmış! Bu yeni makalesinde Žižek, "Türkiye'nin IŞİD'den petrol satın aldığı" ve "Türkiye'nin Suriye'de IŞİD ile mücadele eden Kürtlere karşı savaştığı" iddialarını reddederek, "Benim iddialarım kaynaklarımın bariz sınırlarıyla da uyumlu olarak çok daha mütevazı ve ihtiyatlı" diyor, durumu kendince toparlamaya gayret ediyordu. Tabi referanslarındaki hatayı da kabul ederek.

FİLOZOF MU REKLAMCI MI?

Aslında Žižek'in bu atışmaları, tartışmalı makaleleri hiçbirimizi şaşırtmıyor. Türkiye'ye olan ilgisi de, suçu 'arkadaşları'na atıp kaçması da... Zira kendisi daha önce de bazı intihal tartışmalarında meseleyi 'arkadaşları'na yüklemişti. O kendine göre, 'mantıklı' olanı yaparken, dünyaya olduğu gibi Türkiye'nin sol cenahına da kendi 'felsefesi'ni pazarlamaktan geri durmuyor. Žižek'i dinlemek, Žižek gibi düşünmek, Žižek gibi giyinmenin, bir pop ikonuna olan hayranlıktan bir farkı da kalmıyor.

Sloven felsefeci birkaç yıl önce İstanbul'da katıldığı bir etkinliğin ardından, Hürriyet'ten Cansu Çamlıbel'in "Radikal solcu olarak anılan bir felsefecinin reklamcıların organizasyonuna katılması tartışmalı değil mi?" sorusuna şöyle cevap veriyordu: "Ben hâlâ solcuyum. Reklam sektörünü çok eleştiren biriyim. Bütün masrafları

karşılıyorlar, neden kabul etmeyeyim. Anlatacağım şey reklamcılığın son 10-15 yıldaki değişimi. Örnek verirken yine Starbucks'a saldırmış olacağım. Reklamcılara yaptığım bu konuşma sayesinde masraflarım karşılandığı için Mimar Sinan'da Marksist bir konuşma yapabileceğim." Žižek, eleştirilere verdiği bu cevapla "mantıklı", filozofluğuna yaraşır bir şeyler söylemeye çalışıyor, evet. Ama cümlelerinin arkasından çıkardığımız anlam veya ağzından kaçırıldığı "ufak ima" zihnimizi bulandırıyor. Çünkü adeta şöyle diyor Žižek: "Reklamcılarla başka konular konuşacağım ama onlar sayesinde Mimar Sinan'a geldiğimde gerçek bir solcu olabileceğim." Durum buyken sayın feylesofun "Marksistliğini", "solculuğunu", "kapitalizm karşıtlığını" sadece gerektiği yerde, kullanmak istediği zaman ortaya çıkardığını düşünmemek elde değil. Gereksizce de rafa kaldırıp, filozofluğun yaraşır biçimde eleştirdiği grupların arasına katıldığını söylemekte bir beis yok. Zaten kim bunun aksini iddia edebilir ki? Žižek, savunduğu görüşleri, söylediklerini, imajını ve tarzını bir reklam malzemesine dönüştürüyor, gerektiğinde gereken düşünceye başvurup, gerekmeyince sıradan bir 21. yüzyıl insanı oluyor. Gerektiğinde Marksist bir muhalif, gerektiğinde kapitalist bir iş adamı.

SIRADAN BİR SONUÇ

Ekleme gerekir, Slovak düşünür Žižek bir makalesinde Emir (Ne- manja) Kusturica için şöyle diyordu: "Bence Emir Kusturica, Batı'ya Balkanlar'da görmek istediği şeyi gösterdi. O Batı dünyasının şaklabanı." Ne kadar gariptir ki, Žižek'in Kusturica için yaptığı bu eleştiri, bizim kendisi için yaptığımız eleştirinin mantığıyla kısmen örtüşüyor. Slovaç Žižek bir paket. Yeni dünyanın, yeni insanları için hazırlanan bir türün. Elleri Starbuck kahvesiyle dolaşan entelektüellere istediklerini, bir malı, fikri, düşünceyi ve felsefeyi satıyor Žižek. Bu da onu pahalı bir arabadan, cins bir köpekten, havuzlu bir villadan farklı kılmıyor. Batı'nın dünyaya sunduğu, güzelce kapatılmış, süslenmiş, iyi bir reklamı olan, içinin boş olduğunu da söyleyemeyeceğimiz bir paket o artık. Yırtık tişört, dağılmış saçlar ve kirli sakalla oluşturduğu "feylesof" imajın yanı sıra, açıklamaları, kitapları, tezleri, anti - tezleri onu yaşadığımız çarpık zamanın, çarpık filozofu haline getirdi. Buna şaşırılmamalı. Bir filozofu "pop starla" yan yana getiren dünyamızın Slovaç Žižek'i başlı başına bir pop star yapması garip değil. Reklam şirketlerinin parasıyla "Marksist" konferanslar veren radikal solcu bir filozof, yaşadığımız çağın "sıradan" bir sonucu aslında.

Slovak düşünür Žižek bir makalesinde Emir (Ne- manja) Kusturica için şöyle diyordu:

"Bence Emir Kusturica, Batı'ya Balkanlar'da görmek istediği şeyi gösterdi. O Batı dünyasının şaklabanı." Ne kadar gariptir ki, Žižek'in Kusturica için yaptığı bu eleştiri, bizim kendisi için yaptığımız eleştirinin mantığıyla kısmen örtüşüyor. Slovaç Žižek bir paket.

Entelektüel çaba mı, fikrî yolculuk mu?

YUSUF KAPLAN

*Yazının bu ikinci bölümünde bir önceki sayıda yaptığımız entelektüel ve mütefekkiri tanımlarının aktörlerinin yaptıkları işi biraz daha derinlemesine vuzuha kavuşturmamız, bu medeniyet yolculuğunun yapı taşlarının kimler tarafından ve nasıl döşenebileceği meselesini daha iyi anlamamıza katkıda bulunabilir.

Öncelikle, “fıkrî çaba” ile “entelektüel çaba” aynı şeyler değildir. Benzerlikleri vardır ama bambaşka şeylerdir. Entelektüel çaba, zihinle sınırlıdır ve hayatla irtibatı zayıf, soyut bir çabadır çoklukla.

İkincisi, entelektüel çaba, yalnızca “akıl”la gerçekleştirilir. Çağdaş Batı düşüncesi bile, özellikle Kıta Avrupa’sı felsefesi, artık salt akılla düşünce üretilemeyeceğini, aslında aklın düşünmeyi öldüren bir “aygıt” olduğunu itiraf etmiştir. Meselâ Heidegger, bu düşünürlerin başında gelir. Hatta Heidegger, düşünmeyi salt akla indirgeme çabasının öncüsü Socrates’le birlikte düşüncenin bittiğini bile söylemiştir. Bu nedenle, felsefenin bitişinin çoktan ilan edildiği bir çağda yaşıyor olduğumuzu unutmamalıyım.

Fıkrî çaba ile entelektüel çaba’nın aynı şeylermiş gibi algılanması, İslâmî kesimlerde de çok yaygın bir yanılsamadır ve bu, köklü bir algılama yani çağ körleşmesi sorununun yaşandığını gösterir. Ayrıca bu, bizim de, dünyaya, eşyaya, insana, hayata yalnızca Batılı kategorik / parçalı algılama biçimleriyle baktığımızın, çağın ağlarının ve bağlamlarının dışına çıkmadığımızın, yıkıcı bir çağ körleşmesi sorunu yaşadığımızın ama bunun henüz farkına bile varamadığımızın çarpıcı bir göstergesidir.

Düşünce, elbette ki, kategorilerle, tasnif, tefrik ve terkiplerle geliştirilir. Ama düşüncenin salt kategorilere, hayatınsa salt kategorik varolma biçimlerine indirgenmesi, düşüncüyü ve düşünme faaliyetini de, hayatı da bitirir; bitirmiştir de nitekim.

TEFEKKÜR ‘KALB’İN FİLİDİR

Oysa gerçekte Müslümanın dünyasındaki fıkrî çaba, hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Dün gerçek buydu, bugün böyle değilse, yarın böyle olmalıdır ve olacaktır da: Çünkü fikriyattan yoksun bir hayat, sığ,

Müslümanın dünyasındaki fıkrî çaba, hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Dün gerçek buydu, bugün böyle değilse, yarın böyle olmalıdır ve olacaktır da: Çünkü fikriyattan yoksun bir hayat, sığ, derinliksiz ve ufuksuz; tatbikattan yoksun bir hayatsa, yoksul, meyvesiz ve ruhsuzdur.

derinliksiz ve ufuksuz; tatbikattan yoksun bir hayatsa, yoksul, meyvesiz ve ruhsuzdur.

Bu nedenle, hâl ilmi olan fıkıh’ın tarifi, bir tefekkür tarifidir aslında: İmam-ı Azam’ın, fıkıh’ı, “kişinin lehinde ve aleyhindeki şeyleri fehmetme / anlama çabası” olarak tarif etmesi, tefekkür’le tafakkuh, fikriyat’la tatbikat arasında kategorik bir ayrımın olamayacağını apaçık bir işaretidir.

İkinci olarak, tefekkür, Kitabımızın sarif ifadesiyle, “akleden kalb”in işidir. İslâm tefekkür hayatının öncülere, Gazalî, Cürcânî, İbn Arabî gibi âlim, arif ve hakîm şahsiyetlerin tefekkür tarifleri ve tatbikatları da Kitabımızla paralel

bir seyir izler: Tefekkür, öncelikle “kalb”in fiilidir: Kalpsiz hayat düşünülebilir mi?

İşte bu nedenle, İslâm tefekkür hayatının öncülere âlim, ârif ve hakîm şahsiyetleri, hayatın tam kalbinden bakarlar dünyaya, eşyaya ve hayata.

Oysa entelektüel, hayatın kınısına itilmiş, hayattan kendisini soyutlamış biridir; böyle bir figürün, kendi başına bir “figür” olmanın ötesinde, hayata katabileceği bir derinlikten, bir ruhtan söz etmek ne kadar mümkündür, çalkantılı modern tarihe bakın, göreceksiniz.

Yüksek / asil düşünce, hayatı derinlemesine yaşayan ve tam kalbinden yakalayan düşüncedir: Eğer kategorik / parçalı zihin dünyasından kurtularak düşünebilirsek, en “soyut” düşünce’nin aslında en “somut”tan/en derûnî tecrübeden yola çıkılarak geliştirildiğini görmekte zorlanmayız.

Zâhîrle bâtın, âfak’la enfüs arasında sürgit birbirini vareden, birbirini besleyen, birbirinin önünü ve ufkunu açan, biri olmadan diğeri de varolamayan çok katmanlı bir tefekkür yolculuğu yapanlar, bu tür bir “gerilim hattı”nda - Sezai Karakoç’un deyişiyle “metafizik ürperti”yle- seyahat edenler, hayatımıza ruh üfleyen en derûnî

SEZAL KARAKOÇ

ama en sade fikirlerin temellerini atabilmişlerdir: İbn Arabî, Yunus, Konfüçyüs, Mimar Sinan, Mevlânâ, hatta İmam İbn Teymiyye böyle biridir; yine Kierkegaard, Tao, Nietzsche, Gazalî, Bergson, Bediüzzaman gibi düşünürler, hayatı, kategorik / parçalı değil, bütüncül olarak kavrayan düşünürler oldukları için çağ aşan ve çağ açan önaçıcı şahsiyetler olabilmışlerdir.

MESULİYET: TEVARÜS, TEMELLÜK VE TEMESSÜL

Hakikat, hem Sünnet-i Seniyye'de dercedilmiştir; hem de Sünnet-i Seniyye hayata ve harekete geçirildiği zaman gün ışığına çıkabilir. İslâm'ın ve geliştirilen medeniyetinin hakikati de, bütün diğer medeniyetlerin hakikati de Rahman'ın rahmeti gereği, âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz'in (sav) sünnet-i seniyye'sinde şifrelenmiştir. Eğer Sünnet-i Seniyye'nin mahiyeti bir bütün olarak kavranırsa, sadece İslâm'ın hakikatine değil, bütün insanlığın medeniyet birikimlerinin hakikatine de, bu hakikate nasıl ulaşılacağına ipuçlarına da bihakken vukûfiyet kesbetmemiz imkân dâhiline girebilir.

Sünnet-i Seniyye'nin safhalarını oluşturan akval, ef'al ve ahvâl süreçleri, hem farklı medeniyetlere tekabül eder, hem de biliş, oluş ve varoluş tecrübesinin nasıl

Bir “gerilim hattı”nda -Sezal Karakoç’un deyişyle “metafizik ürperti”yle- seyahat edenler, hayatımıza ruh üfleyen en derûnî ama en sade fikirlerin temellerini atabilmişlerdir: İbn Arabî, Yunus, Konfüçyüs, Mimar Sinan, Mevlânâ, hatta İmam İbn Teymiyye böyle biridir; yine Kierkegaard, Tao, Nietzsche, Gazalî, Bergson, Bediüzzaman gibi düşünürler, hayatı, kategorik / parçalı değil, bütüncül olarak kavrayan düşünürler oldukları için çağ aşan ve çağ açan önaçıcı şahsiyetler olabilmışlerdir.

aktarılabileceğinin ipuçlarını sunar bize.

Bu meselenin açıklığa kavuşturulabilmesi için, Batı uygarlığında eğitim fikri ve uygulamasıyla, Müslümanların Sünnet-i Seniyye'de dercedilen “eğitim” fikirleri ve uygulamaları arasındaki farkı görmek ve göstermek zihin açıcı olabilir. Eğitim fikri, özelde bir toplumun, genelde bir medeniyetin Sünnet-i Seniyye'de

dercedildiğini söylediğim üç temel varoluş şartını, sütununu ya da menziline oluşturan biliş (hakikat fikri), oluş (insan ve hayat fikri), varoluş (dünya fikri) kaynaklarını belirginleştirir ve oradan insanın yaşayacağı bir “hayat-dünya” tasavvuru inşa eder.

Batı'da geliştirilen, bütün dünyada da -bir şekilde- uygulanan, esas itibarıyla epistemolojik alanı eksene aldığı için entelektüel çaba üzerinden

işleyen seküler eğitim sistemi, niteliğe değil, niceliğe; anlayabilmeye değil, yalnızca bilmeye dayalı; insanın ruhunu yok eden; varlığa ve hakikate ontolojik saldırı üreten söylemsel şiddet yüklü bir eğitim sistemidir. Bu gerçek, çağdaş düşüncenin kurucu öncüleri Nietzsche’de ve Heidegger’de en gelişkin ifadesini bulmuş ve bütün bir çağdaş düşünceye damgasını vurmuş varoluşsal bir gerçektir.

Bu eğitim sistemi, yalnızca “nasıl” sorusunun izini sürer: Nasıl daha fazla üretebiliriz? Nasıl daha fazla tüketebiliriz? Nasıl daha fazla güç elde edebiliriz?

Bu eğitim sistemi, anlamsız bilgi yığınları / çöplükleri oluşmasına yol açar. Bu veri ve enformasyon yığınlarıyla anlam’a, vicdana, erdeme, hikmete değil; anlamsızlığa, vicdansızlığa, erdemsizliğe, en hafif ifadeyle, birbirleriyle irtibatsız verilere ve bilgi kırıntılarına ya da kaosuna ulaşılabilir ancak.

Michel Henry, bu gerçeği, “hayatın inkârı”, “yeryüzünün yağmalanması” ve “insanın insanlığının açıkça imhası” olarak özetlemiştir.

İNSANLA BİLGİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Seküler Batılı eğitim sisteminde, insanla bilgi arasındaki ilişki

koparılmıştır: Bilgi, güç devşirmek için elde edilmesi gereken bir nesneye dönüştürülmüştür: Bilgi nesneye dönüştükçe, o bilgiyi üreten insan da nesneleşir.

Dolayısıyla seküler Batılı eğitim sistemi, “ne?” sorusunu da, “niçin?” sorusunu da sormaktan özenle kaçınır. Hele de “niçin?” sorusunu sorduğu zaman, bütün zaafalarının ortaya çıkacağını bildiği için, “niçin?” sorusu, Batılı eğitim sisteminin lügatinde yoktur.

Bilgiye ve bu bilgiyi üreten insana nesne muamelesi yapan bir eğitim sisteminin, başka medeniyetlerin birikimlerine nüfuz etme ve onlardan bir şeyler öğrenme çabası içinde olması beklenemez. Eğer başka medeniyetler, daha fazla güç elde edilmesine imkân tanıyacak kaynaklar ve yöntemler sunuyorsa anlamlı ve değerlidir seküler Batı uygarlığı ve geliştirdiği eğitim sisteminin gözünde!

O yüzden, bu eğitim sistemi, hayatımızı daha fazla anlamsızlaştırdığı, insanı özgürleştirmek yerine, insanı güç üreten bir “makine”ye dönüştürdüğü ve makinaların kölesi kıldığı, üniversiteleri iktisadî yararcılığın merkezleri hâline getirdiği için Batı’da da yaklaşık bir asırdan bu yana

şiddetle tartışılıyor.

İnsanlığın hayrına olacak ve hayatını daha anlamlı kılacak bir eğitim sisteminin, nicelik-eksensiz değil, nitelik-eksensiz olması zorunludur. Nitelik-eksensiz eğitim anlayışının izlerine Batı uygarlığı dışındaki büyük medeniyetlerde rastlamak mümkündür. Ancak nicelik-eksensiz eğitim anlayışı kapitalizme dayandığı için, diğer medeniyetlerin eğitim anlayışını bastırmakta ve etkisiz hâle getirmektedir.

Nitelik-eksensiz bir eğitim anlayışı, bilmeyi değil, anlayabilmeyi; sahip olma’yı değil, olma’yı eksene alan bir medeniyet fikri etrafında geliştirilebilir. Bu bağlamda, Müslümanlar dünyaya bir model sunabilecek köklü kaynaklara sahipler ama hem bu kaynaklardan, hem de bu kaynaklarla çağın ağlarına düşmeksizin, neyse o olarak irtibat kurabilecek ve nüfuz edebilecek idrak biçimlerinden bihaberler.

SÜNNET-İ SENİYYE’YE DAYANAN EĞİTİM TASAVVURU

Hakikat medeniyetinin yeniden ve adım adım hayata geçirilmesine imkân tanıyabilecek ve bizzat sünnet-i seniyye’ye dayanan üç aşamalı bir eğitim tasavvuru ve dolayısıyla medeniyet fikrimizin dayanacağı ilim ve tefekkür yolculuğunun güzergâhlarını da oluşturan bir “yol haritası” öneriyorum: Tevarüs, temellük ve temessül.

Tevarüs aşaması, hem ilâhî hakikatin tevarüs edilmesini, insana yüklenen emanetin şuuruna erilmesini; hem de bütün beşerî birikimlerle yüzleşilmesini öngörür. Bu aşama, sünnet-i seniyye’nin akval / epistemolojik / ilme’l-yakîn sürecidir. Buna, biliş süreci de diyebiliriz.

Temellük aşaması, ulaşılan birikimlerin, vahyin süzgecinden geçirilerek, temellük edilmesini öngörür. Bu aşama, sünnet-i seniyye’nin ef’al / fenomenolojik / ayne’l-yakîn sürecidir. Birinci

KIERKEGAARD

NIETZSCHE

aşamada elde edilen teorik bilgi, ikinci aşamada, pratiğe aktarılma kaygısıyla işlenir, içselleştirilir ve ayrıştırılır. Bu safhayı, oluş süreci olarak adlandırabiliriz.

Temessül aşaması, sünnet-i seniyye'nin ahval / ontolojik / hakka'l-yakîn sürecidir ve bu süreçte, elde edilen "bilgi", canlı bir varlığa dönüşür insan sûretinde ve hayatta. Bu safhayı ise varoluş süreci olarak tanımlayabiliriz.

Tevarüs süreci, zihnî ümmîleşme / arınma; temellük süreci, fiilî ümmîleşme / arınma; temessül süreci de rûhî ümmîleşme / arınma süreçleridir.

TİMSAL: ÂLİM, ÂRİF, HAKİM: SEYYALİYET, SEY/YA/RİYET DEVAMİYET

Özelde bir ilim ve tefekkür çabasının ortaya konmasında, genelde bir medeniyet fikrinin teşekkül ettirilmesinde izlenmesi gereken süreçlerin Sünnet-i Seniyye'de nasıl karşılık bulunduğunu kısaca göstermeye çalıştım. Bu süreçler, kendiliğinden varolamayacağına göre, bu menzillerde yolculuk yapacak şahsiyet tipolojilerini, üstlendikleri / üstlenecekleri mesuliyet ve mükellefiyetleri ve hem bu şahsiyet tipolojileri arasındaki ilişkileri, hem de bunların geliştirecekleri ilim ve tefekkür çabasının mahiyetini yine Sünnet-i Seniyye ekseninde nasıl açıklayabileceğimize biraz yakından bakmakta yarar var.

Bütün medeniyetler, öncü kuşakların, çileli, zorlu, yorucu biliş / buluş, oluş / bulunuş ve varoluş / buluşma yolculuklarının eseridir. Bizim medeniyetimizin öncü kuşakları, âlim, ârif ve hakîm'den oluşuyordu.

Âlim, ilim yolculuğunun yapıtaşlarını döşüyordu. Âlim'in ulaştığı bulguları da dikkate alan ârif, marifet ve fikir yolculuğunun hamurunu karıyordu. Hakîm - tasavvufu eksene alarak konuşacak olursak- hayatımızın iç ve dış dünyalarının hikmet duvarlarını örüyor; âlim ve ârif'in gerçekleştirdiği

buluş ve oluş/um/ların neticesinde, hakikat sarayının inşasına katkıda bulunuyordu.

Sonuçta bu üç "kurucu şahsiyet", Yaratıcı'nın eşyada, âlemde ve -küçük âlem- insanda tezahür ve tecelli eden hakikatının izdüşümlerinin g/ izlerini araştırıyor, derinliklerinde hiç bitmeyen bir kendini keşif, eşyayı keşif, kâinâtı keşif ve nihayet Yaratıcı'yı keşif yolculuğu yapıyordu.

Bu üç şahsiyet, bu önaçıcı yolculukları yaparken, kendilerinin veya ağlarına bağlandıkları "ideoloji"lerin, meşreplerin, yönelimlerin doğruluğunu ispatlama / dayatma kaygısı ile hareket etmiyorlardı: Hakikatin bütün insanlığa önaçacak koridorlarının keşfedilmesine önyak oluyorlardı, kendi meşreplerince, kendi "meslek"lerince -gerçekleştirdikleri seyr-ü sülûkları çerçevesinde.

Âlim, ârif ve hakîm şahsiyetlerinden oluşan Müslüman öncü kuşakların temel gayesi, hakkıyla kul olabilmek, Yaratıcı'nın bütün insanları mükellef kıldığı emaneti idrak ederek "halifelik" yükümlülüğünü mükemmel mânâda yerine getirebilmektir. Dolayısıyla Müslüman öncü kuşaklar, tıpkı diğer bütün Müslüman fertler ve topluluklar gibi, aynı hedefe kilitlenmişlerdi: Allah'ın rızasını kazanmak. Bunun yolu da, Allah'a hakkıyla kul olabilmekten

geçiyordu ve kulluk peygamberler için bile peygamberlikten önce gelen en yüce mertebeydi. İnsan, hakkıyla kul olabildiği ölçüde, kula kulluktan da, dünyaya kulluktan da, araçlara (bilime, teknolojiye, arzulara, egoya, hırslara) kulluktan da kurtulabiliyordu ancak.

ÂLİM, BULUŞ'UN ADAMIYDI

O yüzden, âlim'in, ârif'in ve hakîm'in ilgileri ve ulaştıkları bilgileri hayata geçirme enstrümanları ne kadar farklı olursa olsun, hepsi hakikati keşif noktasına doğru -kendi meşreplerince ve "meslek"lerince- yol alıyordu. O yüzden, bir fizikçi de, bir fakih de, bir matematikçi de, bir felsefeci de, işine, çalışmasına, kitabına önce âlemleri yaratan Rabb'e -verdiği akıl, fikir, irade nimetlerinden ötürü- hamdederek başlıyordu. O yüzden âlim'le ârif arasında, ârif'le hakîm arasında çok yönlü, çok katmanlı bir seyyaliyet / akışkanlık, sey/ya/riyet / bakaşkanlık ve devamiyet / çalışkanlık ve süreklilik hükümsürüyordu: Hem zihnî, hem hissî, hem de coğrafi düzlemlerde.

Âlim, buluş'un adamıydı: Çıktılacak yolculukta izlenecek "yol"un ("dünya"nın) gerçeklerinin mahiyetini belirlemek ve yolculuğun haritasını çıkarmakla meşgul oluyordu: Âlim'in eşya'nın, âlem'in ve insanın hakikatlerini keşif süreci, hakikatin hayat bulmasıyla sonuçlanıyordu: "Mekke süreci".

Ârif, bulunuş'un, dolayısıyla oluş'un adamıydı. Hakikatle buluşan insan için, hakikatin hayat olmasının hamurunu karıyordu. Âlim'in keşfettiği hakikatlere, bütün açılardan bakıyor, inceliyor, rötuş yapıyor ve insanlara ruh üfleyecek bir hayatın temellerini atıyordu: "Medine süreci".

Hakîm ise, buluşma'nın ya da başka bir ifadeyle varoluş'un ve varlıkların adamıydı: Hakikatin herkese ve her şeye hayat sunmasını, herkese ulaşmasını, herkesle buluşmasını sağlıyordu, tıpkı bir mimar, bir müzikşinas, bir hattat, bir şâir gibi... Medine sürecinde ekilen medeniyet tohumlarının meyvelerini topluyor ve sunuyordu herkese.

KUCAKLAYICI BİR MEDENİYET FİKİRİ

Âlim'in yaptığı iş, esas itibarıyla bir tafsil işiydi: Eşyanın, âlem'in ve insanın oluşturuca zâhirî ve bânîni unsurlarını ayrıştırıyor, belirliyordu. Ârif, bu unsurları terkip ediyor; hakîm ise, tevâhid ediyordu.

Âlim, şiarları belirliyordu: Sünnet-i seniyye'deki "kavl" / Söz aşaması: İlme'l-yakîn mertebesi. Ârif, bu şiarları şuurâ dönüştürüyordu: Sünnet-i seniyye'deki fiil aşaması: Ayne'l-yakîn mertebesi. Hakîm ise, şuurâ dönüşen şiarları, meyve verdirecek doyumsuz bir şüre durdurma yolculuğuna çıkıyordu: Sünnet-i seniyye'deki îkrar / hâl aşaması: Hakk'al-yakîn mertebesi.

Âlim, hem Vâcibu'l Vücûd / Yaratıcı ile mevcud / yaratılan arasındaki seyyâleti sağlıyordu.

Ârif, hem Vâcibu'l-Vücûd ile mevcud arasındaki irtibatın; hem de hakikatin insanlar arasında tesis ettiği rabitanın hakikatini, tezahürlerini, tecellîlerini seyrediliyordu.

Hakîm ise, bu çift yönlü işleyen hakikat yolculuğunun hem yaşanan, hem de yaşatan devamiyetini sağlıyordu, inşa edilen hakikat sarayının insanlara hayat ve ruh sunmasını mümkün kılacak bir tabir, bir imar ve bir ma'mur etme yolcuğu yaparak...

Sonuç olarak, bizim dünyaya bütün insanlığın ve varlığın varolabileceği, rahatlıkla ve kendince nefes alabileceği dışlayıcı değil kucaklayıcı, yok edici değil varedici, herkesi neyse o olarak kabul edici kapsamlı bir medeniyet fikri sunmamız gerekiyor. Bu medeniyet fikrinin yol haritası, âlim'in ilmi tevarüs çabası, ârifin marifeti temellük çabası ve hakîm'in hikmeti temessül çabası ile çizilebilir, yaşadığımız çağ körleşmesini aşmamızı saylayacak ve bütün insanlığa ruh üfleyecek bir mücadele ve mücadele ile hayata ve harekete geçirilebilir.

**Âlim, ârif ve hakîm
şahsiyetlerinden oluşan
Müslüman öncü kuşakların
temel gâyesi, hakkıyla kul
olabilmek, Yaratıcı'nın
bütün insanları mükellef
kıldığı emaneti idrak ederek
"halifelik" yükümlülüğünü
mükemmel mânâda yerine
getirebilmektir.**

İrtica yaygarası

ORD. PROF. ALİ FUAD BAŞGİL

İrtica varmış; softalar, yobazlar, Medeni Kanun düşmanları hep bir ağızdan şeriat istiyorlarmış. Zavallı Müslüman halkımız! Gazetesiz, müdafaasız, sahipsiz efendimiz! Bu sana, doyurup beslediğin zengin edip yaşadığın nankörlerin adice bir iftirası ve hakaretidir.

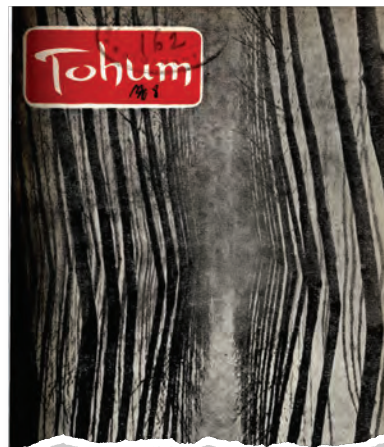
Aşağıdaki yazı, 1968 yılında yayınlanan Tohum dergisinin 33. sayısında yer alıyordu. Ord. Prof. Ali Fuad Başgöl imzalı yazı, 1951'de Mücadele dergisinde de okura sunulmuştu. Tohum dergisinin o günkü editörü de yazıya 'günümüzün aktüelitesini yansıttığı için yeniden yayınlanmıştır' notu düşmüş. Başgöl üstadın yazısında, bugün bile kendi payımıza çıkarabileceğimiz noktalar mevcut.

Son günlerin irtica var yaygarası devam edip gidiyor. Müslüman Türk'ün iman ve abidesine karşı küfür ve hakaretler savruluyor. Sokak karikatürçüleri tahrik edici marifetlerinde ısrar ediyor. Bazı günlük gazetelerde lâik hukuk ve din sosyolojisi namına sütunlar doldurulup zehirler kusuluyor. Maksat: Ortaklıkta bir tereddüt ve ipham havası yaratmak, resmi otoritelere yol şaşırtmak, gençleri kışkırtıp gaile çıkartmak iktidar ağzıyla tehditlere yol açmak, hülâsa polemik, yani neticede sürüm sağlamak.

İrtica varmış; softalar, yobazlar, Medeni Kanun düşmanları hep bir ağızdan şeriat istiyorlarmış. Zavallı Müslüman halkımız! Gazetesiz*, müdafaasız, sahipsiz efendimiz! Bu sana, doyurup beslediğin zengin edip yaşadığın nankörlerin adice bir iftirası ve hakaretidir. Fakat bilirsin

ki 'louche matbuat' demokrasilerin akan yarasıdır. Bu yarayı kurutmanın bence tek çaresi de 'BOYKOTAJDIR' Müslüman Türk! Sana iftira atan ve hakaret savuran herhangi bir gazeteyi alma, okuma.

Ortada irtica diye bir şey yok! Efendiler! Yalnız cahilâne bir taassup ve körlükle bu milletin diline, dinine, tarihine, manevi ve ahlaki kıymetlerine vurulan tekmelerin haklı reaksiyonları ve acı tenkitleri var. Geçen yirmi beş senelik bir devir içinde servete, sefahate doymayan azgın bir zümre yiyip içip eğlenirken, beri tarafta Müslüman halkımız, bu namuslu fakat boynu bükük insanlar kütlesi esir kamplarındaki mahkumlar gibi inledi. Bunu unuttuk mu? İşte bugün bu masum insanların göğüslerini dolduran ahlal boşanmakta ve memleket "bir restoration" devri beklemektedir.

On dört Mayıs'ta fırtına diner gibi oldu. Fakat gemimiz hâlâ sallanıyor. hâlâ başlar dönüyor, içler altüst oluyor.

Tabip dedim yok mu iç ferahlatacak bir ilâcın, mukadder mi bize yoksa milletçe köksüz bir ağaç gibi sallanıp durmak? Hayır, dedi, derdin ilâcı; radikâl bir restorasyon devri açmaktır. Yıktıkları din mihrabının yerine "origin" sofraları ile süslenmiş bir "Pganizm"e sarayı kurdular. Kapattıkları tarikat tekkeleri yerine lâik tekkeler açtılar, totemler yarattılar, tabular ihdas ettiler ve bunların hepsine birden "inkılâp" dediler.

Restorasyon devri açmak demek, inkılâp etiketi altındaki realiteleri yeni baştan gözden geçirmek, iyilerini kötülerinden ayırmak, hakiki inkılâp dejenerezance hareketlerinden ayıklamak demektir. Fakat vakit kaybetmeden bunu yapmak

Ortada irtica diye bir şey yok! Efendiler! Yalnız cahilâne bir taassup ve körlükle bu milletin diline, dinine, tarihine, manevi ve ahlaki kıymetlerine vurulan tekmelerin haklı reaksiyonları ve acı tenkitleri var.

zorundayız. Kötülükler birer iptilâ gibidir, eskidikçe terki ve ıslahı güçleşir.

Seneler boyunca yapılmış haksızlıkları ve zorbalıkları tenkid etmek ve kötülüklerin düzeltilmesini istemek yasak mıdır? Hangi kanun ile? Müslümanlığa mahsus ibâdetleri icra etmek, hatta Medeni Kanunu tenkid etmek irtica mıdır? Hangi hukun prensibiyle? Medeni Kanun'un milli hayatımıza, hususiyile aile yuvamıza indirdiği darbeler inkâr kabul eden şeyler midir? Bu kanunun evlenme ve miras sistemleri bu memleketin aile ocağını bombaladığı bir hakikattir. Millet varlığımızın temeli olan bu ocak, gözlerimizin önünde her gün bira daha çökmektedir. Komünizmin aile düşmanlığından bahsolunuyor. Fakat Türk ailesi için bu düşmanlığı evvel emirde Medenî Kanun'da

aramak lâzımdır. Bu kanunu memleketin tarihi realitelerine, içtimaî mutâlalalarına, dini ve ırkî temayüllerine intibak ettirmek üzere yeniden gözden geçirmek, kanaatimce acil bir milli zarurettir.

Fakat, sorarım, bunu görüp söylemek irtica mıdır? O halde Anayasanın vatandaşlara tanıdığı tefekkür ve tenkid hürriyetinin manâsı ne olsa gerektir! Zavallı demokrasi! Korkarım ki ittihatçıların meşrutiyeti gibi, sen de bir zümre demogojisinin kurbanı olup gideceksin!

Yaygaracılara göre, Moskova ajanları dindar kılığına girermiş de, irtica ve kargaşalık çıkararak, kaleyi içinden fethederlermiş... Mümkündür. Fakat bu irtica ve komünizm suçlusu olarak şimdiye kadar mahkemelere yüzlerce kişi

sevk olundu ve bir çoğu mahkûm da oldu. Bunların içinde dindar kisvesine bürünüp de tahrikat yapan kaç Moskova ajanı çıktı? Ne çabuk unuttuk. Geçen harpte Beşinci Kolun kendisinden ziyade, yaratılan vehim havası millete zarar verdi. Memleketi ormanların perili evine çevirmekte bilmem ki kimlerin menfaati var?

Kösedeki sakaldan başka her şey mümkündür. Ancak sağlam ve güvenilir bir politikanın mesnedi, vakıalar ve şe'niyetler olmak lâzımdır. Mümkünmüş, olurmuş gibi mışmışları icraatına rehber alan her hangi bir hükûmet gaf üstüne gaf işler. Gazeteci yaygarasına göre politikasına istikâmet veren bir hükûmet muhakkak yol şaşırır ve çok kere bastığı dalı keser. Şunu iyi bilmek lâzımdır ki 27 senelik kahir bir oligarşide ahtapotunu söküp atan kuvvet ne partilerdir, ne matbuattır ne de bir avuç münevver.

Hakikatte bu kuvvet, bugün sokak karikatürcülerinin tezyifine uğrayan basım ve dindar kitle. Devrilen zulüm idaresine muharrir münevver hoca profesör... az çok hepimiz iştirâk ettik. Şakşakçılığını yaptık. Masum kanyıla yağrulmuş nimetini yedik. Hiç olmazsa susmak suretiyle zalimlere destek olduk. Bu tarihi cürme elini bulaştırmayan tek bir zümre varsa o da dindarlardır. Bir sosyolog gözüyle tahlil edince bu inkılâbı bu sessiz ve şamatasız zümrenin hakkın zulme galabesi şeklinde tecelli eden bir şaheseri görmemek kabil değildir. Dikkat edelim ki, bugün "kara kuvvet" diye vasıflandırılan bu zümreye karşı hakaretler savuranlar ve irtica yaygarasıyla etrafına rüzgar ekenler, hakikatte Müslümanlardan sinsice intikam almak için içleri yanan insanlardır.

Hayır, irtica filân yok baylar! Yalnız bu memleketin başına kara belâ kesilen bir ki bezirgan muharririn yaygarası var. Eğer bu topraklar üstünde günün birinde bir irtica koparsa, şimdiden söyleyelim ki, bunun müsebbib ve körukleyicisi bu bezirganlardır.

(*) Hamdolsun gazeteye kavuştuk.

Müziğim ilhamını İslam'dan alıyor

ZÜMRÜT SÖNMEZ

Maher Zain uluslararası üne sahip Müslüman bir ses sanatçısı. Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de verdiği konserlerde de büyük bir ilgiyle karşılaşılıyor, birçok dilde seslendirdiği şarkılarıyla geniş kitlelere ulaşıyor. ÖNDER İmam Hatipliler Derneği'nin Kutlu Doğum Haftası etkinliği kapsamında İstanbul'da İmam Hatipli gençlerle buluşan başarılı sanatçıyla, küçük bir sohbet gerçekleştirdik. Müzik için ilhamını İslam'dan aldığını söyleyen Zain, "Hz. Muhammed'i müziğim aracılığıyla hatırlamak ve hatırlatmaktan mutluluk duyuyorum" diyor.

Maher Zain

1981 yılında Lübnan'da doğdu. Gitar, piyano, org ve perküsyon gibi bir çok müzik enstrümanını çalabilen sanatçı aynı zamanda söz yazarı ve bestecidir. İlk albümü "Thank You Allah" 2009'da piyasaya sürüldü ve uluslararası çapta bir başarı elde etti. Ardından ikinci albümü Forgive Me (Beni Bağışla) 2 Nisan 2012 tarihinde müzik severlerle buluştu.

■ **Öncelikle bize biraz kendinizden bahseder misiniz?**

Lübnan'da doğdum. 1980'li yıllardaki iç savaş nedeniyle memleketimden ayrılmak durumunda kaldım. İsviçre'nin mülteci alımı yaptığını duymuştuk, bu imkandan yararlanarak oraya göç ettik.

■ **Müziğe nasıl başladınız?**

Kendime eğitim anlamında bir yön verme zamanı geldiğinde kafam biraz karıştı. Tam olarak ne yapmak istediğimi bilmiyordum. Havacılık ve uzay mühendisliği okuyan bir arkadaşım vardı. Ondan etkilenerek aynı bölümü seçtim. Ancak üniversite yıllarım boyunca en büyük tutkum ve hobim müzikti. Benim gibi müzikle ilgilenen arkadaşlarımla bir araya gelip besteler yapardık. Bir süre sonra, şu anda müzik endüstrisinin en iyilerinden biri olarak bilinen bir yapımcı ile tanıştım. Onunla birlikte müzik yapımcısı olarak çalışmak üzere New York'a taşındım. Ancak etrafımdaki yaşam tarzından rahatsız olduğum için ayrıldım. Daha sonra, şu anda birlikte çalıştığım arkadaşlarımla tanıştım ve birlikte ilk albümümü yapmaya karar verdik.

■ **Kutlu Doğum Haftası'nda imam Hatipli gençlerle buluştunuz. Türkiye'deki İmam Hatip Okulları hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Çok güzel ve özel bir etkinlikti. Farklı ülkelerden gelen çok sayıda genç insanı bir arada görmek harikaydı. Evet, eğitim çok büyük bir öneme sahip ancak İslam da hayatımızın bir parçası ve asla ikinci sırada olmamalı. Dolayısıyla İmam Hatip Okulları'nın dini ilimlerle pozitif bilimleri bir arada sunuyor olması çok önemli. Bu anlayış çocuklarımızın iki dünyada da başarılı olmasını sağlayacaktır.

■ **Şarkılarınızda ağırlıklı olarak peygamberimiz Hz. Muhammed'i anlatıyorsunuz.**

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) bizim öğretmenimiz ve rol modelimizdir. Her zaman geriye dönüp onun hayatına bakmalıyız. Bugün karşılaştığımız pek çok farklı meseleyle ancak onun hayatını anlayarak başa çıkabiliriz. Hz. Muhammed'le

ilgili her şey, özellikle karakteri ve insanlarla ilişkisi çok ilham verici. Bu nedenle onun hayatına dikkat çekmenin çok önemli olduğuna inanıyorum. Bu tür etkinlikler, onu anmak, onun hakkında daha fazla şey öğrenmek için birer fırsat. Bu yüzden her zaman böyle güzel etkinliklerin bir parçası olmaktan ve Hz. Muhammed'i müziğim aracılığıyla hatırlamak ve hatırlatmaktan mutluluk duyuyorum.

■ **Müzikal yeteneğini İslam'a adanmış bir sanatçı için yaptığınız işin farklı zorlukları olmalı. Sizin gibi dini hassasiyetlerini gözetken, aynı zamanda da müzikle uğraşmak isteyen genç nesillere tavsiyeleriniz nelerdir?**

Yaptığınız her şeyde her zaman zorluklarla karşılaşsınız. Temel olan kendinize sürekli yaptığınız işin önemini ve onu neden yaptığınızı hatırlatmak. Benim müziğim sadece Müslümanlar için değil, ancak ilhamını İslam'dan alıyor. Zaten hepimizin de bildiği gibi İslam herkes içindir. Elimden geldiğince müziğim aracılığıyla İslam'ın ne kadar güzel olduğunu göstermeye çalışıyorum.

■ **Birçok farklı dilde şarkı söylüyorsunuz.**

Elhamdülillah dünyanın her tarafından insanlara ulaşıyoruz. Farklı dillerde şarkı söylemek, onlarla iletişim kurmanın ve gördüğüm ilgi karşısında teşekkür etmenin bir yolu. Diğer yandan zorlukları da seviyorum. Konuşmadığınız bir dilde şarkı söylemek hiç de kolay değil (gülüyor). İngilizce ve Arapça şarkılar söylemek benim için daha kolay.

■ **Sosyal meselelerle de oldukça ilgilisiniz. Sizi sıklıkla sosyal medya aracılığıyla çeşitli konularda duyarlılık oluşturmaya çalışırken görüyoruz.**

Bir sanatçı olarak işimin sadece eğlenceli bir gösteri sunmak olmadığına inanıyorum. Dünyanın dört bir yanında yaşanan olaylarla ilgili farkındalık oluşturmak da benim sanatçı olarak taşıdığım sorumluluklardan biri. Hepimiz bir şeylerin daha iyi olması için elimizden geleni yapmakla mükellefiz. Ben iyiye yönelik olabilecek bir değişime, müziğimle katkı sağlamaya çalışıyorum.

Benim müziğim sadece Müslümanlar için değil, ancak ilhamını İslam'dan alıyor. Zaten hepimizin de bildiği gibi İslam herkes içindir. Elimden geldiğince müziğim aracılığıyla İslam'ın ne kadar güzel olduğunu göstermeye çalışıyorum.

2015 Nobel Kimya Ödülü'ne Türk bilim insanı Aziz Sancar, ABD'li Paul Modrich ve İsveçli Tomas Lindahl layık görüldü.

7 EKİM

19 EKİM

Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç'i anma etkinlikleri yapıldı. 2003 yılında hayatını kaybeden İzzetbegoviç, Avrupa'nın son yüzyılda gördüğü en önemli lider ve komutanlardan biriydi.

Ankara'da düzenlenen "emek, barış, demokrasi" mitinginde 2 ayrı patlama meydana geldi. Patlamalarda, 109 kişi hayatını yitirdi. 48'i ağır 246 kişi yaralandı. Saldırını DEAŞ'ın yaptığı belirlendi.

10 EKİM

1 KASIM

7 Haziran seçimlerinin ardından güvenoyu alacak bir hükümetin kurulamaması nedeniyle 1 Kasım 2015'de Türkiye yeniden sandık başına gitti. Sandıktan yüzde 49.5 oy oranıyla AK Parti çıktı.

Filistin Devleti'nin bayrağı, Avusturya'nın başkenti Viyana'da bulunan Birleşmiş Milletler (BM) Viyana Ofisi önünde törenle göndere çekildi.

12 EKİM

13 KASIM

Fransa'nın başkenti Paris, eş zamanlı gerçekleştirilen silahlı ve bombalı saldırılarla kana bulandı. Dünyayı şoke eden ve Fransa'da sınırların kapatılıp olağanüstü hâl ilan edilmesine yol açan terör saldırılarında, 130 kişi hayatını kaybetti. Eylemi DEAŞ üstlendi.

Türkiye'nin Suriye sınırında, angajman kuralları çerçevesinde kimliği belirsiz Su 24 tipi savaş uçağı düşürüldü. Rusya'nın Ankara Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Sergey Panov, Türk hava sahasını ihlal ettiği için düşürülen uçakla ilgili Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldı. Devam eden süreçte iki ülke arasındaki tansiyon yükseldi.

24 KASIM

12 ARALIK

Suudi Arabistan'da bir ilk. Suudi Arabistan'daki seçimlerde, kadınların hem aday hem de seçmen olarak ilk kez katıldıkları belediye seçimlerinde kadınlar, 20 sandalye kazandı. Ülkede 3. Dönem Belediye Meclis Seçimlerine ilk kez katılan kadınların oranı yüzde 24 oldu.

ABD'de Cumhuriyetçilerin başkan aday adaylarından Donald Trump, göçmen ya da turist olarak ülkeye girmek isteyen Müslümanların alınmaması çağrısı yaptı.

8 ARALIK

12 OCAK

Sultanahmet meydanında, Suriye kökenli 28 yaşındaki bir saldırgan tarafından intihar saldırısı gerçekleştirildi. Patlama sonucunda saldırgan dahil 11 kişi öldü ve 16 kişi de yaralandı. Saldırıda hayatını kaybedenlerin hepsinin turist olduğu belirlendi.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının (TİKA) çalışmaları sonucunda, 1566'daki Zigetvar Kuşatması sırasında hayatını kaybeden Kanuni Sultan Süleyman'ın iç organlarının defnedildiği yer bulundu.

9 ARALIK

23 OCAK

ÖNDER'in yeni logosu kamuoyuna tanıtıldı. 1958 yılında kurulan ve kuruluşundan bugüne özellikle de 28 Şubat sürecinde imam hatip okullarının ve öğrencilerinin haklarını muhafaza etme çabasında olan ÖNDER'in, TBMM Milli Saraylar Saray Koleksiyonları Müzesi'nde düzenlediği yeni logo ve kurumsal kimlik tanıtım programına AK Parti Milletvekili Nurettin Nebati, Din Öğretimi Genel Müdürü Nazif Yılmaz, ÖNDER Genel Başkanı Halit Bekiroğlu, çeşitli STK temsilcileri, mezun dernek başkanları, basın mensupları ve çok sayıda davetli katıldı.

önder
1958
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Yaralar yazdıkça mı kapanır?

ŞULE YILMAZ

Arzu Kadumi, yaşadığı zor süreci, bekleyişi ve belirsizliği tek bir kitapta toplayarak ilk eserini ortaya çıkardı. "Çal Bahtiyar"ı anlatmak için kitaptaki Ehl-i Keyif hikâyesinde geçen bu üç kelimeye başvurmak gerekiyor: Tatlı, yumuşak ve olgun...

Arzu Kadumi'nin ilk öykü kitabı Çal Bahtiyar geçtiğimiz aylarda raflardaki yerini aldı. Bir direnişin, bir bekleyişin öyküsü kitap. Bıkmadan, usanmadan, sabreden bir bekleyişin öyküsü.

Yazar, Halep'te kaybolan eşini beklerken acılarını bir nebze olsun dindirmek ve terapi haplarının uyuşturucu etkisinden kurtulmak için yazının sakinliğine vurmuş kendini. "Çal Bahtiyar, büyük bir dil işçiliği ile inşa edilmesinin yanı sıra, acılarla sarmalanan insanın kendine uzattığı yardım elidir." diyor yazar, işte tam da bu yüzden.

KENDİNE KAPILAR ARALİYOR

Kitaba geçmeden önce biraz kitabın yazarı Arzu Kadumi'den bahsetmek istiyorum. Arzu Kadumi'yi çoğu insan Halep'te kaybolan gazeteci eşi Beşar Kadumi'yi ararken Suriye Konsolosluğu'nun önünde yaptığı eylemlerle tanıdı. Muhtemelen onların gözünde "Kocasını arayan kadın" olarak

kaldı. Evet o kocasını aradı, yılmadı, yıkılmadı, iki çocuğunu da yanına alarak mücadelesini sürdürdü. Bu mücadele zor ve çetin ama Kadumi, kendini yazılarla bir nebze olsun sakinleştirmeye çalıştı. Yazarak sakinleştiğini ve yazmanın iyileştirici gücünü keşfederek kendine kapı araladığını yaptığı röportajlarda sıkça dile getiren yazar "Allah bize neyi takdir etmişse onu yaşayacağız ve dua edeceğiz." diyerek tevekkülü de dilinden ve yüreğinden hiç bırakmadı.

TATLI, YUMUŞAK VE OLGUN

Arzu Kadumi, yaşadığı zor süreci, bekleyişi ve belirsizliği tek bir kitapta toplayarak ilk eserini ortaya çıkardı. "Çal Bahtiyar"ı anlatmak için kitaptaki Ehl-i Keyif hikâyesinde geçen bu üç kelimeye başvurmak gerekiyor: Tatlı, yumuşak ve olgun... Tatlı bir rüzgârla tutundukları dallardan kendilerini usulca yere bırakan meyveler gibi yazarın içinde büyüyen, olgunlaşan ve bizlerin yüreğine düşüyor bu hikâyeler.

İçinde hayat bulduğu dünyanın bizimle buluşması. Her hikâyede yeni bir hayat, yeni nefes.... Bazen boğazımızda düğümlenen, bazen de bize kahkahalar attıran... Acısı da eğlencesi de incelikli. Baktığımız ama görmediğimiz şeyleri öyle incelikli bir şekilde anlatmış ki, kaleminin zarafeti her bir cümlede belli ediyor kendini. Öykülerde mizah, ironi, tecrübe, yaşamışlık ve acımın iç içe olduğu daha ilk üç-beş hikâyede anımsanıyor.

Yazar, kitabında olaylara yaklaşımını yansıttığı detaylarla vurgularken, her hikâyede yeni bir insanla da tanıştırıyor bizi. Belki bu nedenle kitabı yavaş yavaş okumak gerekli. Bir fincan kahve ya da çay içerken, tadını çıkararak...

ARZU KADUMİ

